

Naročna mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/I

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996. 2994 in 2050

SCOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
pondeljka in dneva po prazniku

Junaki

Praznik vseh svetnikov je spomin na plemstvo in cvet krščanstva. Niso to vedno tisti, katerim postavljamo spomenike in jih proslavljamo z javnimi deli in literaturo. Pred Bogom ni vedno veliko in pomembno isto kot v naših očeh. Svetniki so junaki, ki so s pomočjo milosti vresnili in izoblikovali zamisel, ki jo je imel Bog iz vsega početka s krono stvarstva — s človekom.

Mi sicer občudujemo heroizem svetnikov, ker nam je lastno, da občudujemo, kar je velikega in izrednega — a navadno čisto pozabljamo, da so tudi oni bili ljudje kakor mi. Zunanje življenje svetnikov ni bilo v dosti drugačnih okolščinah kot je naše. Niso bili vsi zaprti za samostanskim zidovjem. Zelo mnogi so se gibali v istih svetnih poklicih kakor jih vršimo mi. Prihajali so skupaj s približno enakimi ljudmi, kakor jih mi srečujemo. Morali so prestajati enake skušnjave, skozi katere mora tudi naše življenje. Na križtopih nihovega življenja so stali prav tako zoperšniki, hinavci, zavidljivci, ki so jim skušali zagreniti in uničiti življenje. Opravljali so celo iste molitve kakor jih mi molimo.

Razlikovali pa so se svetniki od nas po svoji notranjosti, ki je bila vsa prešinjena globoke religioznosti. Zivelj so iz vere. Globoka, resnična vernost jim je bila studenec, s katerim so sproti izmili iz svoje notranjosti vse nizkotno, ker so verovali v pričujočnost božjo. Iz vrelca vere so črpal moči v najhujših borbah in skušnjavah, živa vera je bila svetnikom dnevnega hrana in ne le nedeljska, praznična sladkava. Vera jim je bila temelj, na katerem so stali z vsem svojim bistvom, z vsemi svojimi deli in opravili.

Mogoče je navesti še druge značilnosti svetnika življenja. N. pr. kaj je nam Bog? Pojem. Nekaj vsega, kar biva nad nami in ki nam je nedoumljivo in nedosežno. Svetnikom je Bog resničnost, sicer nevidiv, toda bistveno v njihovo življenje posegajoča resničnost, ki jih spremi na vseh njihovih potih, ki vidi vsa njihova dela in pozna vse njihove borbe in trpljenje. Svetniki so verovali v božjo voljo, ki jih z dobroto vodi skozi življenje kakor svoje ljubljene otroke. Zato so v sočloveku, kakorkoli jim je stopil nasproti, zrli vedno dragega brata, ljubo sestro, še več: Boga samega. Svetniki radi tega niso poznali visokosti, ampak ponizno službo svojim bratom in sestrarm. Niso poznali družabne stopnje, stanu ali razreda kadar je bilo treba pomagati trpečemu sočloveku. Pred njihovo ljubezno so padle razlike med »mojim« in »tvójim«, med bogatin in revnim, med sijajnim in nizkim. Niso se plašili pred zatohostjo siromašnih stanovanj, pred raztrgano bedo, niti ne pred smrdečimi ranami: Le eno so videli v človeku: podobo božjo.

Kaj je nam življenje? — Vrsta dni, ki jih presanjam. Tretjino jih presanjam s spomini na preteklost. Tretjino z upi na bodočnost in tretjino v upanju in strahu nad tem kaj utegne še priti nad nas. Svetnikom pa je bilo življenje delovni dan. Čas, v katerem je treba dovršiti čisto določeno, konkretno nalogo: v lastnem telesu izvojeti zmago duševnosti nad telesnostjo. Izbrusiti v neprestanem boju jeklen značaj do neomaževedane čistoti in neupogljive odločnosti. Pridobiti si brezkompromisno moralno silo in ne-prestan zoreti v čednosti. Svetniki niso nikdar otroci preteklosti, ampak so vedno s pogledom obrnjeni v svoj čas in bodočnost. Oni ne hvalijo »lepih nekdajnji časov«, ampak se vprašajo: Kaj morem jaz v tem trenutku storiti za kraljestvo božje, kako morem najbolje izpolniti božjo voljo.

Kaj je za nas večnost? Morda neko temno, negotovo vprašanje, ki mu gremo deloma radovedno, deloma brezbržno ali skeptično, a v vsakem slučaju več ali manj nepripravljeni nasproti. Za mnoge je posmrtnost le temna zijača praznina... Božjim svetnikom pa je bila posmrtnost cilj vsega življenja, edina trudov in bojev vredna prava domovina. Posmrtnost je bila svetnikom kraj edinega, resnično neusahljivega veselja, zato so šli mimo radosti sveta kakor slepi in hromi. Bile so za nje brez mika in brez vrednosti.

Qusevno življenje svetnikov je bilo toraj zelo različno od našega. A vsakdo bo priznal, da je bilo to življenje velike moći in izredne polnosti. Tega, v Bogu zasidranega življenja manjka moderni krščanski družbi, v katero se je vneslo neverjetno veliko melianičnega, nedeljsko-prazničnega, kar se natika in odlaga po potrebi kakor praznična oblike. Krščanstvo, ki je pravljeno na vsak kompromis z duhom sveta, s plehko frazo ki je v modi, s histerično senzacionalnostjo, tudi z lažjo in mamonizmom — ali je to še krščanstvo? Kako neizmerno daleč je od vsega tega resnično krščanstvo, kakor ga nam kažejo svetniki, ki ga niso uporabljali za ligovo pero, ne za amulet ali talisman, ampak so s svojo krvjo in življenjem stali za slednjo božjo resnicu.

Mi občudujemo svetnike. A smo tudi mi poklicani v njihovo družbo. »Odbrai nas je, da bi bili sveti!« (Efež. 1. 4.) Kdo ne čuti, koliko bo treba še izčigati iz sebe in družbe, v kateri smo, da bomo vredni družbe svetnikov!

Zakaj volijo koroški Slovenci krščansko socialce

Nemški »Freisinn« na Koroškem razkrinkan — Kulturni boj

Celovec, 31. okt. d. Sodno jasno luč prinaša avstrijski volivni boj v razmerek na Koroškem. Neprizakovano smo dobili v roke dokaz, da je nemški »Freisinn« smatral vse obljube, ki so bile dane koroškim Slovencem, samo pesek v oči inozemski javnosti, v resnici pa ni mislil niti ene izpolnit; da, izkazalo se je celo, da smatra »Freisinn« tisto stranko, ki bi hotela le malo kaj ublažiti narodne razmere na Koroškem, za »zidajalko Koroške«.

Za volitve 9. novembra so koroški Slovenci sklenili, da gredo samostojno v volivni boj. Upoštevajoč pa razmere v državi, v kateri se vrši že volivni boj kot kulturni boj, so sklenili, da svojih glasov za državni zbor, v katerega itak ne morejo voliti svojega poslanca zavoljo previsokega količnika, ne bodo porabili za šteje glasov, kar itak dosežejo pri volitvah za deželni zbor, ampak da jih bodo dali stranki, ki stoje na istih versko-kulturnih načelih in ki v svojem volivnem oklicu naglaša, »da hoče Slovencem varovati njihovo jezikovno in narodno posebnost zdaj in vsigdar in da bo za njihov duševni in gospodarski preovr enako skrbela kakor za nemško prebivalstvo dežele«. S tem sklepom so hoteli koroški Slovenci pokazati svojo politično zrelost in svoje razumevanje za težki kulturni položaj v državi, ker jim iz narodnih in verskih ozirov ne more biti vseeno, kakšna vlada bo vodila Avstrijo, in bi ne hoteli na sebi nositi očitka, da so jim razmere v državi, v kateri živijo, brez brige.

Jedva je izšel volivni proglaš koroških Slovencev, je nemški »Freisinn« padel po nemški krščansko socialni stranki, češ, da je sklenila

z jugoslovansko orientiranimi Slovenci volivni pakt, kar pomeni izdajstvo in delitev Koroške na dva dela.

V svojem sovraštu do Slovencev nemški liberalci, združeni v Schobrovem bloku, niso opazili, da je krščansko socialna stranka v svojem volivnem oklicu glede Slovencev samo to ponovila, kar je koroški deželni zbor že dvakrat obljubljal Slovencem, leta 1920 in ob desetletnici plebiscita z istimi besedami dne 16. oktobra 1930 ob pritrjevanju vseh nemških poslancev, tudi Landbunda, Velenemcev in sociálnih demokratov.

V odgovoru na napad nemškega »Freisinn« naglaša krščansko socialna stranka, da je dvakratno obljubo deželnega zборa dobesedno ponovila. Nato odgovarja glasilo »Freisinn«: »Freie Stimmen« dne 30. oktobra značilno. Komendira namreč obljubo deželnega zborja v zmislu besed, ki jih je 10. oktobra govoril deželni glavar dr. Lemisch: »V jezikovno mešanem ozemlju naj se vsi zberejo k enemu izravnemu kulturnemu ozemlju, ne da bi se moralna volja velike večine ukloniti pred neupravičenimi zahtevami male manjšine.« V ta namen naj bi služil dne 11. oktobra v koroškem deželnem zboru sklenjeni kulturni urad za Slovence.

Tega komentarja so se koroški Slovenci zelo razveselili. Sedaj je jasno, da so slovenske obljube deželnega zborja za »Freisinn« bile samo fraza, samo goljufija javnosti, v dejancu pa je namen v slovenskem ozemlju ustvariti eno izravnano kulturno ozemlje, to se pravi: »neupravičene zahteve male manjšine se mo-

rajo ukloniti volji velike večine«, to je: zavedni Slovenci se morajo ponemčiti in v to naj služi kulturni urad.

Če bi taktično volivna poteka koroških Slovencev ne prinesla drugega uspeha, je že ta uspeh silne važnosti. Razkril je v vsej negoti prave namene nemškega Freisinha s koroškimi Slovenci: ne skrb za jezikovno in narodno ohrañevanje koroških Slovencev, ampak njihova assimilacija, ki je namen, tako je sedaj javno pribito.

Koroška slovenska stranka ima sedaj prvo zadoščenje, da svojih glasov za državni zbor ne pusti neprabljenih, ampak z njimi krepi stranko, ki po njenem volivnem proglašu sodeč ne soglaša z assimilacijo koroških Slovencev, ampak z ozirom na nemško manjšino hoče kreniti na pota krščanske pravčnosti napram slovenski manjšini na Koroškem.

Se drugo posledico sklepa koroških Slovencev naj omenimo. Socialna demokracija vedno poudarja svoje internacionale stališče v narodnih vprašanjih. Sedaj je tudi ta pokazala svoje pravo lice. Enako kakor nemškonalni »Freisinn« napada krščansko socialno stranko, kateri hočejo koroški Slovenci iz lastnega nagiba dati svoje neprablje glasove. Tudi to je dobro, da vemo, da tudi socialna demokracija, ki je zastopnik je kot predsednik deželnega zborja 10. oktobra letos govoril besede značilne obljube za koroške Slovence, ne misli iskreno, ampak zahrbitno odobrava raznarodovanje Slovencev.

Ni se pričekovalo, da bo navaden sklep koroške slovenske stranke prinesel na mah toliko jasnosti v razmerek na Koroškem!

Potresna katastrofa v Italiji

Veliko mrtvih in ranjenih — Porušena mesta in vasi

Milan, 31. okt. as. Središče potresa, kopališče Senigallia, nudi žalosten pogled. Ceste so napolnjene z ruševinami. Preko sto hiš se je porušilo. Mnogo jih je pa neravnih za stanovanja. Občinsko poslopje in bližnji dobrodelni institut sta se tudi porušila. V trenutku potresa je bilo v cerkvi St. Martíno mnogo ljudi, ki se jih je polastila panika, radi česar je bilo več ljudi ranjenih. Skupno število ranjenih cenijo na 275, med njimi 25 težko. Ura na cerkvem stolpu se je ustavila na 8.17. — V mestu Ancona so čutili potres ravno v trenutku, ko se je prebivalstvo podalo na svoje vsakdanje delo. Sedaj se je izkazalo, da je bila potresna katastrofa v

tem mestu mnogo večja, kakor se je prvočno domnevalo. Mnogo starih hiš je neravnih za stanovanja, toda tudi mnoge nove stavbe so mnogo trapele.

Rim, 31. okt. AA. Po vseh, ki so prispele davi iz potresenih krajev, je v Senigalliji samo 10 mrtvih in ne 20. Ranjenih je 275 oseb, od njih 23 hudo. V Anconi so mrtve tri osebe, ranjenih pa 52. V sami Anconi se ni podrla niti ena hiša, vendar so popokali vsi zidovi. V Pesaru in okolicu je 24 ranjenih. Povsod je potrebna energična in hitra pomoč.

Vzgojne metode v Julijški krajini

Zanimive opombe francoskega lista

Nice, 31. okt. fr. Umor učitelja Sottosantija v Vrhopolu je vzbudil vsestransko ogorenje zanimalje tudi po francoskem časopisu. »Le Petit Niçois«, ki si je vsled svojih objektivnih raziskovanj o položaju italijanskega fašizma pridobil slovesno informiranega lista, prinaša v svoji zadnji številki med drugim tudi sledečo opazko: »Mi seveda z ogorenjem zavračamo sredstva, ki jih uporabljajo nasprotniki fašizma v svojem boju. Umori so nemoralni čini in stvari ne pomagajo. Vendar se nam pa ne zdi umestno, če italijanski listi v svoji upravičeni jezi nad umorom samim postavljajo učitelja Sottosantija za mučenika in za zglednega šolnika. Po naših informacijah, ki so točne in ki izvirajo iz krogov tukajšnjih emigrantov iz vipayške doline, do nečloveškega ravnanja učitelja Sottosantija s slovenskimi otroci bilo občeno tudi fašističnim oblastem. Če so slovenski

otroci govorili med seboj slovenski, jim je jetični učitelj pljuval v usta. Ko so se starši pritožili na pristojno šolsko oblast, so bili zavrnjeni, češ, da sovražijo italijansko šolo in kulturo. Nadalje je bilo znano, da imajo italijanske učiteljice v slovenskem Primorju za kazen v navadi — zbadanje jezikov. Tako je dekle nekega izseljence izpovedalo, da je tudi njihova učiteljica imela navado zbsti jezik s Šivanko ali pletilko, če je katera le črnila slovensko besedo. Ko smo jo vprašali, zakaj tega ni očetu povedala, je dekle odgovorilo, da se je bala, da bi učiteljica tudi nje ne zbadala s Šivanko.

List pristavlja, da so umori vse graje vredni, vendar ni čudo, če tako kulturne vzgojne metode izsiljujejo mukotrpno ljudstvo do nepremišljenih činov lastne obrame. »Slovenec« prinaša to novico z vsemi pridržki o verodostojnosti pričebenih dejanj. — Op. ur.

Kraljevska dvojica prispeva v Sofijo

Velikansko navdušenje ljudstva — Pravoslavni blagoslov novoporočencem

Sofija, 31. okt. AA. Bolgarska agencijajavlja, da je bolgarska kraljevska dvojica prispeva ob 10 v Sofijo. Ko je poseben vlak, s katerim sta se vozila kralj in kraljica, prvoval na postajo, jo zavirala godba obe narodni himni. Kralj je stopil iz voza v generalski uniformi; oba, kralj in kraljica, sta bila jako dobre volje. Ko sta se pojavila, je med prisotnim občinstvom izbruhnil orkan navdušenja in burno klicanje in vzklikanje. Nato je predsednik vlade Ljapčev v spremstvu vseh članov vlade voščil kraljevske dvojici dobrodošlico. Istočasno so zagremeli topovi v pozdrav kralju in kraljici.

Od postaja po glavnih ulicah Sofije do katedrale in kraljevskega dvora se je nabrala velikanska množica ljudi, ki je popolnoma napolnila prostor do vojaškega kordona. V dvorni čakanici na postaji so se poklonili kralju in kraljici zastopniki oblastev in drugi odličniki, nato pa se je kraljevski par nekoliko odpočil od potovanja. Od postaja se je formirala kraljevska povorka, v kateri so bile delegacije iz vse države in ki je bila obdana od vojaščina in orožništva. Vso pot je bil kraljevski par predmet ovacij. Narod je navdušeno vzklikal: živila kralj in kraljica.

Sofija, 31. okt. AA. Za blagoslov v cerkvi je bil določen tale program:

V katedrali delajo kraljevski par vsi episkopi i vsi člani sv. sinoda. Med obredom se odpravata dva zborja, ki štejejo vsak nad 70 pevecov. Zbor pojeta slavne cerkvene pesmi. Kralj in kraljica zavzemata prostor v sredini hrama. Po službi božji in

molitvi po pravoslavnem obredu prinese vladika ženini in nevesti vina, ki jima ga ponudi v zlati čaši.

Italijanski „Drang nach Osten“

„La felice mediazione dell’ Italia“ — Po anatolskih svečanostih —
Grško - bolgarska pogajanja

Istanbul, 31. okt. as. Včerajšnji podpis turško-grške prijateljske pogodbe in protokola o obojestranskem pomorskem razorozevanju je pomenil zaključek obiska inozemskih ministrov v Angori. Madžarski ministriški predsednik grof Bethlen je že smuo zapustil Angoro ter se podal preko Cangra v Budimpešto. Pred svojim odhodom je grof Bethlen s pouščarkom ponovil, da ni bilo govorov o kaki troveži med Madžarsko, Turčijo in Grčijo. V Ateneh vlada prepričanje, da pomeni podpis prijateljske pogodbe novo dobo v zgodovini Balkana.

Svoje dni se uloga fašistične diplomacije ni čisto nič podčravala. Samo Vaš dopisnik je poudarjal že pred enim mesecem, da je anatolsko zbljanje poglavje, ki ga je pisalo Italijansko zunanjino ministrstvo. Italija je pred dvema letoma sklenila zaporedoma dve važni pogodbi, eno z Grčijo, drugo s Turčijo, ki sta z izjemo ene same točke, kot se je izrazil rimski zunanjini minister Grandi, uredili vprašanje avtočetja v vzhodnem delu Sredozemskega morja. Sedaj je urešenica še ta točka in veriga mirovih pogodb med Italijo, Grčijo in Turčijo jamči za politično orientacijo novega bloka.

V Ankari se je med drugimi pogodbami podpisali tudi pogodba o pomorski razorozitvi. O tej listi ne potrcajo, vendar je zelo važna, ker zagotavlja italijanskemu brodovju premoč v vodah vzhodnega Sredozemlja. Turčija in Grčija si obljubljata, da bosta ostali glede pomorskega brodovja enako močni in enakopravni. Nobena država ne bo gradila kakve nove ladje brez pristanka druge države. Če sedaj posmislimo, da je pogodba med Grčijo in Italijo iz leta 1928 strogo odmerila razmerje med itali-

Zakon o policijskih nameščencih

Belgrad, 31. okt. AA. Novi zakon o državnih policijskih nameščencih prinaša v svojem prvem odseku splošne določbe o službi.

Razdelitev

V § 1. se odreja, da državni policijski nameščenci vrše svojo službo kot organi ministrstva notranjih zadev. Dele se v policijske stražnike, v policijske agente, nadzorne uradnike, policijske straže, nadzorne uradnike policijskih agentov, zapovedujoce policijskih straž in sestoi policijskih agentov. V prvi vrsti se dodeljujejo za službo po nadaljnji paragrafi mestnim državnim policijskim oblastim. Pri višjih oblastnih tvorjih posebne formacije, to je zbori policijskih straž, zbori policijskih agentov itd. Po potrebi se dele ti zbori tudi v specjalne oddelke, kar na primer konjenico, motociklistične oddelke, ki jim stojijo na koncu njihovi starešine. Stevilčeno stanje in vrsta policijske službe se odreja vsako leto s proračunom za vsako posamezno policijsko oblast. S proračunom se morejo sistemizirati policijski izvršni nameščenci tudi pri takih državnih oblastih, ki ne spadajo med mestna policijska oblasta. Na predlog županije mesta policije mora pristojni ban odobriti drugo razdelitev policijske straže ali policijskih agentov in prav tako mora po potrebi odrediti dodeljevanje posameznim oblastim.

Uniforma in orožje

S 4. odreja, da mora biti zbor policijske straže enotno uniformiran in enotno oborožen, in sicer po posebni uredbi, ki jo izda ministrstvo notranjih zadev. Ta uredba obenem odreja način, kako se policijski organi oskrbe z uniformami. Organi policijskih agentov vrše službo redno v civilni obliki. Vedno morajo nositi s seboj svojo uradno agentsko legitimacijo in uradni znak. Uradni znak najloši skrito in na njem je vtisnjena državna grb in naslov državne oblasti. Njihovo oborožitev bo reguliralo ministrstvo notranjih zadev s posebnim uredbo.

Stanovanje.

Policijiški stražniki, ki niso oženjeni ali so vlovec brez otrok ali pa uradno ločeni od žene brez otrok, morajo stanovati v kasarni določnega policijskega oblasti. Po potrebi stanujejo v kasarni tudi njihovi nadzorni uradniki. V gotovih primerih se lahko odredi tudi drugo uradno policijsko stanje v kasarni. Ostali policijski nameščenci morajo brez pogojno stanovati v mestu službovanja in ga ne morejo zapustiti brez dovoljenja in uradne potrebe. Pri uradovanju ima vsak policijski nameščenec dolžnost, da uradovanje začne z besedami »V imenu zakonika«.

Vrstev službe

Policijiški nameščenci ne smejo zapustiti svoje dolžnosti brez velike potrebe, čeprav je v nevarnosti njihovo življenje. Dolžni so celo na gledi na to, ali so v službi ali ne, pomagati vsakomur, kdor je v nevarnosti za življenje, zdravje ali imetje. Pri vsaki prilikli morajo storiti vse potrebno, da zavarujejo javno varnost in red.

Policijiški izvrševalni nameščenci ne morejo biti člani katerikoli društva in tudi ne pripadati kateremukoli privatenemu podjetju. Politični izvrševalni nameščenci se ne smejo baviti z drugim poklicem in so dolžni prijaviti starešini poklicev vseh teh članov svoje rodbine, ki z njimi skupno stannajo v skupnem gospodinjstvu. Ce bi bil kak poklic njihovih rodbinskih članov skodljivi interesom službe, ga starešina lahko prepove. Policijski organi ne smejo za službo sprejemati nikakršne nagrade od zasebnikov. Policijski stražniki in agenti-pripravniki se ne smejo ženiti brez dovoljenja starešine. Staršina paži na to, da v osobju ni več kot ena tretjina oženjenih. Kdor se ženi brez dovoljenja, izgubi službo.

Raba orožja

Policijiški organi smejo rabiti orožje samo v sili, in to, ako na drugi način ne morejo:

1. odbiti fizičnega napada na nase,
2. preprečiti fizičnega napada na življenje in zdravje tretje osebe,
3. zaradi nastila in protipravnega odpora, na katerega naleti pri izvrševanju svoje službe,
4. preprečiti beg zlikovcev ali sumljivih oseb v skupinah od več kot tri osebe,
5. odbiti napada na objekte, ki so njim izročeni v varstvu.

Pri rabi orožja morajo paziti na človeško življenje kolikor je le mogoče. Če prilika le dopušča, morajo rabiti manj nevarno orožje, in sicer bajonet ali sabljo.

Posebno morajo paziti na to, da ne trpe nedolžni. Vsako rabi orožja morajo takoj javiti starešini. Niti ena družina ali odred policijskih nameščencev ne sme rabiti orožja, razen po ukazu sv-

Janskem in grškim brodovjem, potem ne bo težko razumeti, da Italija nadzoruje sedaj tudi razvoj turške mornarice.

Regimo Fasista, ki se deli v tisočih svodah po ulicah Istambula, sam priznava, da je Italija odgovorna za prijateljski sporazum med Grčijo in Turčijo. Včerajšnja izdaja navaja tudi »Popolo di Trieste«, ki častita fašistični diplomaci, da je s svojo »felice mediazione« (s svojim srečnim posredovanjem) dosegla največjo zmago za mir na Balkanu. Koliko bo ta mir vreden, bo pokazala bodočnost. Diplomatski krogci v Turčiji priznavajo fašistični uspeh in obžalujejo, da se stare razmere rivalitet vratijo v Mafo Azijo. S kakšnim mesnim čutstvom bodo sprejeli to novico sklicatelji balkanske konference, katerim se ni sanjalo, da bo enkrat pri njih omiziu sedela tudi Italija?

Fašistična diplomacija nadaljuje udejstvovanje svojega diplomatskega načrta z neizprosno logiko. Komaj so se podpisale pogodbe v Anatoliji, že se govori, da bo Grčija Ekviderala tudi svoja nasprostva z Bolgarijo. Inozemski diplomatija vidi tudi v tem roku italijanskega zunanjega ministrstva. Ne da bi nasprotovalo temu, da se vsi želostni spori med narodi izbrisejo, ampak preveč očvidno je, da je ta politika enosiranska, ki bo ustvarila druge globoke razdore in prisilila del balkanskih narodov, da si tudi lečijo obrambne zaslombe proti načelu, ki se očitno pred celo Evropo organizira proti njim. Med Bolgarijo in Grčijo so nasprostva državopopravnega in denarnega značaja, da ne govorimo o želostnih spominkih, ki jih je zapustila vojna. Bolgarija zahteva od Grčije, da mora priznati 6000 prepozno vloženih protestnih izjav bolgarskih optantov, ki so

moralni zapustiti grško Makedonijo. Grčija zahteva od Sofije povračilo vse škode, ki so jo pretrpeli Grki, izgnani iz Bolgarije leta 1906 in pozneje. Pogajanja so nadzorno zadele na mimo točko in razmure so posiale krizične. Bolgarija je načolila visoke carinske tarife na grški uvoz, nakar je Grčija odgovorila s prekinjenjem trgovinske pogodbe, kar je bolgarski izvoz surnilo rančo. Naposled se je posredilo italijanskemu poslaniku v Sofiji, da je pregovoril grškega poslanika Dendramisa in zunanjega ministra Burowa, da sta pristala na sestank v Zenici ob priliku zasedanja Državne narodov. Delegat Scialoja je imel nalogo, posredovati in je tudi uspel, da je prišlo do pogovora med Burom in Michalakopoulosom na njegovem stanovanju. Nato so sledile zelo prijateljske izjave obeh ministrov. Pogajanja se sedaj večji napreščajo v Ateneh in v Sofiji. Obe delegaciji sta se zedinili, da v slučaju, da bi sporazum ne bil mogoč, prepustila odločitev ali Švici ali pa mednarodnemu razsodističu v Haagu. Iz verodostojnega vira izvem, da se pogajanja bližajo srečnemu koncu. Italijanska diplomacija bo v kratkem času imela priliko organizirati prijateljski banket v Sofiji. Za Bethlena bo to mnogo bolj ngodno, kot pa je bila dolga pot v Ankaro.

Atene, 31. okt. or. Bolgarski poslanik je danes obiskal zastopnika zunanjega ministra in mu v imenu svoje vlade izjavil, da Bolgarija pristane na arbitralne predloge grške vlade. Poslanik je prosil, da bi trgovska pogodba, katero je Grčija preklicala s 15. oktobrom, bila podpisana do nadaljnega. Dobil je zadovoljiv odgovor.

Ustoličenje novega reis-ul-ulema

Velika slavnost jugoslovanskih muslimanov

Belgrad, 31. okt. z. Danes se je v Belgradu na svečan način izvršilo ustoličenje novega reis-ul-ulema hudejha Hafisa Ibrahima efendi Maglajlića. Ustoličenje je bilo opravljeno v Bajraklije džamiji ob 11 dopoldne. Navzoči je bila velika množica muslimanov. Delegati so prispevali iz vseh krajev naše države.

Eno uro pred svečanostjo so delegati zasedli vse prehode okrog džamije. Vsi so bili v slavnostnih oblikev. V džamijo samo so ameli le vrhovni zastopniki muslimanske cerkve. Iz Skoplja je prišel vrhovni šerijatski sodnik Hamud efendi, ki je imel okrog svoje čdme prvevezno zlato mulo iz Meke. Dalje so bili razni muezini, šerijatski sodniki iz vardarske banovine in iz Bosne, bivši ministri Osman Vlvič in Omerović.

Džamija je bila slavnostno urejena. V njej je bilo posebej prizerno mesto za kralja. Reis-ul-ulema Maglajlić je prišel v džamijo ob četrtni na 11. Glavni ceremonijar je bil načelnik pravosodnega ministrstva Hasan Rebac.

Ob 11 je prišel NJ. V. kralj v spremstvu dvornega ministra Dimitrijevića. Negov prihod je bil burno pozdravljen. Posebno prisrčni so bili vzklik, ki je kralj šel skozi spalir muslimanov.

Tako po kraljevem prihodu so se pričele svečanosti. Najprej je iman Careve džamije iz Sarajeva Džemaludin Hadžihajić učil ašere. Nato je izvršil ustoličenje. Precjal je ukaz o imenovanju reis-ul-ulema in povelje o ustoličenju, in sicer najprej v arabskem, nato pa v našem jeziku. To povelje je izročil reis-ul-ulemu Maglajliću.

Ob priliki izmenjave meniture je imel reis-ul-ulema Maglajlić dolg govor, v katerem je nagnil pomen današnjega dejanja za muslimansko cerkev v Jugoslaviji, posebej pa se je ozril na pomen 6. januarja in izrazil udanost vseh muslimanov kralju in državi. Navzoči so pri tej priliki vzkljikali: »Živj!«

Po končanem ustoličenju je kralj čestital reis-ul-ulemu in mu podal roko. Enako je podal roko tudi nekaterim odličnim muslimanskim zastopnikom, ki so bili v bližini. Burno pozdravljen je kralj zapustil džamijo in odšel. Nato so odšli tudi člani vlade. Po kraljevem odhodu se je izvršil drugi del ustoličenja in čitanje postanice muslimanskim vernikom.

Po ustoličenju je reis-ul-ulema v spremstvu najuglednejših zastopnikov muslimanske cerkve odšel na svoje stanovanje. Popoldne je sprejemal čestitke.

Notranji boji med boljševiki

Desnice dolže zarote proti gospodarski politiki

Moskva, 31. okt. as. V zadnjem času se je pričel boj proti dosednjim zvestim pristopom boljševikov, in sicer proti Rjakinu, Glepkovu, Kavkarski in Nusinovu. Nasprotja so nastala radi tega, ker omenjeni niso mogli najti pravilnega in uspešnega sredstva za transport živiljenskih potrebnosti in niso mogli dobiti tekočih sredstev iz državne blagajne. Streljana večina je v ostrem boju z gospodarskimi kritiki in je radi tega tudi odpustila več profesorjev načinoma gospodarstva, med njimi Kondratjeva, Grabmanna in Sužanova. Vsi ti so bili do se-

daj nesporno komunisti in zvesti člani stranke. GPU opravljajo to postopanje s tem, da so omenjeni organizirali zaroč proti Stalinovi gospodarski politiki. V zadnjem času se je tudi postrala kampanja proti desničarskim opozicionalnim voditeljem. Izvestjač so imenila, da bodo desničarski opozicionalci prav kmalu zgubili svobodo delovanja. Ako se ne bodo strinjali z gospodarsko politiko večine, bodo morali deliti Trockijevi nesod, ki ne predstavlja počastitljive neč drugega kakor tragičnega junaka kmetijstva.

Romunija hoče zastaviti svoje železnice Ameriški kapital bi rad podjarmili deželo

Bukarešta, 31. okt. or. Romunska vlada se po vseh teh, ki že dolge čase krijo po deželi, peč z mislijo, da bi oddala svoje železnice, če bi zato mogla dobiti kakšno posojilo v inozemstvu. Namen vlade se živahnio komentira tudi v Bukarešti. Sicer vsi politiki uvidevajo, da brez zunanjega posojila vlada ne bo mogla izenačiti svojega proračuna, vendar smatrajo oddajo železnic kakšnemu inozemskemu denarnemu zavodu za sramoto. To bi pomenilo, tako trdijo, da je Romunija na robu propada.

Za romunske železnice se baje zanima neka francoska in neka ameriška firma, kojih imeni nista javnosti znani. Amerikanci celo predlagajo, da bi se začenjal samo ena linija prevzela in še pozneje celo omrežje, če bi kazalo, da je kupcija bila za ameriške finance koristna. Tako hočejo Amerikanci, v zvezi s katerimi se imenuje znani Blair, za enkrat prevzeti samo železnice v Dobrudži, kjer bi se celo zavezali zgraditi nove železnic.

leznice, ki so potrebne iz gospodarskega in strategičnega ozira.

Finančni krogi, osobito romunska narodna banka zagovarja ta načrt, češ da bi se na ta način Romunija znebila podjetja, ki ji ne nosi nobenega dobička. Romunija bi železnic ne prodala, tako trdijo, ampak bi jih samo zastavila. Kljub vsej opoziciji, ki je osobljo med poslanci zelo močna, bo načrt najbrž sprejet v celoti.

Nadalje se poroča iz finančnih krovov, da bo Romunija zastavila tudi svoje telegrafe in telefone, ter da je v to svrhu že dalje časa v pogajanjih z neko ameriško družbo »Electric Bond and Share«. Ta družba bi poskrbel obenem tudi za elektrifikacijo železniškega omrežja.

V Bukarešti se mudri tudi Behn, predsednik mednarodne telefonske in telegrafske družbe v New Yorku, ki ima nalog najti denar pri ameriških bankah za posojilo Romuniji proti zavzetvi železnic in telefonskih in telegrafske naprav.

Waleški princ o zvezi narodov

London, 31. okt. AA. Snoči je waleški princ govoril na banketu, ki ga je priredila zveza Držav narodov na čast delegatom imperijalne konference o svetovnem miru. Prince je dejal:

»Dobro vem, da je v vseh deželah že vedno nekaj ljudi, ki menijo, da Državo narodov ne bo moglo preprečiti druge unicevalne vojne. Naprosto

bi te ljudi, naj misljijo malo globlje in pomislijo, da se vojna ne da preprečiti v 11. uru s takočinjo in energično akcijo, temveč s postopnim in trajnim ustvarjanjem ozračja mednarodnega sodelovanja in zaupanja. Nadalje nastaja vpšanje, ali imajo ti ljudje v zameno Državo narodov kaj boljšega, kar naj bi zagotovilo svetovni mir in obnovilo blagostanje sveta. To zborovanje nudi najbolj preprizveni dokaz, da je možno mednarodno sodelovanje na zelo široki podlagi. Tu je zastopana četrtna človeštva najrazličnejših plemen in jezikov, ki je vsa zdru

Gen. Jovan Veselinović

vršilec dolžnosti poveljnika Dravske divizije, je prišel dne 28. oktobra v Ljubljano na mesto divizijskega generala Save Tripkoviča.

Zlata poroka
Dva dolenska kršč. zakonska

Novo mesto, 30. okt.

V prijaznem St. Joštu pri Novem mestu živita že pol stoletja v srečnem zakonu 74 letni Franc Kastelic p. d. Šimc in njegova 70 letna žena Marija. Pred nedavnim sta obhajala v krogu svojih otrok, vnukov, vnukinj in starega sorodstva zlato poroko.

V zakonu jima je Bog dal osmoro otrok, pet sinov, od katerih je eden jezuit v Zagrebu, in tri hčere.

Novomeščani se gosp. Kastelicu gotovo dobro spominjajo še iz predvojnih časov, ko je vsako leto odpril spusenšček in so ob nedeljah v trutnah hodili čez hest v St. Jošt k Šimcu na pristno domačo kapljico. Priljubljen je bil povsed in je še, med sosedji kakor tudi v mestu. Da je užival vsestransko zaupanje znači to, da je bil izvoljen v občinski odbor občine Smihel-Ščipške in ostal v odboru 34 let in preživel tri župane. V cestnem odboru je bil 13 let. Bil je tudi odbornik Kmečke zveze in večkratni porotnik. Ključar St. Joške cerkve pa je bil že 43 let. Tudi je naročnik različnih kmečko-strokovnih časopisov in je obiskoval poljedeljsko in vinogradniško šolo. Domoljubov naročnik je že, odkar je časopis izšel.

Vse svoje življenje je preživel na domači gradi in se potil na domačih njivah, ki so mu trud tudi obilino vrata.

Ker se je v teku let svoje moči že izčpal, je prepustil posestvo svoemu sinu, da more mirno preživeti večer svojega življenja. Vendar pa se še ne poda, kajti mož je še precej trden za svoja leta.

Najljubša njegova pot je v Sevno gorico, kjer ima lep vinograd in svojo zidanico. Vinograd je njegovo največje veselje. Vedno je tam kadar le utegne in si da tam opravila in pokuša sed svojega truda.

Po vsej pravici bi ga lahko primerjal z onim starčkom: »v vinskih gorah, tam doli na lepem Dolenjekem«.

Ob prilikah njegove zlate poroke, klicemo obema zlatoporočencem: Bog ju ohrani še mnogo let!

Žalostna smrt mlade žene

M. Sobota, 30. oktobra.

Danes popoldne so ob veliki udeležbi ljudi in med spoštnim sočutjem pokopali mlado, 36letno Gombosko Katarino, ženo bolehangava, upokojenega železničarja in mater majhnega otroka. Mlado ženo je zadela deloma po lastni neprevidnosti nepričakovana smrt.

Pred nekaj tedni ji je čevelj naredil na gležnju nezadnato rano. Žena ji ni posvečala posebne pozornosti. Cež nekaj dni ji je vsa noga zatekla. Začutila je močne bolečine. Ker je mislila, da nega kar tako ozdravi, ni šla k zdravniku. Kmalu je začutila bolečine v želodcu in pri srcu. Sedaj je videla, da je potrebnna zdravniška pomoč. Podala se je v bolnišnico. Tam so poskusili vse, da bi ji pomagali, toda brez uspeha. Dan za danem ji je postajalo hujše, v petek zvečer pa je v silnih bolečinah izdihnila.

Rajnica je bila zelo dobra in ljubezni vsekomur, radi tega vse žaluje za njo. Ravnino takso vzbuja tudi žalostna usoda bolehnega moža in osirotelega otroka splošno sočutje.

Belokranjski kotiček

Radoviški župnik je nevarno obolel. Že več ko en teden je, kar je položil gospoda svetnika Tičeta na posete. Upali smo, da ne bo kaj hujšega od močnega prehlada, toda bolezen je rasla do 40 stopinj vročine. 24 let je od zadnje bolezni g. svetnika. Upamo, da se bo gospod še opomogel, klub svojim 65 letom. Sodimo, da je višek bolezni že premagan. Sobratom in vsem se priporoča v molitev.

Vinarska zadruga v Metliki. Se in se jo imenujemo, samo da ne bo javnost njanjo pozabila. Vino lepo dozoreva in se le bolj po malem se oglaša iz sodov. Kupeci kličet Večina vina je bela, nekaj imamo pa tudi črni. Kdor bi rad kaj kupil, naj se kar oglasi. Le veliko naj jih bo takih prijateljev naše zadruge. Pa na pokušajo pride prej! Potem pa le odpeljite, ali pa odnesite! Dobiti se more vsaka množina od 5 litrov naprej. In tudi draga ne bo.

Vreme je nagajalo povsed in tudi pri nas. Dež na dež, da se je kar igralo in je voda šla vse na počez; narod pa je vzdihoval, ker je delo tako močno zastalo. V petek 24. in soboto 25. oktobra pa so nam belo oblekli Mirno goro in Sv. Jero in še daleč doli v nižavo se je potegnili snežni plasči. Sedaj pa so zopet lepi dnevi in vse hiti na polje, da pospravijo in dodelajo, kar še čaka. Samo da bo tole »martinsko leto« kaj časa trpel.

Žrtev zločina

Cerknica, 30. oktobra.

V Dolenj vasi pri Cerknici je umrla 21letna F. I. Ker je bila smrt mladega dekleta sumljiva in so se širile razne govorice, je sodišče odredilo obdukcijo. Dognalo se je, da je umrla radi zatrupljenja, povzročenega od zločinske operacije. Želimo sodišču kar največ uspeha pri tozadovni preiskavi.

59.064**Nad 5600 novih Mohorjanov**

Toliko izkazuje letošnji Koledar Mohorjeve družbe Mohorjanov. Če primerjamo to število z lanskim letom, ko jih je bilo 53.405, pomenja to število napredek za 5.659 udov. Osemdeset let že obstoja Mohorjeva družba, a v vseh teh letih je le malokdaj doživel v enem letu takoj sijaj napredek kakor letos. Komu se imamo zahvaliti za ta uspeh, ki mora iskreno veseliti ne samo vsakega prijatelja Mohorjeve družbe, ampak vsakega Slovence brez izjeme, komur je prosveta in napredek našega ljudstva pri srcu?

Gotovo je k temu veselemu razmahu mnogo pripomogla kakovost Mohorjevih knjig. Družba posveča že vrsto let prav posebno skrb temu, da nudi članom kar mogoče raznovrstnega branja, in ne štedi truda, da bi pridobila za svoje sotrudnike naše najboljše kulturne delave.

Toda vsebina sama bi ne bila mogla tako mogočno dvigniti število udov. Kajti ignoti nulla cupido: cesar ne pozná, tega si ne želiš. Treba je bilo ljudi, ki so na Mohorjeve knjige opozarjali tiste, ki jih še niso poznali. Tu lahko rečemo, da pomenja pri dobrini knjigi slednjič vsak novi način v nekem zmislu tudi novega širitelja knjige: o knjigah se razgovarja s svojimi znanci, njegov prijatelji jih vidijo pri njem in knjiga postaja tako splošno znana. Tako širi vsak Mohorjan hote ali nelhote Mohorjeve knjige.

Tu nam pa hvaležnost veleva, da se prav posebno in predvsem spominjamo onih, ki so s svojim smotrenim delom največ pripomogli Mohorjevi družbi do njenega razmaha: to so gg. poverjeniki Sam Bog je štel tisoč ur dela, ki so ga gg. poverjeniki porabili za razdeljevanje knjig, vpisovanje udov in udmine, pripomaganje Mohorjeve družbe morebiti od hiše do hiše i.t.d. Upamo, da jim tega truda ne bo nikoli žal in da so ob obilni letosnjki žetvi prav posebno veseli visti, ki so to lepo letino v lanski zimi neumorno pripravljali s svojim delom. Suklje pravi v svojih Spominih (III, 20): »Precej poznam sveta, znamo se mi razmere drugih držav in narodov, ne ustremš se pa končne sodbe, da morda na vsem svetu ni dobiti duhovščine, ki bi si bila toliko zaslug pridobila za ljudski blagor, kakor baš duhovščina na Slovenskem.«

Naj kdo misli o teh besedah kar hoče — mi se na tem ne bomo z nikomer prerekali — eno bo vendar vsakdo rad priznal: da je nesporna velika zasluga slovenske duhovščine to, da imamo že vrsto župnij, kjer je res Mohorjeva knjiga že v vsaki hiši. Nič ne dvomimo o tem, da bo število takih župnij raslo od leta do leta, kar bo izkazovala podrobno statistika, koliko procentov prebivalstva je v vsaki fari učlanjenega pri Mohorjevi družbi. Ta statistika se pripravlja tudi za letosnje leto in jo bomo, upamo, lahko kmalu objavili.

KDOR TRDI
da je kurjenje velika skrb in da je
drago, gotovo še ni poskušal kuriu.

ZEPHIR PEČJO

10 katera greje eno sobo 24
kg. deva Večji tipi grejejo 3 do 4 sobe enako. Na zahrove brezplačni popis:

»Zephir« d. d., Subotica
tvornica peči in emajla

Varnute se slabih ponareb.

= Samoprodaja za Ljubljano: Breznik & Fritsch, Celje: D. Rakuseh; Maribor: Pinter & Lenard

G. Jurij Gregorc - 87 let

Novo mesto, 30. oktobra.

Kakor drugod imamo tudi v Novem mestu precej moč čaščljive starosti, ki kljub svojim visokim letom še vedno več ali manj opravljajo svoja dela. Eden takih je tudi dežnikar g. Jurij Gregorc. Ceravno ga hači težka butara 87 let, vendar še vedno kaj malega popravi.

Gosp. Gregorc je bil rojen 2. aprila 1. 1843. v Senčurju na Gorenjskem. Komaj 12 let star se je šel učiti dežnikarski obrti v Ljubljano in ostal pri znani dežnikarski tvrdki Mikš za pomočnika do leta 1873. Istega leta se je preselil v Novo mesto, kjer je pričel izvrsjevati svojo obrt kakor samostojen mojster. Tu je ostal do danes. V Novem mestu se je tudi oženil s hčerkjo iz ugledne rodbine Silvestrovo iz Vipave. Svoje otroke, ki mu jih je Bog dal šest, od katerih pa sta umrli dva, je odgojil pošteno in krščansko in jih preskrbel, ka-

Ignacij Borštnik

Anton Verovšek

Danes ob 11 dopoldne bo pisatelj g. župnik Finžgar blagoslovil nagrobeni spomenik Borštniku in Verovšku na pokopališču pri sv. Krizu. Mnogi narodni in kulturni delaveci, ki spe tam, so dobili skromne spomenike za zastuge, ki so si jih stekli za našo kulturo. Dolgo časa pa smo pogrešali spomenik, ki bi obiskovalcem pokopališča kljuc v spomin, da počivajo na tem pokopališču dva moža, ki sta sta ob zibelki slovenskega gledališča Le-

Danes ob 11 dopoldne bo pisatelj g. župnik Finžgar blagoslovil nagrobeni spomenik Borštniku in Verovšku na pokopališču pri sv. Krizu. Mnogi narodni in kulturni delaveci, ki spe tam, so dobili skromne spomenike za zastuge, ki so si jih stekli za našo kulturo. Dolgo časa pa smo pogrešali spomenik, ki bi obiskovalcem pokopališča kljuc v spomin, da počivajo na tem pokopališču dva moža, ki naj bi izdelal načrt.

Naprosil je že priznanega arhitekta in učenca Plečnikovega, g. Rohrmanna, ki je izdelal res

primeren načrt za spomenik Borštniku in Verovšku. Osnutek spomenika je zamišljen tako: 1 meter

širok steber, narejen iz brušenega podpeškega apnenca se dviga 3,30 m visoko iznad groba. Steber je razdeljen z razo, ki je napolnjeno z živordečo barvo.

Soglasno je bil sprejet sklep, da morata dobiti pravaka naše dramske umetnosti res umetniško vreden spomenik.

Zato odbor ni naročil spomenika tako, kakor navadno dela, namreč pri kamnoseku, ampak je poiskal najprej strokovnjaka, ki naj bi izdelal načrt.

Naprosil je že priznanega arhitekta in učenca Plečnikovega, g. Rohrmanna, ki je izdelal res

primeren načrt za spomenik Borštniku in Verovšku. Osnutek spomenika je zamišljen tako: 1 meter

širok steber, narejen iz brušenega podpeškega apnenca se dviga 3,30 m visoko iznad groba. Steber je razdeljen z razo, ki je napolnjeno z živordečo barvo.

Klub navidezni skromnosti in enostavnosti in mogoče prav radi nje — napravila spomenik na opazovalce izredno globok vfts. Z razo razdeljeni mogočni steber kliče v spomin, da sta Borštnik in Verovšek prvi steber slovenske gledališčne umetnosti. Razen imen umetnikov ne bo imel spomenika kakih drugih napisov, niti letnic. In prav je tako! Njuno delo ostane v zgodovini slovenskega gledališča nepozabno in zato ni treba, da bi suhe številke kazale, kdaj je padel zastor njunemu zadnjemu dejanju. Kdor bo čutil potrebo, da zve podrobnosti o njunem življenju in delu, jih bo iskal drugje.

Klub navidezni skromnosti in enostavnosti in mogoče prav radi nje — napravila spomenik na opazovalce izredno globok vfts. Z razo razdeljeni mogočni steber kliče v spomin, da sta Borštnik in Verovšek prvi steber slovenske gledališčne umetnosti. Razen imen umetnikov ne bo imel spomenika kakih drugih napisov, niti letnic. In prav je tako!

Njuno delo ostane v zgodovini slovenskega gledališča nepozabno in zato ni treba, da bi suhe številke kazale, kdaj je padel zastor njunemu zadnjemu dejanju. Kdor bo čutil potrebo, da zve podrobnosti o njunem življenju in delu, jih bo iskal drugje.

Klub navidezni skromnosti in enostavnosti in mogoče prav radi nje — napravila spomenik na opazovalce izredno globok vfts. Z razo razdeljeni mogočni steber kliče v spomin, da sta Borštnik in Verovšek prvi steber slovenske gledališčne umetnosti. Razen imen umetnikov ne bo imel spomenika kakih drugih napisov, niti letnic. In prav je tako!

Njuno delo ostane v zgodovini slovenskega gledališča nepozabno in zato ni treba, da bi suhe številke kazale, kdaj je padel zastor njunemu zadnjemu dejanju. Kdor bo čutil potrebo, da zve podrobnosti o njunem življenju in delu, jih bo iskal drugje.

Klub navidezni skromnosti in enostavnosti in mogoče prav radi nje — napravila spomenik na opazovalce izredno globok vfts. Z razo razdeljeni mogočni steber kliče v spomin, da sta Borštnik in Verovšek prvi steber slovenske gledališčne umetnosti. Razen imen umetnikov ne bo imel spomenika kakih drugih napisov, niti letnic. In prav je tako!

Njuno delo ostane v zgodovini slovenskega gledališča nepozabno in zato ni treba, da bi suhe številke kazale, kdaj je padel zastor njunemu zadnjemu dejanju. Kdor bo čutil potrebo, da zve podrobnosti o njunem življenju in delu, jih bo iskal drugje.

Klub navidezni skromnosti in enostavnosti in mogoče prav radi nje — napravila spomenik na opazovalce izredno globok vfts. Z razo razdeljeni mogočni steber kliče v spomin, da sta Borštnik in Verovšek prvi steber slovenske gledališčne umetnosti. Razen imen umetnikov ne bo imel spomenika kakih drugih napisov, niti letnic. In prav je tako!

Njuno delo ostane v zgodovini slovenskega gledališča nepozabno in zato ni treba, da bi suhe številke kazale, kdaj je padel zastor njunemu zadnjemu dejanju. Kdor bo čutil potrebo, da zve podrobnosti o njunem življenju in delu, jih bo iskal drugje.

Klub navidezni skromnosti in enostavnosti in mogoče prav radi nje — napravila spomenik na opazovalce izredno globok vfts. Z razo razdeljeni mogoč

Smrtna nesresreča v Trbovljah

Rudarja Franceta Peršeta je v rudniku podsulo

Trbovlje, 31. oktobra.

Na zapadnem obratu rudnika v Trbovljah je v četrtek okoli pol sedmih zvečer v jami zadela smrť rudarja Peršeta Franca. Delal je na odkopu v Franciškovem sloju, takozvani »Sibiriji«. Take nazive dajo rudarji sami.

Jamski odkop je bil že na kraju, ter bi se moralo izkopati še nekaj premoga ob strani, v takoimenovanem »Zwicklu«. Prtiški strop je bil močan, zato je pažnik, ki nadzoruje dotični delovni oddelek, zapovedal, da se mora odkop, preden pojde kdo na delo v stran, dobro zavarovati. To sta Perše in njegov tovaris Medvešek tudi storila, ter sta hotela strop podpreti še s tramom, ki bi podpiral vse druge stropnike. Na že postavljenem stropniku je bil pa začet železni opirač, ki je držal zadnji stropnik (Riegel). Tega je bilo treba izdreti, da sta mogla nato tram pod stropnikom postaviti. Perše je svojemu tovarisu Medvešku naročil, da gre tega izdret. Perše je pri tem stal pod lestvo, in z železnim drogom pomagal izdrijeti opirač. Ko sta ga izdrila, se je takoj vsil na njun pravouglik, ki je bil zaradi pritiška v premiku. Masa je podsula pod seboj Peršetu popolnoma, Medvešku pa do pasu. Sluhačno je bil pri delu navzoč ludi rudar Vidic Alojz, katerega je že poprej Perše naprosil,

da jima pride pomagati tram vzdigoval. Ko je ta videl nesrečo, je takoj alarmiral sosednjih pet delovnih številk, kjer je delalo okoli 15 rudarjev. Ti so v teku 10 minut Peršeta še živega, a vsega prečiščenega odkopadi z rokami iz ruševin. Ker je trpel velike bolečine, so ga rudarji, da ga ni bilo potreba predevati z nosilnico v nosilnico, sami tesni v bolnišnico, kjer mu je zdravnik g. dr. Baumgartner nudil prvo pomoč, a ko so ga prinesli v novo bolnišnico, je kmalu izdihnih. Zlonjen je imel prisni koš in eno nogo.

Ta nesreča je napravila še hujši vtis, ker so vsem še v spominu jamske nesreči v Nemčiji. Pred bolnišnico ni bilo še nikdar toliko sčestvjujočih rudarjev kakor ob tej nesreči. Slišal si kritike današnjih jamskih razmer. Na mestu, kjer se je rajni revez ponesrečil, je na tleh zativalni gramoz, premogovnega stropa je tri metre, nato pa zopet zativalni gramoz. Da mora biti zato velik pritišek, je razumljivo.

Rajnki je bil star še 47 let, močne narave, oženjen in zapušča ženo in dva otroka. Bil je med tovarisi zelo priljubljen, in svoj prosti čas je prabjal na lov, ki je bila edina njegova zabava. Da, težek je rudarski stran, zraven trpi pa še poškodovanje.

Ptuj, 30. oktobra.

V »L'Europe centrale«, ki tedensko izhaja v Pragi, je nedavno g. Raymond Warner skoro dve strani posvetil ptujskemu mestu. Že na platnicah je priznana slika mesta, tekst pa krasita še dve slike: grad in del muzeja z oknom v romansko-gotskem stilu. Ptuj, pravi avtor, zbuja neskončno zanimanje tako po svoji častitljivi preteklosti kot s svojim davnim tekonom stoletij. Najprej se dotakne zdovinovane: lepe rimljanske ceste in dravskega mostu, s čemur je Ptuj postal izhodišče proti severu rimske legijam in s tem začel kopitičiti tudi svojo slavo. Mimo stoletij rimske okupacije, salzburških nadškofov, turske invazije pride do pleinstva, na kar se danes spominja Herbersteinov grad, pri katerem se mudri dalj časa. Predvsem pa si je treba ogledati muzej.

Vabljivo današnje mesto ni drugega kakor senca svoje viharne in svete preteklosti. Ima izvrstna vina, kleti skravijo blesto-rdečkasta in peneča se vina, ki so zelo na glasu. Med tem ko po častitljivem tlaku poganja travu, se na vseh koncih uveljavlja moderno življenje. In ali ni znak večno istih zakonov, se sprašuje pisatelj, da danes drve veliki eksprese mimo skromne postaje: Od Pešte do Nice in v Cannes? Za rimskimi poti — ceste tehnik. Gospod pisatelj si je Ptuj očvidno zelo dobro ogledal!

DRAGO GORUP & CO.
Ljubljana, Miklošičeva cesta 14/II.
Vam nudi solidne in vseh cen

damske
zimske plašče

PRIDITE

in oglejte si zalogo brezobvezno!

Grozen zločin pokvarjenega fanta

Hlapec ubil deklo s sekiro.

Po vsej okolici je nastalo grozovito razburjanje radi zločina, ki ga je te dni izvršil mlad, komaj 19letni fantlan K. J., doma iz Veternika pri Kojetinu, nad deklo Marijo Krošljem. Oba sta služila kot hlapeci in dekla pri posestniku Alojzu Alegro v Stolovniku. Dne 24. oktobra sta šla v gozi žagat drva. Pri spravljanju drva jima je tudi pomagal Pavlovič Anton, posestnik iz Armeškega, ki je bil pa le v posredni bližini. Med delom je hotel K. Krošljivo zapeljati. Ker se mu Krošljeva ni na noben način hotela vdati, je hotel izvršiti posilstvo nad njim. Postavila se muveda z vso silo v bran in mu zagrozila, da bo povedal gospodarju. K. se je tega usmršil in da bi to preprečil, jo je udaril s topin delom sekire petkrat po glavi. Na obupne klice je prihitek Pavlovič, ki je našel ubogu žensko v nezavesti z razbito glavo v mlaki krvi. Zločinec se je med tem skril. Pavlovič je pa takoj obvestil gospodarja Alegrota, ki je pobilo deklo takoj nato odpeljal v bolnišnico v Krško, kjer je pa te po štirih dneh na posledicah umrl.

Pri arretaciji je K. trdil, da jo je udaril samo s palico, šele, ko so našli okrvavljen sekiro, je dejanie priznal. Ceprav je K. še mlad fant, že po-kvarjen človek, je vendar vest o smrti Krošljeve vplivala na njega porazno, ter ga je silno pretreslo, ko so mu orožniki pri arretaciji povedali, da je njegova žrtev že mrtva. Kajti kot člana ene družine sta živila v prijateljstvu in slogi, tudi kakšnega nedovoljenega razmerja ni bilo opažati med njima, zato je ta dogodek izval mnogo začudenja in vsa okolica je pod težkim utisom tega zverinskega zločina, kateremu še naš kraj nima enakega. Krošljeva je bila na dobrem glasu in priljubljena pri ljudih.

RADIO za Vas

Fin enoelektronski aparat, kompleten z elektronko, baterijami, antenskim materialom ter eno slušalko Kapsch za Din 100 — ter osemkratno mesečno plačilo po Din 75 — Vam nudi

RADIO LJUBLJANA
LJUBLJANA MARIBOR
Miklošičeva 6, Aleksandrova 44

Požar pri Polhovem gradu

Stara hiša iz Valvazorjevih časov — zgorela.

Črni vrh, 30. oktobra.

Sinoči (29. t. m.) ob pol 10 je nastal ogenj v Črnom vrhu št. 18, po domači pri Božnarjcu. Bila je enondonastropna lesena hiša, bivališčni gradič, katerega je imenoval Valvazor »Bosisen«. Zdaj je služila stavba kot kmečka hiša. Od tu do Polhovega Građade se imenuje dolina in potok, ki tu izvira — »Božna«, po tem gradiču.

Domačini je zgorela vsa obleka, orodje, oprema, žito. Le golo življenje so si rešili, ker hiša, lesena in suha, je bila takoj vse v ognju. Pač pa je po naporu došlih ljudi ostal blev z živino vred nedotaknen.

Orožništvo iz Polh. Građade je bilo hišo na kraju nesreče, ter je vzpostavljalo navzočne ljudi, da so vztrajno gasili. Kako je ogenj nastal, še ni znano. Tudi škoda še ni presečena. Je pa velika.

Ubogi ljudje brez jedil, brez obleke, brez obutve! Usmiljenja so vredni!

PEGE

odstrani tako in brez sleda „Creme Orizol“
Dobiva se v lekarnah drogerijah in parfumerijah. Zaloga
»Cosmochemia«, Zagreb Smičiklasova 23 Telefon 19-39

Dva milijona — odvetniškega računa

V Belgrad je svoj čas prišla v konkurs tvrdka Djure Janoševića, trgovina s konfekcijo. Za branilca konkurne mase je bil postavljen belgrajski advokat Radovan Jelenić. Trgovsko sodišče pa je razglasilo prisilno poravnava med tvrdko v konkursu in njenimi upniki in nato pozvalo branilca mase, naj predloži račun o denarju, ki ga je iztrjal od upnikov in račun za svoje delo. Jelenić pa je predložil račun za svoje stroške in za delo, s katerim je zahteval 2.047.747 Din. Računu je priložil akt, s katerim je pojasnil, koliko je napravil za tvrdko in koliko je vložil truda v stvar, pri zbiranju dolžnikov in upnikov, pri likvidiranju mnogih težav, pri pisanku opominov in nadzorovanju nad ostjem v tvrdki in tako dalje.

Advokat je trdil, da je bilo delo tako ogromno, da je bil ves čas devetih mesecev, v katerih je bil branilca mase, tako absolviran, da mu za drugo delo sploh ni preostalo nič časa.

Tvrdka Janošević pa se je branila izplačati advokatu tako ogromen honorar in je prislo zato do tožbe.

Trgovsko sodišče je pregledalo račune in prisidilo advokatu od zahtevanih dveh milijonov dinarjev do 478.000 Din honorarja. S tem sklepom pa nista bila zadovoljna ne tvrdka Janošević in ne advokat Jelenić in sta se oba pritožila na višje sodišče. To je še enkrat pregledalo vso zadevo in račun in je ugotovilo, da je odvetnik zahteval za nekatere stvari še posebno nagrado, čeprav bi smeli samo enkrat. Višje sodišče je zadevo vrnalo trgovskemu sodišču, naj razsodi v tem smislu.

VI NE POTREBUJETE 400 VOLTOV

anodne napetosti, da dosežete zelo velike jakosti tudi za dvorane

AKO

uporabljate Telefunken-OJACEVALNO ELEKTRONKO RE 604

katera daje že pri 200 voltih

velike učinke na razpolago.

Kurilni tok 065A — max anodna obtežba: 12W

TELEFUNKEN

— Najstarejša izkustva! — Najmodernejša konstrukcija! —

Koledar

Sobota, 1. novembra: Praznik vseh svetnikov. Dan je dan dolg 9 ur in 58 minut. Ta mesec se dan skrči za 1 uro in 16 minut.

Nedelja, 2. novembra: (21. pobinkočna nedelja): Zahvalna nedelja; Just, vojak mučenec.

Ponedeljek, 3. novembra: Spomin vernih duš; Viktorin, škol, mučenec.

Osebne vesti

= Srebrno poroko sta obhajala te dni v St. Ilju hotelar Josip Stelzer iz Grada in njegova soprona Josipina. Slavia se je udeležil tudi kanonik Šiska iz Ljubljane. Na mnoga leta!

= Promocija. V petek 30. oktobra je promovirala za doktorja vsega zdravilstva g. Vinko Igličar iz Dolja pri Ljubljani, član JKAD Dalmacije v Zagrebu. Cestitamo!

= Premeščen je iz Celja v Kranj za starešino glavnega oddelka finančne kontrole g. Janko Torkar, sedežanje starešine g. podnadzornik Martin Petančič pa v isti lastnosti iz Kranja v Novo mesto. — Izprememb se izvršila 3. novembra 1930.

= Iz železniške službe. Upokojeni so zvaničnik I. kategorije: Zelenko Franc, sprevodnik, Maribor glav. kol.; zvaničnik II. kategorije: Mišek Franc, skladnični desetar, Ljubljana glav. kol.; Sabec Alojzij, komercijalni kurjač, Trbovlje; Dežman Josip, strojni kurjač, kurilnica Maribor; Strašs Josip, pravnični čuvaj, signalna delavnica Ljubljana; Klenovsek Mihael, progovni čuvaj, progovna sekacija Celje; Rener Josip, progovni čuvaj, progovna sekacija Ptuj; Aleksić Ivan, prtljažnik, Pragersko. Za uradnika III. kategorije, III. skupine je imenovan: Mausar Ivan, vlakovodja, Ljubljana gor. kol., dosedaj zvaničnik I. kategorije. Premeščen je zvaničnik II. kategorije: Medved Ludovik, tovorni sprevodnik. Židenski most v Ljubljano glav. kol. Ostavko na službo sta podala zvaničnik I. kategorije: Lenart Viljem, postajni zvaničnik, Ptuj in dnevničar Štampar Anton, Prevalje.

Novi grobovi

+ V Kranju je umrl 31. oktobra ob pol šestih zjutraj ročni stavec g. Pavao Bandič, iz Banja Luke, 28 let star, ki je bil dalje časa zaposlen kot ročni stavec v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani. Pokojni je že več letbolehal na nezdravljivih bolezni, za katero je šel iskat leka na Gorenjsko. Počeb je se vrnil v soboto, 1. novembra, ob petih popoldne iz mrtvačnice v Kranju na tamnošnje mestno pokopališče. Pokoj njegovi duši!

Mala kronika

★ Komemoracijo za padlimi slovenskimi vojaki v svetovni vojni priredi Radio Ljubljana v nedeljo 2. novembra ob 8 zvečer. Na sporednu je govor g. Jože Jagodica, ravnatelj skofij, pisarne v Ljubljani. Pred govorom in po govoru zapojo naši priljubljeni Matičarji slovenske žalostinke.

★ Lukuzni parnik »Kraljica Marija«, Jugoslovanski Lloyd je dobil obvestilo od »Royal Mail Steam Packet Company«, da bo izročil dne 1. novembra t. l. naš največji lukuzni parnik »Kraljica Marija«. Pri izročitvi bodo prisotni poleg glavnega direktorja B. Banca še novo imenovani kapitan Vlaho Simunkovič, načinljivi inspektor kapitan Miho Bote in glavni ladijski komisar kapitan Cvetko Jakšić. Te dni odpotujeta preko Zagreba in Sutnika dve skupini moštv na Southampton. Na tačnici je našel zaslužek znaten del naših mornarjev.

Dr. Černetov

Poslovni Koledar 1931

obenem Poslovni Adresar Jugoslavije, tretji letnik, izide v prvih dneh novembra. Izpopolnjen adresar, nove pristojbine, veljavne z novim letom, naslovi predstavnosti Jugoslavije v vsem inozemstvu, ter obširna, zelo pregledna poštna tarifa poleg druge vsebine, delajo ta koledar neobhodno potreben za vsakega poslovnega človeka. Slovenska in hrvaška izdaja. Lanski naročniki dobe koledar dostavljen, oziroma po pošti. — Cena 30 Din, s pošto 33.50 Din. Dobi se pri izdajatelju: Miklošičeva 6, in v vseh boljših knjigarnah.

Doktor Dobrojed pa je tudi dober patriot. Ko sem bil v inozemstvu, pravi, sem si tu in tam naročil testinene, ker jih zelo radjem. Reči moram, da so se mi najbolj priljubile one, ki so bile importirane iz Ljubljane. Ljudje, ki so že bili v Jugoslaviji, so mi radi priznali, da nikjer ni tako dobroj testinene kakor v Jugoslaviji. Vesel sem bil in ponosen, da inamo v Sloveniji tako dobro razvito testinensko industrijo in tako dobre kuharice. Seveda, priponni doktor Dobrojed, dan vedno prednost testininem, bodisi običajnim, ali jajčnim znamke »Pekatec«, ki se prodajajo v paketih.

★ Zloraba naslova »profesor«. Ker se dojavajo primeri, da si načrtevajo naslov »profesor« osebe, ki do tega niso upravičene, opozarja podpisano profesorsko društvo, da je naslov »profesor« po zakonu zaščiten in ga ne sme nositi nobena oseba, ki si do tega ni pridobil pravice po zakonu. — Jugoslovansko profesorsko društvo, sekacija Ljubljana.

★ Prodajalec »Slovenec« v Zagrebu so nasledili: Balogh A., Preradovičev trg, ulaz oktag

NAHOD odstranja

NOSAL prašek,
ki je povsem neškodljiv, ker se ne uživa temveč vdihava (vnosljiva). Nosal Vas varuje gripe.
Kupite si Nosal takoj!
Proizvajalec: Lekarna
BAHOVEC Ljubljana.

Kaj pravite?

Srečal sem grbaveca in zdel se mi je čuden: zato sem ga vprašal, kdo in odkod. Pa je povedal: »Ime mi je Lojze in pišem se V. Star 44 let, po poklicu tapetnik, a zdaj brez zasluga, kajti nesposoben sem za vsakrino dela, ker sem invalid.« Pripovedoval mi je, da je bil leta 1915 na soški fronti ranjen in vjet. Njegova rana (zdaj sicer že zacepljena) je pa naravnost strašna: reber na levi strani sploh nima. Skozi vse tiste umazane cunje, katerim on pravi obleka, očitljive — srce. Temu človeku gre res lahko vse do srca. Na levi strani telesa ima tako globel, da bi v njej lahko skril srednje veliko zeljno glavo. Tudi hrbenica mu je pokvarjena in zvila v polkrog.

Tak, kakršen je, hodi iz kraja v kraj. Kjer vidi tapetnike ali sedlarje, povpraša za delo, a kdo bi mu ga dal, ko je pa toliko zdravih, močnih fantov brez dela. Iz njegovih dokumentov sem videl, da je pošten. Pravi, da je do konca lanskega leta dobitkal mesečno 260 Din pokojnine, letos pa nič več, zato mora sedaj beračiti.

Pokazat mi je tudi sliko iz svojega 25. leta. Bil je lep, stasič človek, po svoji zunanjosti res kakor cel mlad kavalir, a danes...? Rad bi skril solze. A če bi mu bil položil roko na globel, kjer danes ni reber, bi čutil skozi vse cunje, ki so na njem, kako hitro se mu sreči širi in krči, znak začnosti tega bitja, ki je človek.

Kako težka in žalostna je njegova usoda, saj to njegovo živiljenje vendar ni nikako živiljenje! Vojna mu je vzela vse drugo in še velik kos telesa, a v roke mu je dala — berakovo palico.

Ljudje! Kaj pravite? Ali ni ta siromak vreden, da bi mu dali vsaj del tega, kar bi si zaslužil sam, ko bi bil zdrav? Tretji november — praznik mrtvih žrtev vojn! Kadaj bo vaš praznik — vi živi mrtvi, žive žrtev vojne! Naša dolžnost je: moliti za mrtve in pomagati živim! M.R.

Pazite na duoje!

1. o mehčata pretrčo vodo z navadno sodo.
2. Perite dosledno le s pravim domaćim

terpentinovim milom

★ Iz Bagdada v Stambul — nova knjiga Karl Mayjevih spisov — 1. zvezek, je izšel. Cirilova tiskarna, Maribor.

★ Ali res spoštujemo svojo preteklost? Ali poznamo, kaj imamo? O tem na zgovorno in lahko umliivo govorji >Oris zgodovine umetnosti pri Slovencih<, ki ga je napisal naš strokovnjak dr. Fr. Stele. Knjiga pojasnjuje veliko število krasnih podob; pisatelj nas tudi navaja k varstvu vsega, kar je lepega in vrednega, da se ohrani. Knjiga je potrebna predavateljem, imeti pa bi jo moral vsak, ki mu je na srcu naša preteklost in sedanost. Naročite si jo pri **Novi založbi v Ljubljani!**

★ Nič ni nemogočega na svetu — pravijo ljudje. Mi pa kljub temu pravimo, da je nemogoče pravilno prati brez mila. Nemogoče je tudi zamenjati priznano terpentinovo milo **Gazela** s kakim drugim milom.

★ Naredi si vozel na žepni robec, da ne boš zopet pozabil kupiti par srečk Doma služkinj, kajti sicer ti bo čez mesec dni žal, ko bodo lepe dobitke: sobno opravo, ure, šivalne stroje, kolesa itd. odpeljali drugi, ti boš pa odšel praznih rok.

★ Opozariamo na oglas Spodnješajerske Ljudske poslojnice na 18. strani današnje >Slovenca<.

★ Blago za plašče, suknje, oblike itd. kupite najceneje pri tvrdki Novak, Kongresni trg 15 (nasploh Nunske cerkev).

★ Trgovsky bolniško in podporno društvo naznana, da posluje počeniški s pondeljkom 3. novembra t. l. v novih uradnih prostorih v >Trgovskem domu<, Gregorčičeva ulica 27. Do ureditive telefonske mreže je klicati v nujnih slučajih številko 2787.

★ Stavne načrte, proračune, nadzorstva! Tehnični biro >Tehna<, Ljubljana, Mestni trg št. 25. 1.

★ Poceni in okusno se oblecí je umetnost. Prepricajte se in oglejte si izložbe renomirane tvrdke P. Magdič, Ljubljana, Aleksandrova cesta 1.

★ Sla sem odstraniti kurja očesa in zraslene nohte, namesto bolečin prijeten občutek. Vera, nič ne odlašaj, zadosti si že trpela — takoj pojdi v kopališče hotela >Slon< in daj jih odstraniti! — Mici.

★ Slovenec, ki potuje v Zagreb, obiščite gostilno pri >Staroj Harmiciji<, Radičeva ulica 1 (na dvorišču) tik Jelačičev trga. Vodilo jo Černetovi, kateri so imeli nad 150 let staro gostilno na Sveti Gori pri Gorici. Razen vseh domačih vin se toči tudi goriški bricev v istrski burgundec.

★ Sanatorij v Mariboru, Gosposka 49, telefon 2358. Najmodernejše urejen za operacije in zdravljenje z zdravilnimi aparatimi (visinsko soleno, diatermia, tonizator). Lastnik: Primarij dr. Černič Mirko, specijalist za kirurgijo.

★ Spominjajte se >Doma slepih! Položnica št. 14.672.

★ Vošene oltarne sveče vseh vrst, zvitke, svečice za božična drevesca, nagrobne lučice, sveče za hišno rabo, kadilo itd. priporoča svečarna >Pax<, Ljubljana, Celovška cesta 14.

V spomin † A. Švetku

Maribor, 29. oktobra.

>V glasbeni prilogi glasila Pevske zvezze >Pevske< št. 9—10 je natisnjena prav lepa pesem † Antonia Švetka: Ponte dei sospiri, ki jo je svojčas >Ljubljana< s prav velikim uspehom peila, a je oblezala od tedaj v arhiv. Naši zbori morajo biti iz srca hvalježni za njo >Pevsuc in soprogji † Švetka, ki je dovolila natis.

Tako čitali v >Slovencu< z dne 28. oktobra t. l. št. 247. Bodil mi dovoljeno, da se tudi jaz z nekoliko podatki spomnim nega, ki je bil rojen glasbenik in pevovodja in temu poklicu srčno in duševno popolnoma vdan. Rojen je bil v Ljubljani 13. junija 1875., kjer je tudi dovršil s prav dobrimi uspehom gimnazijo in se potem podal na vseučilišče na Dunaju, kjer je študiral pravo in tudi prestal z najboljšim uspehom vse predpisane izpite. Prakticiral je bil finančnem ravnateljstvu v Ljubljani ter tam tudi prva leta služboval. Pozneje njegove službe so bile v Novem mestu, Kamniku in Mariboru, kjer je umrl 20. oktobra 1919 po kratki, mučni bolezni. Povsod je poleg obilnega službenega dela širil lepo pesem v cerkvi in raznih društvenih ter jih pomagal, da se je povzpela na današnji višek. Svoj nenavadni pevski dar je gotovo podpojil po svoji materi Antoniji, rojeni Rossa v nekaj načini lepi Postojni, ki je bila prva prima dona >Gorenjskega slavka< in nastopal povsod z največjimi uspehi. Oče — tudi Anton — je bil višji računski ravnatelj, priljubljen in spoščovan pri vseh, ki so ga poznali in imeli z njim opraviti. Po konjiku je bil pevovodja >Ljubljane< in je sodeloval vztajno tudi pri Glasbeni Matici, kjer se je pelj njegovi uspeli kvarteti. Naj omenim med drugimi zlasti njegovo >Pod noč in >Kaj bi te vprašal dekle ti?< Za to mu je pa naš narod neizrečeno hvaljen.

Smrtna nesreča pri Sostrem

Včeraj opoldne se je pripetila v Podlipoglavu pri Sostrem huda nesreča, ki je zahtevala eno smrtno žrtev. 72 letna posetečnica Marija Potokar je peljala po klancu voz, naložen z repom. Vrh klanca se je voz spustil navzdol in podrl Potokarjevo na tla. Kolesa voza so ji šla čez truplo. Starica je dobila težke poškodbe. Tako so domači telefonirali po reševalni avto iz Ljubljane. Ko so reševalci prišli, je starica že umirala in kmalu nato za poškodbami umrla. Tudi bi bila vsaka zdravniška pomoč brezuspečna, ker so ji kolesa strla hrbenico.

Zagorje

Iz občinske seje. Skliceana je bila za iznešljek 27. oktobra, po je bila radi neudeležbe neslepke. Vršila se je v četrtek 30. oktobra ob 18. Sklepali so o gradnji nove šole. Ker pa je pri zidavi prva in zadnja reč denar, je bila seveda vsa debata o denarju. Obveljal je predlog, da se napravi davek na tonazo. G. vršilec dolžnosti banca dravskih banovine Pirkmajer je obljubil ta davek potrditi. Zato so bili občinski odborniki vsi vneti za ta predlog. Prizadeta bi bila seveda najbolj TPD, ki naloži na našem kolodvoru največ ton premoga — in od vseh tone 1 Din bi v celem letu zneslo lepo vsoto. Tako računa, da gre z zagorske postaje letno okrog 30.000 vagonov ali 300.000 ton raznega materiala (premoga, apno, les), torej bi vsota znašala 300.000 Din na leto. Odbit pa je bil predlog, naj se v slučaju, da se davek na tonazo ne dovoli, obdavci TPD od številka rudarskih otrok. Ta davek bi lahko rodil stanje, da bi družinski ocjetje ne doobili službe pri rudniku, kar bi bilo katastrofalno, a v današnjih časih kapitalističnega gospodarstva prav mogoče. Ako bo davek na tonazo dovoljen, se bo najelo posojilo v znesku 3.000.000 Din in bodo s stavbo šole začeli že prihodnjo pomlad. Seveda samo najpotrebitnejše: 16 učnih sob z upraviteljevjanjem stanovanjem. Telovadnica in prostori za meščansko šolo pridejo pozneje na vrsto! Ali res vzhaja zarja boljše bodočnosti zagorski šoli? Da bi res! — Na predlog kinetičke podružnice v Zagorju je občinski odbor tudi sklepal o stalnem mestu živinodržavniška. Zagorska občina je pripravljena svoj delež prispevati, gre le še za okoliške občine. Dohodek bi se dobil od povišanja pristojbine od klavne živine, ki je v Zagorju za polovico nižja kot drugod. Se-dež živinodržavnika naj bi bil v Zagorju kot sredšču in kraju ob železnicu — V občinsko zvezo so bili sprejeti: Albin Entar, Anton Blažič, Jože Šikovec, Lovro Grošelj, Sklenalo se je tudi o regulaciji trga okrog cerkve. Stavbni odsek ima v tork 4. novembra ogled na licu mesta. Povabljeni je tudi cerkveno predstojništvo in stavbni podjetnik g. Pavlinič. Prav bi bilo, da se stvar res izvede, ker prostor od cerkve proti Zimmermannu ni ravno paraden. Tudi zadeva javnega stranišča se je sprožila. Pa je za enkrat običala na mrtvi točki.

Za vseh mrtvih dan so Zagorjanji tako lepo okrasili grobove dragih svojcev, da je pogled na pokopališče naravnost veličasten. Tudi pri spomeniku padlih smo opazili krasen šopek. Naše pokopališče leži v bregu, oddaleč mora ne učinkuje prav lepo, od bližu pa se diviš skrbi in lepoti. Zgrajeno je bilo leta 1840. Istega leta 14. septembra je bilo slovensko blagoslovljeno, 17. septembra pa so ga že začeli rabiti, ko so pokopali nanj Luka Brvarja iz Podkraja.

Vič

Gospodinjski tečaj. V Društvenem domu na Glinici začenja v ponedeljek 3. novembra ob 7 zvečer gospodinjski tečaj, ki je v teku enega leta že tretji. Vse, ki so se prijavile, naj se v ponedeljek ob 7 zvečer zglaže v kuhinji Prosvečnega društva.

Sprememba posesti. Ljudska hranilnica in posojilnica na Viču je kupila v centru občine ob Tržaški cesti od g. Agnola veliko parcele, katero namerava čim preje zazidati.

Ljudski kino na Glinici predvaja danes v soboto ob 4, 6 in 8 zvečer ter jutri v nedeljo samo ob 8 zvečer film FEDORA v glavni vlogi Lee Parry. Nabavljeni so tudi glavni deli aparata, ko so pokopali nanj Luka Brvarja iz Podkraja.

Domžale

Prababica, Grillparzerjevo žaloigro v 5 dej. vprizori na praznik. Vseh svetnikov ob pol 4 pop. Kat. izobr. društvo v Društvenem domu.

Kmettska nadaljevalna šola. Vpisovanje v kmettsko nadaljevalno šolo se vrši v ponedeljek, dne 3. t. m. od 6 do 8 zvečer v prostorih tukajšnje osnovne šole. Vabljeni so mladeniči, ki se misljijo posvetiti kmetijstvu. Pouk je popolnoma brezplačen.

Vojaške grobove, ki jih je na našem pokopališču še trinajst, je solska mladina očistila pleve, posadila cvetlice, položila vence ter bo na praznik prizaga na groboh tudi lučke.

Dimnikar Rihtar, o katerem ste poročali predvčerjšnjim, da se je 4 ure dušil v dimniku, je nač rojak, po domače >Klobasarjev<. V Domžalah živita oče in mati, ki imata 8 otrok.

Zaupaj Tvojim lepim zobém

oni Ti ostanejo trajen
in važen pridevek
lepote, ako za njih
nego upotrebljavaš

Sargov
KALODONT
Lepši zobje

Ljubljana**Gdč. Matilda Schott - 80 letna**

Danes obhaja gdč. Matilda Schott, učiteljica v pokolu in naša mnogoletna >Slovenčev< načrnicina, svoj osemdeseti rojstni dan. Izhajajoč iz stare in poznane Schottove rodbine v Ljubljani se je v svoji mladosti odločila za isti poklic, kakor ga je opravljala njen oče, ki je bil minoga leta vadniški učitelj. 14 let je posvetila vzgoji in izobraževanju mladih na Stajerske, ko je nevarna bolezen prepričala nadaljnji pouk. Preselila se je k svoji sestri v Škocjan pri Novem mestu, kjer je bivala mnogo let. Nato pa se je preselila v Žirovico na Gorenjskem, kjer je že danes.

Danes se kljub svojim osmim krizem z veseljem spominja v krogu svojih 11 nečakov, nečakinj in številnih prijateljev, na prejšnje čase, ko je bila še tako mlada, kakor je sedaj njenih 8

pranečakov, ki jo cukajo za krilo. Kakor stara Ljubljancanka, ima se danes svoj veseli značaj. Poln humorja. Telesno in duševno je izredno čla se zanima še za vse novice, ki jih primača časopise. Vsak dan si privošči >Slovenca< in ne-verjetno, piše ob njem še črno kavo in kadi cigarete.

Klub temu, da je bila najstarejša v družini, je preživel od treh bratov v dveh sester že obe sestri in brata. In kdor pogleda njene lase in sveži obraz, bi nit ne mislil, da ji grozi že deveti križ.

K redkemu jubileju ji iskreno častitamo in ji od srca želimo, da bi z božjo pomočjo junaško premagala še deveti križ v čilosti, zdravju in no-tranji zadovoljnosti! Bog živi!

Zalno slavlje

v spomin vsem padlim borcem v letih 1914—18
bo dne 2. novembra ob 3.45 popoldne pri Sv.

Križu v gaju judenburških žrtev.

1. Vojna godba otvori svečnost z žalnim koralom.

2. Združeni ljubljanski pevski zbori zapojo žal

PO BOLEZNI TREBA OKREPITI TELO

česar moč je izčrpana. Koncentrirana naravna krepilna hrana

OVOMALTINE

kot dopolnilna hrana je okusna in lahka jed, ki krepi telo, pa ne preobtežuje želodec.

Dobiha se povsod: velika škatla Din 36— srednja škatla Din 32—, mala škatla Din 16—

Kaj bo danes?

Drama: Snegulčica. Izven. Ob 3 pop. — Sveti plamen. Ljudska predstava pri zniž. cenah. Izven. Ob 8 zvečer.

Opera: Knez Igor. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. Ob 3 pop. — Vesela vojna. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. Ob 8 zvečer.

Ljudski oder: Mlinar in njegova hči. Ob pol 8 zvečer.

Nočno službo imajo lekarje: V soboto in nedeljo: dr. St. Kmet, Dunajska cesta 41, mr. Leustek, Resljeva c. 1 in mr. Bohinec, Rimška c. 24. — V ponedeljek: Dr. Piccoli, Dunajska c. 6 in mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9.

KAJ BO JUTRI?

Drama: Razbojniki. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Opera: Moč usode. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

KAJ BO V PONEDELJEK?

Drama: Zaprlja.

Opera: Zaprlja.

Filharmonija: Koncert basista Mirka Puglia. Predgovor lektor M. Vey. Ob 8.

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7

priporoča svojo veliko zalogu raznega manufaktur-nega blaga. Krasna izbira blaga za moške obleke in suknje, damske plašče, najnovejših plišev in pralnih baržunov, posteljnini odej, preprog in zaves, kakor tudi raznih sifonov in platna za perilo. — Drž uradniki imajo zelo ugodne plačilne pogoje. Oglejte si danes v izložbah razstavljeni blago!

○ Stolna Vincencijeva konferenca počasi danes popoldne spomin blagopokojnih predsednikov Družbe sv. Vincencija Pavelskega gg. Pogarčija in Lavtičarja. Gospodje delavnin člani se zberejo ob pol treh pri cerkvi sv. Krištofa. Vabimo tudi gospode ostalih ljubljanskih konferenc. — Slovensko zadušno opravilo ima konferenca v četrtek dne 6. novembra ob pol sedmih v Križankah.

○ Nova župnija sv. Cirila in Metoda v Ljubljani pri sv. Krištofu je tako nujna potreba, kakor je nujna osnovna šola in gimnazija, ki se hosti v najbližji bodočnosti tu pozidali. Da ima prestolnica naše banovine tudi kat. cerkev sv. Cirila in Metoda, kdo ne čenti potrebe, ki ima še slovensko sreč? — Te dni bodo nabiralcji prosili milih darov v ta namen vse Ljubljancane pri vhodu na pokopališče sv. Krištofa. Spomnite se tega plemenitega namaena s kakim milim darom te dni, saj bo to tudi nekak nagrobnik rajnkim, ki počivajo pri sv. Krištu.

○ Koncert Milana Puglia. V ponedeljek ob 20 koncertira v filharmonični dvorani basist g. Milan Pugelj. Nastopil bo s sporedom francoskih sodobnih pesmi. Koncertant je absolvoval v Parizu že več lepo uspehl koncertov. O francoski glasbi in včasih, ki jih je dobil o francoskem kulturnem življenju je dovolil našemu poročevalcu razgovor, ki ga prihobimo prihodnjem tednu. Na njegov koncert in razgovor opozarjammo naše čitatelje!

○ Slovo slovenske igralke, ki je delovala na letu na slovenskem odru, počasni od mladih nog — gospe Vere Danilo-Balatkove, bo od ljubljanske publike v nedeljo 9. novembra. Gospa, ki je sodelovala v teku dolgih let v drami, opereti in celo v operi, se posloviti od ljubljanskega občinstva v opereti »Grof Luksemburški«. — Naše občinstvo, ki je vselej znalo ceniti svoje lastne umetnike, prosim, da se odzove ševelresko tej poslovilni predstavi in ponovno počake svoje razumevanje za domače ljudi. Jemljimo si za vzor brate Čehi in pa one, ki znajo svojemu človeku gladiti pot. Nemice. Gospa je 22 let snovala v najtežjih prilikah. In o njenih žrtvah za slovensko gledališče bi se lahko napisala marsikatera zanimiva stran k zgodovini slovenskega gledališča.

Dr. Jože Rant

specialist za zobne bolezni v Školji Loki

od 2. novembra 1930
zopet redno ordinira.

RADIO za Vas

Fin štirelektronski aparat »Reinartz«, kompleten z elektronkami, akumulatorjem 36ah, anodno baterijo 120V, antenskim materialom ter izbornim angleškim zvočnikom AC 27 za ceno Din 380 — ter dvajsetkratno mesečno plačilo po Din 280 — Vam nudi

RADIO LJUBLJANA

LJUBLJANA
Miklošičeva 6, 5

MARIBOR
Aleksandrova 44

○ Kako je dimnikarček zamudil kosilo. Ljubljanski dimnikarski mojster nam piše: »Pod tem naslovom je priobčil »Slovenski Narod« v sredo, dne 21. oktobra, članic o tragični nezgodi močnika Andreja Rihtarja, ki ga je doletela pri izvrševanju njegovega težkega poklica v hiši g. Preloga. Ni mi znano ime gospoda, ki je ta članic napisal, vendar pa se čudim, da je mogel poročilo, pisano v takem tonu, sploh kak dnevni priobčiti. Pri »Slovenskem Narodu« sodelujejo vendor gospodje, ki se v javnosti radi predstavljajo kot sami kulturno in socialno čuteci ljudje. Sploh je pa težko razumeti, da se najde kdo, ki kuje razne dvomljive šale iz nesreče svojega bližnjega. In če jih, naj tega ne obesa na veliki zvon. Tudi če izvzamemo vsak krščanski čut, mora človeka vendor zaboleti, ko bere, kako se pri delu ponesrečeni trpi primerja z rostbestafom! Gospodu, ki je to napisal, se seveda ne more pripeti, da bi padel v dimnik, zahtevalo pa od njega, da spoštuje vsako delo in tudi dimnikarski! Le kje je srčna kultura in kje je socialni čut? Ali je morda v tem, da trdi neznani gospod, kako se puste dimnikarji pestovati od kuharic? To je kravno norčevanje iz dimnikarjev, ki delajo že v zgodnjih junih urah, ko taki gospodje najbrže še sanjajo, seveda ne o težavah dimnikarskega dela in je nazadnje tudi norčevanje iz naših poštenih kuharic, ki govorijo ne utegnjo pri delu objemati dimnikarjev. Svetujem »Slovenskemu Narodu« iz več vzrokov, naj se v bodoče iz delavskih stanov ne norčuje, če hoče, da ga pošten človek sploh prime v roke. — Dimnikarski mojster.«

Med. univ.

dr. Josip Furlan

specijalist za ušesa, vrat in nos

si dovoljuje naznaniti, da otvori 5. novem.

Maribor, Vrazova 2, svojo ordinacijo.

○ Pomagajte, dobri ljudi! Mnoge neusmiljeno tepe beda. Včeraj nam je pravila, med solzama mati starih otrok in s petim pod srečem, o brekli usodi, ki bo doletelo v kratkem njen družino. Mož je delavec in ne zaslubi dosti. Stanovanje ji je že davno odpovedalo in hišni gospodar podi to revno družino neusmiljeno na cesto. Mati seveda ne more najti stanovanja. Priskrbela si je od mestne občine majhen kos sveta v mestni jami, a nima nobenih sredstev, da bi si postavila barako. Tako zre seveda vsa obupana v prihodnjost, ko bo morala pozimi z majhnejimi nedolžnimi otroci zmrzovati na prostem. Ali so še dobri ljudje na svetu, ki bi hoteli tej ubogi družini pomagati s čemerko, ali z denarjem ali z lesom, ali z drugim stvariščem materjaloma? Pomagajte, dobri ljudi! Naslov uboge ženske pove naše uredu.

○ Promenadni koncert muzike 40. pp. »Triglavskog« bo ob ugodnem vremenu v nedeljo 2. novembra ob 11 v »Zvezdi«.

○ Violinski virtuož Karel Rupel sodeluje kot solist na prvem letosnjem simfoničnem koncertu, ki ga dirigira ravnatelj Mirko Polič. Violinist Karel Rupel, ki je pred 1 mesecem z velikim umetniškim uspehom nastopal na samostojnem koncertu v Unionski dvorani, se nam to pot predstavi kot violinist-solist, katerega spremlja veliki orkester. Izvajajo bo tehnično zelo težko, a umetniško prekrasno skladbo slavnega ruskega skladatelja Glazunova. Prepričani mo, da se bo popolnoma uveljavil in navdušil občinstvo. O ostalem programu kakor tudi še o Glazunovem violinskem koncertu spregovorilno prihodnjic. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

○ Nesreča pri Presernovem spomeniku. Pri Presernovem spomeniku se je pripetila včeraj opoldne težka vozna nesreča. Po Miklošičevi cesti je privozil voz, čigar konj se je pri Presernovem spomeniku zaradi hrupa avtomobilov splašil in butnil v ograjo. Pri tem je drog voza butnil 50 letnega delavca pri cestnem nadzorcu Ivana Trillerja, stanujočega na Illovici 2, v trebnih. Triller je omedel. ljudje pa so ga premesili na klop pred Presernovim spomenikom. Poklican je bil reševalni avto, ki je Trillerja prepeljal v bolnišnico.

○ Nesreča pri Presernovem spomeniku. Pri Presernovem spomeniku se je pripetila včeraj opoldne težka vozna nesreča. Po Miklošičevi cesti je privozil voz, čigar konj se je pri Presernovem spomeniku zaradi hrupa avtomobilov splašil in butnil v ograjo. Pri tem je drog voza butnil 50 letnega delavca pri cestnem nadzorcu Ivana Trillerja, stanujočega na Illovici 2, v trebnih. Triller je omedel. ljudje pa so ga premesili na klop pred Presernovim spomenikom. Poklican je bil reševalni avto, ki je Trillerja prepeljal v bolnišnico.

PLANINKA - čoj - BAHOVEC

s to znamko

Vze-mite le plombi-rani zavoj!

Zares preizkušeno dobro sredstvo za čistnje želodča treves a in krv!

○ Pri Cotiču na Martinovi cesti postrežo danes in jutri izbornimi domačimi klobasami. — Pridite pokušiti!

○ Zanesljivo pristna štajerska vina toči delikatesna trgovina Sotelsek, Gradišče 10 (vhod iz Križevičeve ulice). Cez ulico ceneje.

○ Otvornike higienično pere, svetlo lika, kečmeči čisti oblike: Šimenc, Kolodvorska 8.

○ Bukova drva, trboveljski premog in koks pri tt. »Kurivc«, Dunajska 33, tel. 3434 (Balkan).

★ Darujte Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Pod Traneč.

○ Nujno potrebna. Vam je knjižica Pri-krojevanje perila po životni meri, ki jo sestavila učiteljica na Tehniški srednji šoli v Ljubljani, Ema A. Arko. — Jasno in nazorno so obdelana v knjigi za vsako družino večerjava poglavja prikrojevanja perila, ženskega, moškega in otroškega perila. Po podatkih, ki so v knjigi, s slikami povsem natančno podani, si lahko vsaka gospodinja, vsako dekle in vsaka šivilna prikroje sama in sešiva doma vse važne komade perila. Znano ime prirediteljice knjige Vam jamči za strokovno pravilno in točno delo. — Toplo Vam príporočamo, da si še danes naročite pri Jugoslovanskem knjigarni to prepotrebno knjižico, ki je lčeno izdana in velja le 40 Din.

Sanoform

izvrstno toaletno in čistilno sredstvo se dobri v vseh lekarnah in drogerijah.

Pod stalnim nadzorom

cele vrste kemikov je izdelava Aspirina. Dnevne preizkušnje in naknadni izpit dajo polno garancijo za čistost, jednakomerno sestavo, dobro prenašanje in učinek produktov. Zanesete se torej lahko vedno na ASPIRIN.

ASPIRIN
Jedinstveni na svetu.

30 let ASPIRIN

Pri nagrobnih svečanostih v Štepanji vasi (pri Božjem grobu) bo pevsko društvo »Sava« v Ljubljani zapelo v nedeljo, dne 2. novembra ob 3 popoldne in sicer pri plošči padlih vojakov: »Oj, Doberdoblj«, nato pa pri križu nagrobnice: »Clovek, glej dognanje svoje«, »Na grobeh« in »Narodna nagrobnica«.

○ K žalni maši, ki jo priredita Združenje vojnih invalidov in Zveza bivših vojakov v Ljubljani v ponedeljek na Vernih dusih dne 3. novembra ob 1. in ob 9 v Frančiškanski cerkvi, je dolžnost, da pridejo člani obeh navedenih organizacij. To je žalni dan za padlimi vojaki in umrličimi člani ter članicami, ki ga prirejamo običajno vsako leto. Zato zahteva spoznavanje do njih, da v prvi vrsti članstvo ne izostaja, kakor se je že dogajalo. Vabilo pa tudi cenjene zastopnike vojaških in civilnih oblasti, društev in občinske sploh.

○ V nedeljo depoldne ob polenajstih vaja moških zborov za peje na pokopališču pri Sv. Krizi v pevski dvorani Glasbene Matice. Pevce pozivamo, da se je gotovo in pološtevilno udeleže. Arhivarji naj prineso potrebine note seboj.

○ Ribana perilo, volnene nogavice, zimske rokavice, torbice in bluze kupite najugodnejše pri Sterk, nasl. Karničnik, Stari trg 18.

○ Srajce, bele in modne, zimske perilo, rokavice, nogavice in kravate kupite najceneje pri Sterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

Celje

○ Krizanteme na grobove rajnih! Ob spominskih dneh vernih rajnih romamo na grobove svojih dragih, ki so šli pred nami v češčnost in s četvrtjem krasimo zemljo, ki pod njo čakajo vstajenja. Polagajmo na grobove bele krizanteme krščanskih dobril del usmiljenja in netimo ob golimih v lastnih dušah plamen žive vere. Pridite oblagodarjeni Mojega Očeta in posedito Kraljestvo... zakaj lačen sem bil in ste mi dali jesti... Pomagajmo rajnim s tem, da izkazujemo usmiljenje bednim na zemlji. Celjanji! Darujte za revere! — Vincencijeva konferenca sv. Daniela.

○ Vitanjskemu avtobusu, ki vozi vsak dan ob 14 skozi Vojnik v Celje, se je pripetil v tork 28. t. m. čuden slučaj. Na postajo v Vitanju je prišel omenjenega dne okrog 13 neki 14 letni fant, ki je bil namenjen v celjsko bolnišnico. Med vožnjo mu je postajalo čim dalje slabše, pred gostočno Kao v Vojniku pa je izlilnil. Poklicani zdravnik dr. Mikuž je mogel ugotoviti le smrт. Prepeljan je bil v mrtvašnico vojniškega pokopališča in bil v četrtek dne 30. t. m. na tem pokopališču pokopan.

○ Požar. V četrtek zjutraj ob 1.30 je začelo goreti na podstrešju hiše posestnika Vebrva v Višnjivasi pri Vojniku. Na pogorišče so takoj prihiteli požarni brambesi iz Nove cerkve in Vojnika, slednja z motorom. Gasilec se je posrečil ogenj pogasiti, tako da je zgorelo le strešje in premičnine na podstrešju. Spodnji del stavbe je ostal ne-poškodovan, celo okna na sobah so ostala celna. Kljub temu je škoda seveda precejšnja. Ogenj

Maribor

Kaj prioveduje ena najstarejših Mariborčank

Elizabeta Kancler, stanujoča spredaj Ob Pristanu; nad osem in pol križev že nosi na svojih ramenih. Pol stoletja skoraj stanev v Mariboru. Marsikav je povedati stara mamica.

Ako še niste član

„IUDSKE SAMOPOMOČI“ v Mariboru.

prosim, prečitajte današnjo tozadenvno prilogo.

Mariborsko gledališče

L. Andrejev: Dnevi našega življenja. V lesi je posvetil L. Andrejev v tej širidejanki; ob lesi je posvetil L. Andrejev v tej širidejanki; ob scenični prestnosti, vernosti prikaza v ljubezenskem vpletljaju, ki razgaja sladosti in brdkosti dveh trpk preizkušenju duš in ki je os vsega tega živahneg studentovanja, je postal to dramsko delo eksaktino razodetje ruskega studentovskega življenja. S primerno stilno scenično oznanjo je igra moralna učinkovita. Za upstitev v sceničnem pogledu sta jančila J. Kovič in H. Tomašič ter g. Ussar, ki je njune stilne scenične zamisli scenografsko z uspehom uresničil. S polno upravičenostjo je režiser J. Kovič določil odmor po drugem dejanju, katerega zaključek predstavlja v odersko dinamičenem oziru zarez. S primerno predelavo bi se dali tretje in četrti dejanje tudi strniti. Spričo skupinskega nastopa v prvem dejanju in scenični prestnosti v drugem dejanju se režiserje vajeti lahko izdatno uveljavljivo; v prvem dejanju bi se morda še lahko malo nategnile. Kot povsem posrečeni moremo ob četrtniki premjeri smatrati zlasti dvoje scen: učinkovito trenutno preljetje ob moskovskih zvokih iz prešernosne študentovske razposajenosnosti v turobnost absolutnega molka in občutja; in pa zdajljene slike četrtega dejanja. Dušne razklanosti kakšne Olge Nikolajevne bi pač nobena od naših dramatskih igralk ne mogla s tako spontano dikejo in elementarno igro podčrtati kakor jo je E. Kraljeva; ob študentu Nikolaju Gluhovevcu je Tomašič precej iz svojega dajal in živel. Zvodiški Evdokije Antonovne se je lotila Zakrajškova z ambicijo; mestoma je bila zlasti v tretjem dejanju bržkone preostre; hipni razpoloženjski preobrat so se skoraj vseskozi posrečili. Vlogo sobarice Anuške je zasedela naša seniorka S. Dragulinčevičeva; Starčeva in Savinova sta nastopili kot kurzitski. Prikaz pocestnega dekleta je P. Udovičeva krepko ponatirala; tudi topot je naša opereta protagonista izpričala svoj vsestranski oderski talent, ki v uutesujajočih mejah operetnih floskul prav gotovo ne more do takšne veljave v oblikovanem smislu kakor zaslubi. Kološalno pijačevski je bil Onufrij P. Kovič; s pridom mu je zlasti v prvem dejanju sekundiral Skrbnik Miška. Smeh Gromovega Eduarda von Rancken je odtehtal kopico besed in namigov. Vseskozi konsekventno zgrajen je bil podporočnik Griga Ivanovič J. Kovič; upokojeni general je v Rasbergerjevem prikazu povečal vtiak efektné scene; povsem dvoje podob je začrtal Furjan v dvojni vlogi trgovca in služe. Studentje so bili še Blaž (Blaž), Tovornik (Fizik) in Gorinšek (Arhangelski). Dober je bil Nakrstov mladi fant v drugem dejanju. Ob četrtniki premjeri je dalo mariborsko gledališče, kar je moglo. Občinstvo je bilo s petjem, godo in igro zadovoljno. Za mladino >Dnevi našega življenja< pač bržkone ne bodo primerni. —c.

*

Podoknico so zapeli včeraj pred stolnim župniščem pevci >Mariborac< msgr. M. Umek, novemu stolnemu in mestnemu župniku, na predvečer nastopa službe. Msgr. Umek se je pevcem v toplih besedah zahvalil za pozornost in podoknico.

Za kornega vikarija v stolni župniji je imenovan dr. Janez Janšekovič, dosedaj kaplan pri Sv. Miklavžu pri Ormožu.

Desetletnico umetniškega delovanja je obhajal ob prilikl četrtniku premiere Andrejevih >Dni našega življenja< režiser in igralec Hinko Tomašič, ki je prejel tudi več vencev. V intimnejšem prijateljskem krogu je z zanosno besedo označil uspešno dosedanjega njegovega oderskega delovanja književnik in kritik Radivoj Rehar.

Iz carinske službe. Za višjega kontrolorja je napredoval Milan Jovanovič, dosedaj kaplan pri Sv. Miklavžu pri Ormožu.

Dobrodošljeno našem mestnem župniku, na predvečer nastopa službe. Msgr. Umek se je pevcem v toplih besedah zahvalil za pozornost in podoknico.

Nova razsvetljiva na drž. mostu. Morda še tekom tega meseca dobimo na državnem mostu novo razkošno razsvetljivo po načrtu, ki ga je izdelalo mestno električno podjetje. Na vmesne železne kandelabre namreč pridejo po tri električne svetilke, in sicer tako, da bo sredina nekoliko višje, ostale dve pa nižje. Tako bo možno potrebam živahneg prometa preko državnega mostu ustrezajoče razsvetljevanje, ki bo vrhu tega nudilo izdajave prav lep in mičen pogled. Nova razsvetljiva se bo takoj po odobritvi omenjenega načrta začela napeljati.

Posestno gibanje. Alojzij Moiser je kupil od Viktorja Zrimščeka hišo na Tržaški cesti 98 za 68.880 Din.

V spomin padlih vojakov bo v nedeljo ob vojaških grobovih na pobrškem pokopališču običajna vsakoletna spominska pokopališčna svečnost. Sodeluje častna četa domačega pohotnega polka in vojaška godba. Nagrobne molitve opravi garnizijski duhovnik P. Zavadlal, ki ima ob tej priloki tudi primeren spominski govor.

Prvi avtobus izdelan v — Mariboru. Je to avtobus znamke >Austrofial<, namenjen za mestni avtobusni promet. Sesija je sicer prispevala iz Dunaja, karoserijo pa dovršuje domača Lešnikova tvrdika. Tapetniška, lakičniška in druga končna dela

so bili v Mariboru izdelani. Spomenik sam vzbuja veliko pozornost že sam na sebi, a toliko bolj pa še, ker je to delo, delo France Savore.

Središče ob Dravi

Ob blizujočih se praznikih za vse svete, je bil te dni na našem pokopališču postavljen nov nagrobeni spomenik gospoj Luciji Horvat. V bel marmor je v naravnih velikosti izklesan mladenec, ki ob ugašajoči bokljki (življenje) upa na rešitev in odrešenje kriza, katerega z ljubeznijo objema. Delo je res umetniško in tudi precizno izdelano. Spomenik sam vzbuja veliko pozornost že sam na sebi, a toliko bolj pa še, ker je to delo, delo France Savore.

>Dobro mi ni šlo nikdar na svetu, priovedejo; vskozi vse svoje življenje sem morala delati. Pošteno zaslužen je bil kruh.<
>Ali ste imeli kaj otrok?<
>Devet rodila devet vzredila. Trije še živijo. Z lastnimi žulji sem jih bila vzredila; moj mož je bil pijanec...<
>Kaj pravite k današnjemu Mariboru, mama?<
>Skoraj ga ne poznam; avtomobili, motorni čolni, aeroplani... Kdo bi si bil kdaj vse to mislil. Pa v Mariboru. Mala sem še bila, ko so mi pričovali, da bodo ljudje po zraku letali. Tedaj nisem verjel; danes verjamem.<
>Ali še kaj čitate? Casopise?<
>Tistega pa ne; ne znam ne brati, ne pisati. V šolo nisem nikdar hodila. Ko bi se bila v mladih letih tega naučila, bi mi ne bilo sedaj na star leta tako težko. Ob časopisih bi mi mineval čas.<
>Kako se kaj počutiš, manica?<
>Hvala; ne pritožujem se prav nč. Zadovoljna sem, da sem zdrava in da lahko delam. Lepo je življenje; željam pa veselo, da me Bog prav kmalu k sebi počliče. Pri njem je boljše!<
Kanclerjeva mama je srečna in zadovoljna — k Bogu si želi; svojo življenjsko nalogu je izpolnila. Pri odhodu je še komaj slišno dejala: Mariborčane mi pozdravite!

Za neprilegne jesenske dneve

NIVEA - CREME

Nadrgnite z njo vsak dan svoj obraz in roke in sicer ne samo vsak večer pred počitkom, marveč tudi med dnevom, predno se podaste na oster zrak. Nivea creme se ne more nadomestiti, ker njen poseben učinek temelji na euceritu, ki ga vsebuje edino le ta krem. Nivea creme prodira naglo in temeljito v kožo, ne da bi puščala za seboj kak sijaj, in samo ona krem, ki povse prodre v kožo, more blagodejno vplivali na kožno staničje.

Skatite po: 5—, 10— in 22— Din; tube po 9— in 14— Din

Proizvajalec v Jugoslaviji:

Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. s. o. j., Maribor, Meljska c. 56

Ptui

Prevoz pošte. Z današnjim dnem pričenja avtobus mestnega podjetja voziti pošto na progi Ptuj—Sv. Vid—Sv. Andraž v Leskovec—Sv. Barbara; v pošte pridelata tudi nabiralna Cafuta in Bukovci.

Dajte še enega živinodržnika! G. načelnik kmetijskega odbora je po okr. načelstvu zaprosil kr. bansko upravo, da se po g. dr. Jedličku izprazneno mesto ponovno zasede. Razlogi so tehtni, ker je ptuški okraj največji in ker se intenzivno peča z živilo in svinskevo. Zeleti bi bilo, da se v interesu gospodarstva in posebej kmetijstva to drugo živinodržnikovsko mesto spet čimprej uvede.

Proračun meščanske šole. Gospodarski odbor državne meščanske šole v Ptaju je v tednu imel sejo v županovi sobi, kjer so soglasno sprejeli proračun za leto 1931. z malim poviškom. Za kriteje občina prispeva 48%, kr. banska uprava 48% in Breg 4%.

Ura na magistratu. Marsikdo si je rad v šoli sposodil to našo uro in nad njenim enakim kazanjem užival zavaro. Sedaj pa bo menda konec včem hudočustnim, prikrajsali nam bodo to naše obregovanje po časomer. Nova električna ura se bo montirala kar na plinski kandelaber; le v slučaju neizvedljivosti tega načrta, pride nad vhod rotovza.

Murška Sobota

Na grobu junakov, ki so 1. 1919 padli za svobodo Slovenske krajine, bo na praznik Vseh svetnikov zvečer žalna narodna svečanost, katere se bodo udeležili vsi narodni krogi.

Novi stanovalec v srdečni hišici. Za davčno upravo se je preselil v rdečo hišo tudi oddelek finančne kontrole. Nezasedeno je še prililje, kjer sta dva trgovska lokala.

Železniška konferenca. V pondeljek 3. 1. m. se bo vršila v hotelu >Pri kronicu važna železniška konferenca, na kateri se bo razpravljalo o spremembah vodnjakev in železniških linijah.

Gimnazijci brez verouka. Prejšnji profesor za verusk je odšel v Celje. Naslednika še ni dobil. Tako so dijaki brez verouka. Po splošnem mnenju je zadava tako važna, da bi se morala takoj rešiti.

Podčetrtek

Na pobudo našega g. župana in lekarinja g. Lovro Juršeta, so začeli renovirati vse trg, kar bo odgovarjalo vsem higijeničnim predpisom. Sedaj se belonira ob stranski jarki ob cesti in se dovaja droben pesek tako, da bo trg do spomladis res prijeten kraj za tujece, ki prihajajo sem prav radi od vseh strani. Gospodu županu Juršetu smo prav hvaležni za njegovo delo in njegov trud.

Solski proračun za leto 1930-31 je gotov in odgovarja vsem predpisom. Iz vsega se vidi skrb za ljudstvo in šolo. Je pač delo treh požrtvovanih gospodov: g. upravitelja Karla Kobaleta, g. upravitelja Lovreca in našega dobrrega župana g. Juršeta.

Slabo vreme. Po deževju se je vreme zelo spremenilo in javlja se že zima. V hudi slisti pride na pomoč z vso človekoložnostjo upravitelju tukajšnje graščinske gospode grofa Attems, g. Požernik, ki upravlja graščino z največjo vestnostjo, skrbijo in delavljajo tako, da smo lahko vsi zadovoljni, da imamo tako sposobnega človeka v občini. Naša želja in korist graščine je, da bi ostal ta gospod še dolgo med nami.

Sv. Barbara v Halozah

Vinski kupci, zganite se in pridite pokušat kako dobro kapljico smo letos pridelali v Spodnjih Halozah! V vsem poletju nismo imeli, hvala Bogu, niti enkrat toč; grozdje po naših goricah je ostalo zdravo in je radi vročih, solnčnih dni v avgustu in septembra letos tudi predčasno dozorelo. Deževje v oktobru vsled tega grozdju na kakovosti ni moglo več dosti škodovati. Temu priča dejstvo, da je imel že podbor, sprešan okrog 10. oktobra, z boljšimi, solnčnimi leg, 20% sladkor. Zato naše letošnje vino ne bo glede kvalitete skoraj nič zaostajalo za lanskim. Šplošna trgovina je bila pri nas od 15. do 25. oktobra. Hvala Bogu smo imeli ravno v tem času še kolikor toliko lepo vreme, da smo lahko zadovoljni! Nič pa nam ni prav, da ni od nikoder nobenega kupca! V časopisu Čitalništvu, da je vzel renomé štajerskemu vinu na inozemskem trgu >šmarnica<; toda te pri nas v Spodnjih Halozah nti! Samo to vas prosimo, če hočete imeti res pravge >haločanca<, vzemite ga naravnost od producenta! Zganite se torej, ker malci posestniki so že vsi oddali letošnji pridelek raznim prekupcem! — V najnovejšem času smo dobili tudi lepo zvezzo s Ptujem in z železnicami. Mestna občina ptuška je oskrbelila licenč avtobus, ki vozi dnevno dvakrat tudi skozi Sv. Barbaro v Halozah. Največ zaslug pri tem ima ptuški župan g. Brenčič, za kar smo mu tudi mi Halozani prav hvaležni!

Poročil se je zadnji pondeljek naš cerkevnik g. Butara Jože z Zibertovo Ivanko. — Daj Bog obilo svojega blagoslova!

Skioptična predavanja bo prirejalo naše Prosvetno društvo v bližajočem se zimskem času in sicer najmanj dvoje predavanj (v poštev pridejo le nedelje in prazniki) na mesec. Kadar pa bo mogoče več, pa več. — Ljudje imajo tako predavanja jasno naši. — Kako so ljudje zadovoljni, to vidi govornik že med govorom in še bolj pa izve po govoru, ko ljudje povede svoje mnenje. Kaj torej so naši ljudje v danem slučaju pokazali? Med govori — tako v cerkvi kot v dvorani — so strimeli v govornike in s tem dokazali, da jim zelo ugađajo besede, ki so jih sezjal govoriki. Po končanih govorih pa so povedali vsi brez izjeme, da je škoda, ker ni večkrat kaj takega. — Pripomnimo še, da je vsle skrajno slabega vremena bila udeležba načela, a ti, ki so bili, ne bodo pozabili lepih naukov!

Poročil se je zadnji pondeljek naš cerkevnik g. Butara Jože z Zibertovo Ivanko. — Daj Bog obilo svojega blagoslova!

Skioptična predavanja bo prirejalo naše Prosvetno društvo v bližajočem se zimskem času in sicer najmanj dvoje predavanj (v poštev pridejo le nedelje in prazniki) na mesec. Kadar pa bo mogoče več, pa več. — Ljudje imajo tako predavanja jasno naši. — Kako so ljudje zadovoljni, to vidi govornik že med govorom in še bolj pa izve po govoru, ko ljudje povede svoje mnenje. Kaj torej so naši ljudje v danem slučaju pokazali? Med govori — tako v cerkvi kot v dvorani — so strimeli v govornike in s tem dokazali, da jim zelo ugađajo besede, ki so jih sezjal govoriki. Po končanih govorih pa so povedali vsi brez izjeme, da je škoda, ker ni večkrat kaj takega. — Pripomnimo še, da je vsle skrajno slabega vremena bila udeležba načela, a ti, ki so bili, ne bodo pozabili lepih naukov!

Poročil se je zadnji pondeljek naš cerkevnik g. Butara Jože z Zibertovo Ivanko. — Daj Bog obilo svojega blagoslova!

Prodaja >Slovenca<. Ned. Slovenec lahko dobite po 1. novembra v trafiki in pri poverjeniku Gospodariču. Dobite ga takoj po prihodu določnega vlaka. Tam lahko tudi naročite >Slovenca< in >Slovenski liste<.

Semenj na Vernih duš dan, to je v pondeljek, 3. novembra obeta biti precej obiskan. Živine bo veliko, da

Kdo skrbi za izseljence

Klic rojakov iz Francije.

Ljubljana, 25. oktobra.

Kako uspešno deluje Družba sv. Rafaela za varstvo izseljencev v Franciji, naj pokaže sledeča slika:

V Audincourt Doubs, kjer je precej naših izseljencev, je prišel nekemu našemu delavcu služljivo v roke >Izseljenški vestnik, ki ga pošilja družba brezplačno izseljencem. V Audincourt Doubsu in Sochoux, kjer stoji Peugeotovo avtomobilsko tovarne, živi in dela okrog 600 Jugoslovanov, ki so živeli v zadnjem času v skrajno slabih razmerah. Ker ne znajo francosko, se niso mogli niti pritežiti, kaj šele izboljšati si svoj položaj. Imeli so sicer nekoga Dalmatinca, ki je razumel francosko in posredoval zanje. Vendar si je ta dal vsek kakor bogato plačati, uspehi pa so bili izredno majhni. Delavec, ki je dobil >Izseljenški vestnik, je razbral iz njega, da se tudi domovina briga zanje in je zato pisal Rafaelovi družbi, naj kako pomaga. Družba mu je nasvetovala, naj piše z. g. Hafnerju v Merlebach, ki naj pride zanje intervenskat. G. Hafner se je res kmalu nato pripeljal in šel naravnost k ravnateljstvu tevarne, kjer je kaj hitro izpostavljal najnajnje. Doslej so delave stanovali v zelo oddaljenih barakah, kjer se izredno čutili poleg vseh drugih neugodnosti zlasti 'ponemanjanje vode. Na intervencijo g. Hafnerja pa je ravnateljstvo nakazalo vsem samcem stanovanja v novo zgrajenih in dobro urejenih stanovanjskih hišah, za druzine pa je tovarna obljubila, da bo poskrbelo čim prej.

Reteče pri Škofji Loki

Kolportaža Slovence. Z današnjim dnem se je tudi pri nas vpeljala prodaja nedeljske številke >Slovence. Brž po dohodu jutranjega vlaka ob 8 bodo 3 fantje na postaji prevzeti vsej svoj zavoj in šli po hišah Godešiča, Reteče, Gorenje vasi z Zgornjo Senico, tako, da bo lahko vsakdo že zgodaj dopoldne imel časopis v rokah. Vaščani, odzovite se vabilu nakupa nedeljskega >Slovence, ki stane s slikami vred le bora 2 Din, za kateri denar imate cel dan zvrhano dosti benila, ki vas bo silno zanimalo. V teh kulturnih časih ne zaostajamo za drugimi vsemi, kjer imajo prav mnogi vaščani vsej nedeljskega >Slovence. Zato bodo ob nedeljah vse važne novice iz Reteč in okolice pod posebno reško rubriko.

Elektrika nam bo kmalu posvetila po naših hišah in hlevih. Školjeloška elektrarna v zvezi s Heinricharjevo ima narejen že obširen načrt napajanja elektrike v Reteče, Gor. vas, Zg. Senico, Dol in Soro. Postavljajo se že kolik za daljnovid in upanje je, da bomo o božiču že v električnem sijaju pri polnočni.

Moški povski zbor se ustanavlja v Retečah in bo v teh prazničnih že nastopil na koru kakor tudi na pokopališču. Pred spomenikom padlih junakov bo zapel znano: »Ooo Doberdob. Želimo zboru čim lepših uspehov.

Cerknica

Zadnji sneg je napravil na sadnih vrtovih veliko škode. Zlasti mlada drevesca so zelo poškodovana, ker listje še ni odpadlo. — Pri nas v trgu imamo že precej gospodarjev, ki puščajo gnojico iz hlevov in stranič, da se steka po ulicah. Ali ni nobene oblasti, ki bi poskrbela za red in snago v Cerknici? Domačini se bojimo zamere. Pa vendar bo treba prisiliti take gospodarje, da morajo graditi gnojnične jame. Svojčas jim je bivši oblastni odbor ponujal cement zastonj oz. za polovično ceno, pa so se drugim odgovarjali, da se še modrejši niso upali priglasiti. Če hočemo, da bodo tudi radi prihajali k nam, očistimo ceste, in ulice! Nekdo je hotel lani za cerkvinskim zidom na svoje stroške napraviti red, pa se je vse uprl, češ, da mora Cerknica obdržati svoje umazano lice. — Imamo tudi tako zvano »ubožno hišo«, t. j. majhna hišica, ki služi za prenočevanje domačih beračev. V tej hiši spijo, hrano in oblike si pa beračijo po hišah. Socijalne razmere so res na višku! Imenovana hiša je naivečje in menda edino delo naše občine po vojni. Drugo večje delo bo pa prihodnje leto občinsko kopališče. Zeleli bi, da bi se naši vodili možje vsej nekaj nacelili pri drugih občinah, kako se skrbi za blagor občanov in napredok trga. Najprej najnajnje, potem pridejo aniani tujuje potrebe na vrsto. Tako delajo drugod. — Res bi se tudi v naši občini lahko več storilo, ko ne bi manjkalo denarja. Vemo, da je pokojni g. Lavrič, ko so mu po vojni vzel županstvo, puštil občinsko blagajno brez dolga, danes pa trdijo, da tlači občino dolg. Zelo nas obležuje nova cesta, ki se gradi po občini Begunje in Sv. Vid. Veliko bolj nas pa teže naše številne gostilne, ki sicer veliko donašajo občinski blagajni v obliki do klad na opojne pijače, na drugi strani pa vzamejo našim občanom velikanske vsoce denaria. Ti uboga Cerknica, kdaj se boš izzrenila! To je v resnici trojni naš davek: davek za pijačo, davek v obliki raznih doklad na alkohol in davek v škodi na zdravju. — V kratek se prične kmetijsko nadaljevanje šola. Vsak fant, bodoči gospodar, bi moral to sošo. Poud se bo vršil v tistem osvračenem šolskem načinu, kakor se ga spominjam iz ljudske šole, ampak v obliki predavanj, razgovorov in pojasnjevanj. Vsak bo lahko povedal svoje mnenje. Otrešimo se že enkrat naše starokopitnosti in sledimo naprednemu gospodarstvu! Vsi fantje, tudi odrasli v to šolo!

Koroška Bela

Na zidu stopnjišča pred cerkvijo je na novo obeseno nekako izložbeno okno, v katerem so na ogled slovenski verski listi in razne druge publikacije verske vsebine. Tudi fantovski listi >Kres je izložen. S tem bo lažje se seznamiti z listi, katere v cerkvi priporočajo, naj si jih krščanski družini nabavijo, zukaj v krščanski družini sme biti le krščanska tisk. Vsi ti listi se lahko naročajo pri g. župniku ali g. kaplanu ali pa v trgovini g. Dežmanu, kakor je razvidno iz oglasa.

>Slovenec se dobil vsak dan v kolportažni razprodaji. Pridno segajte po najboljšem slovenskem dnevniku, zlasti še, ker stane posamezna številka samo 1 Din, nedeljska s prilogo >Ilustrirani Slovenec pa samo 2 Din.

Naše dijaščvo

Na rednem obštem zboru JKAD >Danice v Zagrebu dne 25. oktobra je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Karlin Franc, cand. vet. med., podpredsednik in blagajnik Koren Janko, stud. vet. med., tajnik Grapar Stane, cand. med., gospodar in knjižničar Vraničar Martin, stud. for., revizor: Bergant Jože, abs. vet. med., Vrbnik Vinko, stud. med. Prosimo, da vzamejo bratska društva na znanje!

Klic rojakov iz Francije.

V svojem drugem pismu se obrača delavec zoper na družbo in jo prosi, naj, če je le mogoče, preskrbi jugoslovenski koloniji duhovnika. Z lastnostjo namreč opaža, kako se izgubljajo naši delavci v težkih prilikah, v katerih bi jim mogel pomagati kvečenje duhovnik. Dobesedno piše:

»Ko bi imeli tukaj našega duhovnika, bi lahko imeli kako društvo, v katerem bi nam predaval v našem jeziku, da ne bi ostali tako bedasti, kakor smo do sedaj. Saj si sami ne znamo prav nič pomagati. Dobro se zavedamo, da bo duhovnik naš edini rešitev v verskem, moralnem in gospodarskem življenju. Bo naš voditelj, učitelj in zagovornik!« Nadalje opisuje razmere, v katerih žive delavci. Na dan delajo približno 11 do 13 ur. To pa zato, da zastužijo vsaj toliko, da morejo živeti. Sicer so že hodili moledovat na naš konzulat, a brez uspeha. Delovne pogodbe s tovarno so tudi izredno slabe. Najboljša je vezana le na eno leto, navadno zato, ker delavci ne znajo francosko. Prosi družbo, naj mu sporoči, kje in kako bi mogel dobiti kako praktično učno knjigo za francosko in francosko-slovenski slovar, s pomočjo katerih bi se vadili v francosčini. Prav tako prosi, naj mu sporoč, kaj je s socialističnim zavarevanjem v Franciji, če je tudi zanje obvezno ter kakšne koristi bodo imeli od njega.

Družba bo tudi poskrbela, da bodo tudi te želje delavstva ugodno rešene. Vsekakor pa je zanimivo, da žive naši izseljeni v tako žadostnih razmerah in da je edini pomočnik naših ljudi v tujini Rafaelova družba za varstvo izseljencev.

Konvikt za visokošolce v Zagrebu

V tork 28. oktobra je blagoslovil belgrajski nadškof dr. Rodič konvikt sv. Krizjana v Zagrebu. Navzoč so bili vsi najvišji predstavniki mesta, med njimi nadškof Bauer, ban Šilović, škof Nyari, rektor vseučilišča Belohrk, armadni general Marić in drugi. Prav za prav je bil ta konvikt že lani odprt in mnogo visokošolcev je našlo v njem svoj dom; letos so dovršili že nekateri notranje prostore (med drugim imponantno dvonadstropno dvorano) in obenem blagoslavljeni hišo.

Konvikt je zgradil nadškof Rodič z mislijo, da da visokošolcem skupni dom in da položi v njih mlado življenje temelj. To je povedal v pozdravnih besedah na odlične goste: Mladina, ki pride v to široko mesto na visoki študij, raste iz negodnih — v zrele fante. Ta čas ni materialnih oč... Pa prav v tem času jim je treba dati trdno osnovno, da se ne zamajajo. To jim bo zgradil konvikt. Pa se: naučil jih jih disciplin in dela!

V renselj je to najlepša in najmodernejše urejena zgradba te vrste v državi. Ima pa še to prednost, da je lo prvi konvikt za visokošolce. Ljubljana tega nima, še manj Belgrad. — Sveže so ujeli Hrvati za roko svojo mladino. Malo se menište na Salati in ta zgradba sredi drugih palac močno govorita o skrbi za mladino v poslednjih letih.

Prve bojazni pa se ne more odresti: Plemenita je poteka v širokogrundu — sprejem v katoliški konvikt ljudi vseh veroizpovedi (udi Zide), toda enotne vsebine, ki jo daje zlasti danes dočašoči mladini Kristus v vsej svežini, ne boste dal tem zbeganim in v razne svetlove gledajočim dušam. Predalec od njih je sveto Pismo.

Ce je pa toliko sile v vas, čestitam!

Lojze Gč.

Cerkveni vestnik

Križanska moška Marijina družba ima v tork dne 4. novembra ob 6 v Križankah sv. mašo za družino za rajne družabnike. Prosimo polnoštevilno!

Vnana kongregacija pri č. uršulinkah ima v danes popoldne ob 2 mesečni shod. Pridite!

Meščanska Mar. kongregacija za može pri sv. Jožetu ima v nedeljo dne 2. novembra t. l. ob pol 11 dopoldne odborovo sejo, ob 11 pa obitajni shod.

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek dne 6. novembra ob 10.00 v uršulinski cerkvi. Ob 5 zjutraj bo prva sveta masa, ob pol 6 pridiga in ob 6 sv. masa z blagovonom za žive in rajne ude bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se v obnem številu udeleži evharistične pobožnosti v uršulinski cerkvi!

Iz društvenega življenja

Pevcev >Ljubljane. Jutri v nedeljo 2. t. m. ob pol 11 v dvorani Glasbeno Matice, Vegova ul., vaja skupnih moških zborov za petje na pokopališču. Pevska vaja v pondeljek 3. t. m. odpade.

Otvoritvena prestava v Ljudske domu v Mostah. V soboto 1. in v nedeljo 2. novembra ob 10.00 v Ljudske dom v Mostah igralno sezijo s predstavljivo tragedijo: >Prababica, v petih dejanjih, spisal Fr. Grilparzer, prevel. Potokar. Režijo vodi Fr. Poženel. Predstava se obakrat prične ob 8 zvečer, konča pa po 10. uri.

Pevski zbor v Rokodelskem domu pod vodstvom g. prof. M. Bajuka ima pevsko vajo v tork dne 4. novembra ob 8 zvečer. Ta dan naj se zglaše v društveni sobi Rokodelskega doma, Komenskega ul. 12, tudi vsi oni člani, ki se še žele udeležiti raznih drugih tecajev (obrtnega knjigovodstva itd.).

Prosvetno društvo Sv. Krištof ima danes in jutri ob pol 8 zvečer prireditve, primerno obeh dni z deklamacijami, petjem in dvema priporočoma: >z kraljestva palčkov« in >Satanc. Med predstavki igra z posebne prijaznosti ga. D. Košmrlja s svojimi učenci na citre in vijolino. Ostale točke izpolni naš tamboški zbor Mlad. Krožka.

Kegljaški večeri Družabnega kluba v Ljubljani ob sobotah odpadejo.

Salezijanski mladinski dom Kodeljevo. V tork dne 4. nov. ob 8 zvečer IV. prosvetni večer. G. prof. dr. Valter Bohinec bo predaval o Indiji. Predstavje bo pojasnjeval film >Nuri.

Sišenska prosavta. Predstavje o Carigradu, ki je pretečeni ponedeljek radi neprtičkovanih ovir odpadlo, se vrši v pondeljek 3. t. m. ob 20. Vljudno vabimo. — Odbor.

Poizvedovanje

Ukraden je bil kovčeg-gramofon znamke »Homocord« rdeče barve. Svarim pred nakupom. Kdo izsledi tatu, dobi 300 Din nagrade.

Nežno kožo Vašega miljenčka
najbolje negujete in ščitite, če uporabljate za dnevno kopanje edino lahko milo za otroke Paracelsus. To milo plava na vodi, a je narejeno iz najboljšega materiala, ter je povsem neutralno (blago). Zahajevajte v lekarnah, drogerijah in parfumerijah le milo Paracelsus in odklanjajte druge produkte.

Poizvedovanje

Ukraden je bil kovčeg-gramofon znamke

»Homocord«

Čitateljem „Slovenca“ za soboto 1. novembra

Stinge:

Otrok maščevalec

Ponosen na svojo vodno zmago, je opazoval srebrnoluskinaste ribe, ki so se še žive metale po njegovi košari; bilo mu je praznično ob misli, kako bo materi izročil svoj plen za večerjo. Bil je pa nekoliko utrujen, in ker je videl, da se od mostu sem že vlega senca po zelenih bregovih, je poskočil s svojimi urnimi, rjavimi nogami, na katerih je bil zavihal hlače čez kolena. Odložil je košaro in ribiško orodje, nato se pa zleknil v travo. Zadremal je. Ni vedel, kako dolgo je bil spal, ko so ga prebudili koraki bosih nog. Opazil je neko žensko, ki je bosa s perilom na glavi spela po strmem bregu. Za njo je šel moški, ki je nesel pralno klop.

Moškega Luppla ni mogel spoznati, ker je ležal za streljaj oddaljen v visoki travi. Toda njegove ostre oči so v dalji spoznale mater.

Pogost je hodila prat na potok otroško perilo. Toda kdo je bil z njo? Kdo je nesel perilnik, ki ga je drugače nesel on, ako mu je mati velela? V plašni radovednosti je pridržal sapo... Za nič na svetu ni maral, da bi ga opazila!

Onadva sta na mestu, kjer je postajal breg poloznejši, postala. Luppli se je zdele, da je dajala njegova mati svojemu spremjevalcu znamenje, naj ne hodi naprej z njo, oni pa je vztrajal na tem, da ji ponese perilnik, prav na vrh brega. Začela sta se zopet vzpenjati in on je korakal za njo. Perilnik s štirimi nogami je nesel na glavi, tako da je bil videti, kakor kak četveronožec. Njegovega obraza ni bilo mogoče videti. Ko sta dospela na vrh, je moški izročil perilnik ženski. Stal je v polni luči zadnjih solnčnih žarkov: bil je Pipetta, zidar, razbrzdan fant, stalen gost v posteriji in babjek.

Ko se je mož ozrl na levo in desno — morda se je hotel prepričati, če ni koga v bližini — se je hotel zdele, da je objel mater okoli pasu in ji zašepetal nekaj na uho... Potem je močni, vitki Pipetta z nekaj skoki pohitel čez rečico in izginil v lesovju na nasprotjem bregu, odkoder so se slišali udareci kladiv. Tam so nanovo gradili hišico, ki je bila pred kratkim pogorela... Govorili so, da Pipetta sam zažiga hleva in senike, da bi imel vedno delc v bližini vasi.

Lupplovo čelo je orosil pot. Kaj je imel Pipetta opraviti z njegovo materjo? Kako sta prišla do tako zaupnega medsebojnega občevanja?

V njegovi glavi je nastala strašna zmeda... jok mu je stiskal grlo. Sanjati se mu je moral. Zdele se mu je, kakor da je bil priča zlega dejanja, nekaj, česar se ne bi bilo »smelo« zgoditi. Včasih je že bil presentil, ko je hodil ribe loviti, pod mostovi in v trsu parčke, ki so se objemali in ki so potem pred njim zbgano zbežali. Toda danes je bilo nekaj drugega. Zaboga, saj je bila to njegova mati, mati njegovih bratcev, žena njegovega očeta. Mati, je premišljeval, to je nekaj čisto drugega; to ni ženska, kakor so druge...

Njegove misli so se vedno bolj zapletale in čutil je, kako mu raste v srcu nežnost do očeta, istočasno pa zagonetna mržnja proti njej, ki mu je dala življenje in ki mu je pripravila sedaj njegovo prvo bolečino v življenu. Bolečino, ki si je ni znal raztolmačiti in ki ga je napravila za neprostovoljnega sponzavalca dogodka, ki je moral ostati globoka skrivnost. Potem je preteklo mnogo dni in mučna misel je v njegovem spominu bledela in polagoma popolnoma izginila.

Mili september se je bližal koncu. Luppla je pohajal okoli z neštetimi pustolovskimi načrti, lovil ribe in ptice, nabiral suhih in jo nosil domov, trgal sadje in cvetlice in kot najslajše — prvo grozdje. Toda njegov oče je v zadnjem času izgubljal potrpljenje z njim in mu slovesno napovedal, da se mora sedaj slednjič enkrat spomotovati, se lotiti resnega dela, da bo koristil družini, in se iti učit kačega rokodelstva ali pa postati poljedelski dninar.

»Ce ponesrecim — in kaj takega se hitro zgodi — kdo bi potem skrbel za mater in štiri male brate? Poslej se ne moreš več potikati okolu, dovolj dolgo sem te vzdrževal. Nisi več otrok; treba da začneš služiti denar!«

Te besede so mu šle zelo k srcu. Toda misel, da se bo moral odreči ljubi svobodi in da ne bo smel več pohajati okoli kakor srečna Živalica, ga je silno potrla. Rokodelstvo! Katero? Biti zaprt v mračni delavnici in se ukvarjati z dreto, žago in podobnimi orodjem? Ah, ne, na to še misliti ne sme! Raje bi že delal na prostem kakor oče, v solncu in dežju, na zemlji, ki puhti in diši! Njegove oči so morale videti zelenje, njegova pljuča dihati svež zrak; telesno in duševno so mu bila potrebna daljna obzorja...

Toda bolesti niti tu ni manjkalo. Trdi »moraš pod nadzorstvom, uro za uro taisto delo, to ga je plašilo. In bil je tako majhen, tako šibak, da ga veleposestniki pač ne bodo vdinjali za taisto plačo kakor druge delavce.

Očetu se je smilil in mati je prepustila odločitev njemu.

»Počakajmo do trgovave,« je odložil oče, »potem pojdeš z viničarji. To je majhen trud, bolj zabava!«

In njegova krepka roka je potegnila mladca za lase, ki so se vsipali čez čelo izpod klobuka... Bil je to fantastičen klobuk neopredeljive oblike... pol čelada pol čepica; Lupplove roke so mu samovoljno dajale sedaj to sedaj drugo obliko; tlačil ga je in zataknil vanj danes ptičje pero, jutri cvetlico. Tako je užival večer svoje svobode, svoje zapravljene otroške dobe, da bi se potem uvrstil med može, podvržene bridi disciplini. To se mu je zdela žalostna, skoraj nemogoča stvar... a sprevidel je, da ima oče prav.

Neko nedeljo zvečer, ko je že spal, je Luppla prebudilo nenavadno glasno očetovo govorjenje, ki se je bil rano vrnil iz posterije, kamor je hodil vsak teden enkrat igrati štesette.

Lupla je spal v sprednji sobi — bila je obenem kuhinja — v postelji, ki jo je delil z dvema bratcem; v zadnjem sobi je stala zakonska postelja, najlepši kos pohištva v hiši; strop je bil okrašen s cvetličnim vencem, ob koncu postelje je stala orehova skrinja. Čarenega je stala v sobi posteljica najmanjih dveh, omara, nekaj stolov in miza. Vse zelo borno, toda okusno in domače. Na steni je viselo mnogo svetniških slik v prizrahkih okvirjih.

Mati je bila ob tej uri že v postelji.

Luppla je slišal očetov glas, ki je kakor v jezi zaklical: »Hej, žena! Zbudi se! Govoriti imam s teboj par besed.«

Mati je odgovorila: »Zbujena sem. Govoriti. Mali spe.«

Glas je postal tišji, a ni izgubil onega nenavadnega zvoka pritajene bolesti in srda. Bil je glas užalostenega otroka, ki mu gre na jok.

»Ali veš, kaj sem v posteriji novega slišal? Ko bi mi tega ne bil povedal tako dober tovaris, bi mu bil zavil vrat. Toda rada se imava, poznavata se od mladega, poštenjaka sva oba... »Obotavljal se je; zdele se je, da ga je sram tega, kar mora povedati.

Zena je molčala.

»Molčiš? Potem bom govoril jaz. Povedali so mi, zakaj tako prepevaš... Pečaš se s Pipettom, zidarjem... Tak, kaj praviš za to? Govori, sedaj je čas za to!« To je zvenelo kakor ukaz.

Zena je jokavo odgovorila:

»Jaz nič ne vem o tem. Nič ni res. To so ljudje, ki me sovražijo...«

Toda v plahem odgovoru ni bilo svetega zvoka resnice.

V slutnjah in strahu je mož težko zavzidihnil. Nekaj temnega, strašnega je skrivnostno vstajalo iz globin; in prvo čustvo, ki se ga je jasno zavedel, je bila velika žalost, kakor se je dosihmal še ni poznal.

»Jaz nesrečnik! Ali te ni sram? Sedaj si stara; mati petih otrok. Pa se daješ ljudem v zobe. V petnajstih letih prvič. Česa iščeš? Kaj ti manjka? Ali te ne nosim na rokah? Ali predrznež ne moreš zavrniti? Moja hiša je bila vedno poštena. Ali razumeš? Pazi se...«

Grožnja je zamrla v vzdihu. Ubogo srce je trpelo in tega ni moglo skriti...

Luppla je zadrževal svojo bolest; zobje so se mu zasadili v odejo; ni vedel, ali naj zatisne ušesa, da ne bo ničesar slišal, ničesar vedel — toda potem je zmagal volja, da vse zve in pogleda nesreči v oči. Neki spomin se je obudil v njem... in zagonetna zmeda dvojnov, strahu, nečistih slik je zavalovila v njegovi duši. Njegov oče je jokal! To je bila zanju muka, kakoršne njegova zavest skoraj obvladati ni mogla.

Močni, pravični, zanj sveti mož je ihtel!.. Torej ni nobene pravičnosti na tem svetu? Dotlej neznančno čustvo, trpko in gremko kakor žolč, mu je stiskalo prsi; v njem se je zbudilo sovraščdo do ljudi. Sovraščdo do Pipetta, ki je bil vsemu kriv. Zelel je, da oni ne bi živel... Zdel se mu je nekaj sovražnega, škodljivega... tako mrziš gosenico na cvetu, črva v klasu, klopa v koži plemenite živali...

Slišal je svojega očeta reči:

»Ne imej me za šlevo, ker si me videla jokati... Bila si mi sveta kakor Madonna. Odkar sem spoznal tebe, ni bilo zame na svesti nobene druge ženske. Toda poslej bom zloben. Ta pasji sin naj ne hodi zopet preblizu moji hiši! Bili mora zate mrtevi! Z menoj se ni šaliti!...« Zaklel je in dejal: »Beži... zame nisi več tista, kakor si bila še včeraj!«

Gotovo ni sumil, da bi se bile med njegovo ženo in onim v resnici zgodile resne reči. In utrujenost je zmagal njegovo bolest.

Luppla je kmalu slišal, kako njegov oče smrči, mati pa pritajeno ihti...

Minevali so dnevi, ne da bi se bilo kaj pripetilo; razmere v družini so se zdele zopet kakor preje. Ob enakomerjem ritmu njegovega dela se je v Moratinijevem poštenem

srcu zopet naselila zaupnost. Njegova priposta, poštena duša se je zopet umaknila v zatišje in se potajila pod grobo zunano skorjo. Bila je podobna vodni površini, ki jo je bil razgibal kamen, pa se je kmalu zopet umirila.

In očetov zgled je vplival tudi na Luppla; toda še vedno je nosilo njegovo srce znamenja one viharne noči, ki ga je bila pretresla kakor vihar drevesce. Dečka, ki je bil tako občutljiv, ki je znal biti straten in pridobil razglabač in potepuh obenem — ki je imel nevede čut za lepoto, tega dečka je strlo, ko je nenačoma vstala v hiši družinska tragedija, strašna stvar, proti kateri se je dvignil. V nekaj trenutkih teme in bliskov je doživel svoje bitje v vseh njegovih globinah.

In sklep njegovega nočnega premišljevanja je bil: paziti hoče na svojo mater v prid vsem. Obdal jo je — previdno, spretno in molčeče — z mrežo čuječnosti, ki se je zdele spletene na najzvitnejši način...

Ko je oče ob prvem junljaju svitu odhalil s svojim težkim orodjem, potem je njegovo otroško srce močno utripalo, kakor bi hotel reči: »Le pojdi mirno, oče: jaz ostanem tu in čuvam tvojo hišo!« Nasproti materi je bil hladnejši, a obenem prijaznejši; ljubosumnost, goreča ljubezen in srd so se borili v njegovem srcu; toda ni se upal obsoditi, opravičil jo je — v ognju svoje ljubezni, v svoji idealni nedolžnosti, v tisti svoji goreči religioznosti, ki jo goji vsak moški do svoje matere.

Zopet je tekal Luppla po polju in ledinah; toda iznenada se je vrnil, se drhte in tih splazil pred nizka vrata in se veselo oddahlil, ako je našel stvari, kakor so »moralec« biti.

Tako je preteklo več tednov, ko je opazil nekega jutra, kako se potika v bližini hiše Pipetta. Držal se je objestno. Mali so bili v šoli ali pa še v postelji. Luppla se je postavil pred prag z rokami v žepu; njegova kodrasta griva se je nasršila še bolj nego običajno; izvajajoče in grozeče je motril čakajočega.

Mati mu je velela, da naj gre po neko stvar v trgovino, njen glas je zvenel nenačomo krotko. Luppla se ni ganil, dokler zidar ni mrmraje odšel.

Toda prisla je neka sobota, ko se je vrnil oče zvečer — zaradi oddaljenosti vinogradovga ves teden ni bilo domov — pa je Luppla na prvi mah opazil, da se bo med roditeljem spor one noči strašneje obnovil.

Paolo Moratini je bil sedem dni delal v kalunških vinogradih. Pred svojim povratkom je bil moral zvedeti, da so se v njegovih hiših pripetile resne stvari: kajti otroci so ga videli prihajati v temi mračnega, molččega, praznih rok — drugače jim je vedno prinesel sladkarji — a ob strani mu je grozeče visela svetlikajoča se sekira. Njegov lepi, levji obraz je bil teman. Komaj je zinil na otroški pozdrav, a Luppli je položil roko na glavo in dejal: »O, ti!« Potem je obesil svoje orodje na steno, ki je bila očrnela od dima, in pomignil svoji ženi: »Pojdi z menoj, imam ti nekaj povedati.«

Luppla, ki je delil kadečo se ližolovo juho, je videl, kako je njegova mati prebledela. Se nikdar je ni videl take!

Bilo mu je, kakor bi se bil v njegovem male prsi izgubil ptiček ter tam sedaj obupno bil s krejlit... Kako je le mogel oni zopet zalediti njegovo mater? Kaj ni dobro stražil?

»Madona! Madona! Pomagaj nam!« je molil... in duhu je videl milo sliko na olтарju farne cerkve... Na Madono Božje previdnosti naj se obrne, kadar bo v stiski, tako so ga učili njegova mati, župnik in učiteljica. Vrgel je leseno žlico v lonec in rekel bratcem: »Precej se vrneš!« In splazil se je bos pred vrata, v noč, za roditeljema, ki sta se oddaljevala. Žena je šla zaradi sosedov pretevno k vodnjaku, v rokah ji je ropotal prazen škaf...

Luppla se je skrival za latniki, da bi ga nihče ne videl.

Po nekaj korakih se je oče ustavil: »Ali je tedaj res, da si vlačuga? Ne boš priznala; pa vam, da je nepobitna resnica. Protisredstvo tudi poznam. Sin moje matere ni zasluzil, da bi končal na galeri. Oni mi bo plačal. Tebi ne storim nič! — A zgrabil jo je za tilnik in jo stresal, kakor stresi vihar grm; zadušila je prestrašen krik...« Petorica otrok potrebuje nekoga, ki se bo zanje brigal, ko odidem. Toda misli nanje, nesrečnica ali... Znova jo

je stresel, nato jo pa s pestjo sunil proti hiši, videl, kako je vstopila... Potem je zamahnil v noč kakor obupanec, kakor blažnik... Upor je bil v tej krenji, a se bolj pokornost usodi, ki je tako hotela...

Dobri, mirni ljudje postanejo, če se pretrga zavesa njihovega zaupanja, razočara njihova vera, ko jih spremeni bolečina, nasilje in nego koleriki in vročekrvneži; njihov srd ne mine preje, dokler niso vzpostavili pravičnosti.

Paolo Moratini, ki je imel neovrgljive dokaze o nezvestobi svoje žene, je vedel, kaj mu je sedaj storiti; krenil je proti »steriji«, da pošče onega, ki mu je uropol hišni mir, zapeljal njegovo ženo, da je postala prenastrica ter njemu samemu, neomadeževanemu poštenjaku, ukradel spoštanje sosedov in ga zavedno izročil posmehu domače vasi.

Zopet je zaslišal njen strašni molk, ki je bil zgornejši nego priznanje, molk nje, ki jo je vendarle še vedno ljubil in ki se ni bila upala braniti!

Iz sence svojega skrivališča je videl Luppla kakor v groznih sanjah, kako se je oče oddaljeval in izginil v kremi. In ko je tako stal, se je nenačoma začrtala pod latniki druge postava (od kodi se je vzela?) in se plazila ob zidu proti hiši: bil je Pipetta.

Luppla je globoko zavzidihnil in se v duhu zahvalil Madoni: Njegovemu očetu se ne bo zgodilo nič hudega več! Sledil je senci — najprej oddaleč, potem tesno ob njej. Kri mu je šumela v žilah, srce mu je divje vtriptalo; oblikoval ga je pot klub hladu oktobrskega včera; v ušesih mu je grmelo kakor slapovi... Pipetta je tih zaživil... Odpalo se je okno

Na Barbarški obali

V krčmi Toma Mowbraya so sedeli mornarji na ozkih klopeh, ki so se stiskale ob stenah velike izbe; pogovor je zastal, ko so se z ulice odprla vrata in je vstopil krčmar, Tom Mowbray sam. Kljub žalostni togosti njihove kopne obleke je bil ljudem v obrazu, na rokah in v vsaki kretnji zapisan Ocean, prizorišče njihovega življenja. Vsa izba je dihalo sano silo in jedrosti mornarskega življenja.

Tom Mowbray se je ustavil med vrti in njevog brezizrazni pogled je po vrsti oblezel obaze, ki so bili vsi obrnjeni proti njemu.

»E, fante, ali za izpremembo praznuješ?« je zaklical.

Namesto odgovora je bilo slišati samo nekako splošno mrmarjanje, kajti ljudje so vedeli, da se za njegovo prijaznostjo nekaj skriva. Motrili so ga nezaupno. Bil je to mož približno petdeset let, nabreklega telesa, negibnega, sivega obraza pa veselih, belih brkov, ki so pokrivali njegova zlobna usta. Oblečen je bil kakor vsak drug petičen trgovec, nosil je kričeč telovnik, razkošno perilo in vse, kar še zraven spada. Blago, s katerim je on kupoval, sta bila meso in kri pomorsčakov in njegova hiša je bila na glasu med tistimi, ki so pomogli obali San Francisca — mornarji so jo imenovali »Barbarski obalo« — do njen brezbožne slave. Stal je sredi med temi zgorljimi, jasnogledimi mornarji kakor gnila goba v sveži travi.

»In kdo izmed vas bi pa maral na dobro ladjo?« je vprašal. Njegov glas je zvenel skoraj šegavo, ko je rekel: »Dobra plača, dobra hrana in lahko delo. Ne gorovite vsi naenkrat, prosim!«

Fante so nezaupno skili proti njemu. Belotras Amerikanec na drugem koncu izbe je pratal kar tjavend:

»Kako se imenuje ladja?«

»Kako se imenuje?« Tom Mowbray je ostal miren, dasi naj bi bilo ime ladje jedro celega dovitipa. Pomolčal je in opazoval obaze onih, ki so bili že teden dni na kopnem in bili zato prisiljeni, da se zopet vdinjajo na ladjo, kakor hitro bo izgovoril odločilno besedo. »Oh, zaradi imena vam ni treba biti v skrbih; imenu ni kaj reči. Etna je.«

Nekdo se je zasmjal in Tom Mowbray se mu je priznalno namuzal; drugi so se posmehnili spogledali. Glas, ki ga je uživala Etna, je bil matrozom le predobro znan in tako tudi njen vzdevek: imenovali so jo »Peklenko skrinjoc. Med vsemi velikimi in lepimi ladji, ki so znale ohraniti svoj dobrilglas in so slovelo po svoji brdkosti sredi smruevga boja ogoljufanih, pregnanih in preganjanih mornarjev, je bila Etna najstrašnejša; prisilna delavnica na sinji vodi, plavajoča mučilnica. In da bi bile mulke, ki so jih mornarji prestajali na njej, še večje, je imel njen kapitan svojo ženo vedno s seboj. Grozne surovosti, ki so se vsaj dan dogajale na Etni in zaradi katerih je bila ladja med mornarji proslila, so se vrstile tako rekoč pred očmi te žene; to je dajalo stvarem, ki so bile že ob sebi dovoj strasne, še potezo smešnega.

Tom Mowbray je stal tamkaj in se veseli neme prepadlosti svojih žrtev.

»Tak kdo se javi?« je vprašal. »Ali noče nihče na tako odlično ladjo; Newyork in zopet nazaj semkaj, in osemnajst dolarjev na mesec? Ha, zdi se mi, da bom moral že sam izbrati med vami.«

Vedeli so, da jim je stvar predlagal samo zato, da bi se norčeval iz njih; izročeni so mu bili na milost in nemilost in tisti, ki jih bo izbral, bodo morali iti. Trije bodo in vskemenu od njih bo za hrano in stanovanje približno enega tedna v naprej zasegel enome-sečno plačo, in ko dosvo v New York, bodo pobegnili z ladje, da se izognijo povratno vožnje na Etni. Tu ni bilo nobene pomoči. To je bila skoraj vsakdanja usoda njihovega žalostnega življenja — tako vsakdanja, da med vsemi temi možmi, ki so bili navajeni na nevarnosti in nasišje, ni bilo nikogar, ki bi bil vstal in mu s pestjo udaril v prostataški obraz.

Toda eden, ki je sedel v ozadju s prekrzanimi nogami in držal pipu med zobmi, je iznenada rekel z veliko odločnostjo:

»Jaz ne grem na krov.«

Težke veke Toma Mowbraya so se nekoliko povesile; ostro je motril besednika. Bil je to mlad mož rožnatih lire. Ime mu je bilo — Tom se je njegovega imena po kratkem naporu točno spomnil — Goodwin, Daniel Goodwin; pred dobrim tednom ga je bil odpustil in izplačal neki trgovec s sadnimi skovki.

»E, vi tedaj ne greste na krov?« je vprašal krčmar počasi.

»Ne,« je mirno odgovoril fant. »Ne grem.«

To je bilo izzivanje, je bila žalitev; a Tom Mowbray je znan take stvari prenesti. Njegove poteze so se zopet izgledale, in videl je, kako je sosed fantu svarilno odmajal z glavo.

»Ha, vendar moram spraviti skupaj mosto,« je dejal Tom klavrnko. »Sam ne vem, kako naj to napravim?«

Vzdihnil je — kakor trebušnik v burki, če se sam sebi smili — in zakoračil po izbi do nasproti ležečih vrat. Selo ko jih je zaprl za seboj, se je pogovor zopet začel. Eden izmed mornarjev, ki je bil že tri tedne na kopnem, se je naslonil na steno, pred katero je stal, in glasno vzdihnil; steno v tem vzdihu ni bilo nič norčije. Zanj ni bilo nobenega upanja; bil je takot gotovo obsojen, kakor bi bil sodnik nad njim izrekel svojo sodbo.

»Z zlodja!« je zaklical. »Sem le rado-veden, če mi bo toliko pustil, da bom mogel spiti kozarček, predem grem na krov!«

Drugi so ga začudeno pogledali; karkoli se bo zgodilo še z njimi samimi, to je bilo enkrat golovo, da bo ta mož moral na Etno; in že je ostal sam v nesreči.

Sosed, ki je bil pomniki mlademu Goodwinu, mu je dal zopet znamenje z glavo.

»Pojdina ven,« mu je zašepeval na uho, »ti bom nekaj povedal.«

Zunaj — v eni tistih ozkih, umazanih ulic — je prijel mož Goodwina za komolec in mu nujno prigovarjal:

»Povej, ali si nor, da tako govoris s Tomom Mowbrayem? Ali ne veš, da ga ravno na ta način pripraviš do tega, da te bo prav govor vkrepl na >Peklenko skrinjoc?«

Na nobeno >Peklenko skrinjoc me ne more ukreati,« je mirno odvrnil Goodwin. »Če se bom vkrepl, se bom vkrepl sam in plačal svojo hrano v gotovini. Pri meni s predujem ne bo imel sreče.«

Oni se je ustavil in prisilil tudi Goodwina, da je postal; na uličnem voglu, pod kapom neke krème se je postavil preden in mu pogledal v obraz. Bil je mlad in rijav kakor Goodwin; toda v njegovem resnem obrazu je bila poteza hlimbe in strašne izkušenosti. Oba sta se bila srečala že preje nekoč in bila sobna tovariša, kakor se že dogaja med mornarji, da sklenejo priateljstvo, nato pa do prihodnjega slučajnega srečanja izgube drug drugega izpred oči.

Ti Toma Mowbraya ne poznaš,« mu je dejal z iskrenim zaničevanjem. »To je — to je svinja — in pretkan povrh! Ali še nisi slišal, kako je nekoč mrljča vkrepl na >Susquehanno in zato vtaknil v žep trimesečni predujem? Nak, prav nič ne boš mogel, če te bo vzel na piko.«

Goodwin se je smehljal. »Mogoče, da Toma Mowbraya ne poznam,« je dejal; »toliko je pa govor, da Tom Mowbray mene ne pozna. Pojd, Jim, da ga skupaj spijeva kozarček. Ta reč z Etno — je pa rešena. Pojd!«

Sel je naprej v krčmo, pred katero sta stala; Jim mu je sledil in še vedno mrmral svaritine besede.

S šestindvajsetimi leti — toliko je bil Goodwin star — se čuti človek pravega moža. Brki se krepko drže na svojem mestu, človek ima postavo in mišice celega moža, dočim mu v prsih še bije deško srce. To je starost, ko so sposobnost in nagoni še v ravnotežju, ko se sreči in roka še bratsko vežeta. Človek je tako gotov samega sebe kakor žena tridesetih let — pa nič bolj in nič manj opravičeno. Ko je Goodwin naznani, da vsaj moštvo Etna ne bo pripadal, je govoril iz golega samozaupanja. Vedel je, da je dober matroz in precej pametni človek; svoje plače ni bil zapravil in si tudi ni hotel dati ukraši svojih prihrankov, ko se bo zopet vkrepl. Bil je prvič v San Franciscu; pristaniške obali, ki jih je poznal, mož, ki se je znal paziti in ni bil pijanev, in ki je znal, če je bilo treba, udariti, niso bile neverne. Bil je domalega šest čevljev visok, vitek in gibčen; oči so bile jenza modrina, obraz od solnce in vetrna rdečkasto rijav.

V krčmi je Jimovo pripovedovanje o Mowbrayevih izdajstvih in zvitosti pobil s smehom in se brezskrbno in samozavestno z enim komolec naslanjal na mizo.

»Mislim, da Tom Mowbray ve, kdaj in s kom sme to in ono,« je dejal. »Nu, in če bi hotel kaj takega poizkusiti tudi z menoj, potem

bi ga znal najti, pa najsi bi ga moral izkopati iz zemlje. Da, tako je, gospod!«

In od tu dalje so stvari potekale tako, kakor je mogel vsak, ki pozna razmere na Barbarški obali, vnaprej vedeti. Za večerjo sta se vrnila v svojo krčmo in sedila v zadnji sobi s svojimi tovariši za dolgo mizo, pri kateri so stregli mračnogledi >fantje< Toma Mowbraya. Mowbray sam je sedel s svojo preplašeno, suho ženo in njenim pohabljivim bratom za posebno mizo na nasprotni strani. Med jedo se je zabaval na ta način, da je čez ujcio kralj in izvabil nesrečnega pohabljenea toliko časa, da je ta jecljaje in od togo späteni in drgetajoč začel kričati. To je bil za Toma vedno znova najboljši spas. Žena je sedela med obe mašo s počasnim očni in briškim, negibnim obličjem. To je bila slika domačnosti, v katero so strmel mornarji kakor začaranji...

Poleg svoje mladostne moči in samozaupanja je imel Goodwin še neko posebno lastnost: da je globoko videl v bistvo stvari in ljudi in žel takoj vedno močne in živahne vtiše, ki so trdno ostali v njegovem spominu. Trojica ljudi za mizo na oni strani je predstavljala skupino, od katere med večerjo ni mogel obrniti oči. Trpljenje in mrvost žene; prekanjena, zlobna šegavost Toma Mowbraya, ki se je zrcalila v njegovem odurnem, sivenem obrazu; živo, one-moglo-sovraščto, ki je vrelo v pohabljencu, tem ubogem, čudnem človečetu s sunkovitim kretanjami; celo ozračje grozovitosti in gorja, ki je legalo na dušo kakor mora — vse to se je globoko in trpko zatreblo v njegov domišljijo. Tako je bil zatopljen v trojico za ono mizo, da ni vedel, kaj je in piše. Mornar, ki si je znova natočil kavo, je smeje se pomežknil mimo Goodwina sosedu, češ: Ta je pa lepo raztresen!

Vsak večer je šel Goodwin po večerji s svojim prijateljem na izprehod po mestu. Nocpa ni pa bil razpoložen, ni mu bilo do družbe in vrhu tega je bil zaspans. Sel je gori v spalnico, ki jo je delil z dvema tovarišema, da bi si vzel nekoliko tobaka, ko se ga je nenadoma polotila tolika zaspansost, da je sklenil takoj leči. Prišgal si je pipo in sedel na posteljo, da bi si sezul čevlje. Na enem čevlju je bil že odvozljil trakove, ko mu je nenadoma padla pipa iz ust. V njegovem že odpovedajočem in omamjenem spominu je nenadoma blisnil nekak sum.

»Kaj je neki z meno?« je zaklical in skušal stopiti na noge. Vedel je še, da se mu to ni posrečilo in da je padel nazaj na posteljo. Z zadnjimi močmi se je skušal upreti valovom teme, ki so se zgrinjali nad njim, potem je čutil, kako ga je zapuščala zavest, in njegove poteze, ki so se blile v naporu skrčile, so popustile in se izblidle. Ko je dve uri kasneje prišel Tom Mowbray z dvema svojima mračnogledima >fantomac, je ležal Goodwin, ki je komaj še dihal, kakor v globokem, naravnem snu.

Bilo je šest in trideset ur kasneje, ko ga je neka negotova bolečina, ki je klijub njegovim omamlijenim živcem stalno naraščala in sledila dosegla svoj višek, prisilila, da je odprl oči; tako se je znašel nekje, negibno ležeč. Potreboval je nekaj minut, da je spravil svoje misli in čuvstva v sklad in si bil na jasnem o stvareh, ki jih je videl. Tedaj šele je spoznal, da leži na golem pogradu ozkega prostora v prednjem delu neke ladje. Skozi odprtia vrata je videl v solnčnem svitu krov in vrvi sprednjega jambora. V spalnem prostoru je bilo samo na treh pogradih postljano z žimnicami in rjuhami. Pod seboj ni čutil ne zibanja ne nihanja, iz katerega bi se bilo dalo sklepati na vožnjo po visokem morju.

Počasi se je v njem budil pomorščak. »Ta ladja leži zasidranata.«

Polagoma si je postajal svest stvari. Vratal se je spomin: Zbudil se je na golem pogradu neke spalne kajite, toda zaspal je bil v hiši Toma Mowbraya. Spomnil se je, kako je šel v svojo sobo in kako ga je tam premagal spanec. In tu je bila neka misel, neki dvom, ki ga je bilo nazadnje mučil. Potem se je nenadoma domislil in šinil kvišku — ob samem spominu sta ga prevzela jeza in moč.

»Kapljice >knock-out!« je zavpil. »Da, pri moji veri! Tom Mowbray me je bil omamil, da me je spravil na krov!«

Glava ga je bolela in koža in usta sta bila tako suha kakor po mrzlici. Uđe so mu bili trdi, ko je poizkusil sesti na rob postelje in stopiti na noge, ki so bile odrevene in brezčutne; z negotovim korakom je odšel skozi vrata na krov.

Od dolgega ležanja na golih deskah, in kot posledica strupa, so ga boleli vsi udje; ni mogel svobodno misliti ne se gibati. Toda kakor plamen v motni luči je v njem gorel srd.

»Omamille!« je ponavljal, ko se je opotekel k ograji in se oprijel za vrv, da bi mogel stati. »Ha, kdor je to storil, bi naredil prav, če bi se skril, ko pride zopet na kopno.«

Ozrl se je po ladji, na kateri se je nahajal, pri čemer se je kot poznavalec avtomatično zavedel vseh posameznosti. Bil je na ameriški ladji, to je bilo jasno, in to na sijajno, mojstrsko zgrajeni trojadnici. Onstran ladje se je na solnčni obali razprostiral San Francisco; ladja je bila usidrana daleč zunaj na odprttem morju. Kakšno ime je pravkar čital na ladjskem klijunu? Odgovor mu je bil na ustnicah, še preden so njegove oči našle rešilni čol in razbrala napis na njem. Tom Mowbray je dokazal svojo moč in ga omamil, da ga je spravil na Etno!

Goodwin na to ni rekel nič; položaj je bil hujši ko vsaka kletev, toda prevzel ga je nepopisem srd.

Na sprednjem krovu je krenil okoli vogla gospod Fant, prvi krmar na Etni, se mu z umerjenimi koraki približal in ga ogovoril:

»Zopet trezni, da?«

»Da, gospod,« je odgovoril Goodwin.

»Tako je prav,« je dejal gospod Fant smehljaje in ga, kakor se je zdelo, opazoval s prijaznim zanimanjem. »Kapljice >knock-out!« je vprašal.

»Da, gospod,« je odgovoril Goodwin in ga pogledal.

»A! Gospod Fant je zmajal z glavo. »Nu, sedaj ste zopet na nogah,« je dejal. »Vtaknite glavo v čeber vode, potem se morete lotiti dela.«

Gospod Fant je imel svoj delež na govorih, ki so krožile o Etni; spadal je vanje. Goodwin, ki so mu misli še počasi deloval, ga je vendar pozorno pogledal in skušal odkriti, kaj se krije na dnu tega čudnega moža, ki se je tako spremno potajeval, in kaj bi utegnil skrivali za svojimi prijaznimi besedami. Videl je, da je prvi krmar Etne medel mož srednje starosti, ki bi mogel veljati kot velik, ako ne bi bil tako povešal ramen; njegov gladko obriti obraz je bil položen v trde gube; usta je imel kakor stara devica; drža mu je bila mlahava in vremarna. Tako je stal in pogrezal roke v žepih svojega jopiča. Samo na prsih napeta obleka in pa neka govorost in umerjenost v njegovih hoji sta rahlo razodevali že ležezno energijo, ki je gospodovala v tem slabotnem telesu; in tem, ko je tako prijazno govoril, so motrile njegove kamenite oči Goodwina kakor

Svobodo sužnjem! O priliki svojega kronanja bo abesinski cesar osvobodil na tisoče sužnjev. V Abesiniji ta sramota še ni odpravljena in naša slika nam kaže sejem v abesinskem mestu, na katerem so poleg živali naprodaj tudi sužnji.

Kronanje abesinskega cesarja

Zastopniki trinajstih narodov bodo dne 2. novembra prisostvovali kronanju abesinskega cesarja Haile Selasija I. v Addis Abebi. Med njimi bo tudi papežev delegat — kapucinski škof Andrej Jarousseau, apostolski vikar v severnoetiopskih galaških pokrajinih. Škof Jarousseau je znamenita osebnost misijonskega sveta. Ze skoraj petdeset let igra važno vlogo v tej zaklenjeni deželi Vzhodne Afrike, med edinim krščanskim narodom Crnega kontinenta. Ta uloga je mirovorna. Njej se je zahvaliti,

nikdar ne nosi. Ko ga je skušal leta 1924. kapucinski general v Rimu pregovoriti, da bi si za avdijenco pri papežu preskrbel drugo obliko, je stari prelat poslal papežu pisemce, v katerem ga je prosil, naj ga sprejme takega, kakoršen je. Papež mu je seveda rad ustregel.

Škof Jarousseau je postal v teku let bolj Afričan nego Evropec. Vse njegove misli in prizadevanja streme le za tem, da bi se cerkev v Etiopiji razširila, seveda ne z zunanjim vsljevanjem, marveč iz svobodne volje Abesincev

Tafari Makonnen, 39 letni regent Etiopije, ki bo dne 2. t. m. kronan za abesinskega cesarja.

Princess Menen, Tafarieva soproga in bodoča abesinska cesarica.

da je katoliška cerkev v Abesiniji, ki so jo vsled hujskanja monofizitov stoletja sovražili in preganjali, dosegla mir.

To sovraštvo proti Rimu se je bilo sejalo iz Aleksandrije. Škof si je neprestano prizadeval, da bi sovraštvo premagal. Leta 1881. se je prelat izkral v Zaili — Britanska Somalija — in po 26 dneh je že na kameli dospel v Harar, glavno mesto Etiopije začasa mohamedanskega gospodstva. Od tedaj, torej že skoraj 50 let, živi v Abesiniji. Škof Jarousseau je mož majhne rasti, z globokimi brazdami v obličju, izredno dolgo sivo brado in košatimi obrvimi. Njegovo oblačilo je borno, slavnostnih oblačil

samih. Lepota rimske cerkve naj privabi Abesince v krščanstvo. V dolgih letih svojega apostolstva je doživel stari veteran s svojimi so-brati marsikako gorje, toda vsako sovraštvo in obup sta mu tuja. Iz vsega srca ljubi svoje Abesince in je mnenja, da mora cerkev velika razočaranja tega naroda v preteklosti popraviti.

Novi cesar je znan po svoji pravičnosti in je bil doslej katoliški cerkvi vedno naklonjen. Med desetimi milijoni njegovih podanikov je 16.000 katoličanov; pretežna večina prebivalstva pripada ortodoksnim koptsko-etiopskim cerkvim. V deželi je pa tudi še približno tri milijone mohamedancev in mnogo pogonov.

Zanimiv naraven pojav

Blizu mesta Viterbo (rimski provinca) je pred nekaj časom nastalo na nekem ugrezenem mestu majhno jezero. To jezero je proti sredi oktobra začelo valoviti in vreti ter je od časa do časa izginilo. Jezero se je pojabilo skoraj istočasno z zadnjim ojačenim delovanjem Vezuva. Od časa do časa se dvigajo iz jezera plinski hlapovi. Nekaj kratov so brizgali iz jezera v zrak močni curki vode. Vse te polave spremljajo krajevni potresni

sunki in močno podzemeljsko bobnenje. Nekoga jutra je bilo jezero zopet izginilo, na njegovem mestu pa se je odprlo žrelo, okolo katerega so se tla znatno ugreznila. Nekaj ur kasneje je udarila voda zopet na površje in pokrila večji prostor nego prejšnje jezero. Bila je vrele vroča in je močno dišala po žveplju. Sedaj proučujejo jezero geolog in vulkanolog, a tudi drugi ljudje prihajajo trumoma gledati nenavadni naravni pojav.

Boris-ivanin spominski novec, ki ga je dal kovati bolgarsko poslanstvo v Rimu. Novec nosi na eni strani glavi Borisa in Giovanne, na drugi pa italijanski in bolgarski državni grb.

Frtaučku Gustl ma beseda

Te dni enkat sreču našga gespuda žepana u Zvezdu. A vrižame, de b ga hmal več na spuznou. Tku shujšu je, in slab vn vid, de se m je prou u sree zasmilu. Pa tud bl siu je ratu ud kar ga nism vidu.

Men ket dobrmu purgari pa na more bt zdrou ket redkue, pa frišn, de lohka use te križe in ležave, ke mu jh te sitn purgari na rama nalagaja, vornik prenaša in de na upeša pud nim.

No, pa sm ga spušlju puzdravu in stopuh nemu:

»Nej na zamerja gespud žepan, de jh kar tiela na cest uguvarjam in gor držim,« sm reku. »Tku kumri se m zdeja, de b jh hmal na spuznou. Kua jn pa fali? A sa kej bouni, a jh kej drugza dol nese?«

»O,« sa zdiheln gespud žepan. »Gustl, le vesel bod, de nis žepan. Ce jest še enkat na svet pridev, use um rajš, kokr žepan. Škoda, de nimam zdele časa, de b t povedu, kuku je lušn bt žepan, pusebn iblansk žepan. Lohka rečem, de je usakmu pastiri bulš na tem svet, ket pa enmu žepane. Če maš mejken časa, pa me sprem mal tle gor skus, pa t um saj mal pu ta večem povedu, kuku je iz mana. Veš, jest sm že lačen. Glih kar pridev ud enga kumesjona. Ub dveh mam pa spet ena seja. Ce zdele hitr na pukosem, pa um spet brez kusila, kokr punavad. Nkol še nism tulk lakte prestau, kokr zdej, kar lala puklast tramvaj delama. Aston, a me č sprem?«

Skoču sm hitr na ta leva plat, ket spudobn člouk in kokr se šika, pa sva šla preke Tibuli, ke tam bliz Tibuli gespud žepan stanujeja.

»Kuku je pa tu, de se zavle tramvaja tku grimaja in glava belja. Sej tramvaj je še precej dobr, sem prestrihat ga u spet enkat treba in pa ene par vagonu u še treba ufrehat, de u tud tekat, kdr gre prou hedu dež, lohka kašn vagon prukuplu. Kdr je lep ureme, ma tku zmeri pu več vagonu, za slab ureme jh pa nē.«

»Eh, kaj tu. Ta star tramvaj je še čist dobr. A misleš, de uma ldom za te krajejerje še zofe not pustaul? Ta nou, ke ga zdej delama in pa tist, ke ga uma šele začel delat. Te m greja zmeri pu glau. Sej puznaš naše ldi, kašn sa. Edn ga če mi spelanga na Smarna gora, ta drug na Svetu Katarina, ta trek na Goluc, ta četrt na Rožnoph. Izanci ga čja mt pa naraunasi na Krim in pa na Kurešček. Sej jest nē na rečem. Use tu b blu dobr. Na Svetu Katarina b se še jest pustu učaseh putegnt. Ampak tu je hudiman, ki ga čma du ke spelat. Sej s mende že slišu, de Iblančani se ga pa z usm šterem braňa. Drgač ga na morma spelat, kokr iz Udmata iz remize. Saj veš, kua je remiza, ke ne?«

Nacek iz Prlekije šmaranca pa metlin alkohol

Zaj zadje cajte, kaj man več prilike pa cajta, sn začaja cajtinge šteiti, pa sn priša na vse to gor, zakaj prinas tak fal mošt plačujejo. Notr v enih cajtingah blo je ravno vün povedano, ki pre za toga volo, da je šmaranca polek, pa se toti mestni go-

spodje pre preveč tistega metlinega alkohola bojijo, ki je notri. Strokovjaki — neki ekstra kūnštni lidi — so pre to preračunli. Pa so tudi vün znajšli, ki šmaranca lidi kole. S ten so zlo prpomogli k tumi, ki maju tisti, kaj cajtinge v Lublani pa v Marprogi vün davljejo, ležišo delo pa kaj pisati. Zaj, ce so v Prlekiji keregaj bujli, te more tisti, ki cajtinge rengira, samo za ime tega bujtega zvedeti, te pa lehko en celi plati napiše samo od tistega umora. Samo čute, kak ena taka štorja v enih cajtingah vün vidi:

»V tisti no tisti vesi v Prlekiji je toti no toti totega no totega buja totega no totega dneva ob totoj no totoj vüri. (Do tū je novica, potl pa se začne stara kšiht). Umora je kriva tota frdamska šmaranca. Tan no tan so pubili na deli pa so se napisli šmarnce (če vedi tisti virt nima druga kak kuklo), potl pa so se pujdoč domu met seboj svadli, pa je toti no toti totega no totega dregna, ki je v štihu okoli padna. Oh, tota šmaranca, e že nede enok kunca. (Tū se začne drugi tal, ki je skos glijen). Šmaranca je pijača, ki prrase na divjen trsi glijen tistega imena. Na internem odelki na kliniki v Graci (ali gi že budi) so dokazali, ki ma šmaranca v sebi na stot litrov cele štiri litre metlinega alkohola, ki je zlo hujdi gift, pa človik lehko od jega celo znori. Te vikšiše oblasti no moči do mogle vse šrite nastopiti, ki se toti gift prepove. Naše čitatele ne bravce pa tudi vajnhandlare že napre opozarjam, naj se tote pijačke ogiblejo kak »hujdg'ga vraga. Doj s šmarcoj, doj z metlinin alkoholom!«

Tak te ali vün vidi en taki dopis v enih bojših cajtingah. Bole hujdo je pisati v cajtinge, če so koga gi indi bujli, ne v Prlekiji. Včasi še je eviček kriv, navadno pa kaka nesrečna libezen, ali pa penezi, če ne celo hujda ženka.

Zaj pa si naj eden misli, kak je teško šmaranco odati, če po cajtingah proti joj pišejo. V Graci pa Budapešti pa v Belgradu pa indi tudi vse to štejejo pa vse vrlejo. Zato pa niše ne pride k nan mošta kupivat, če pa ga že

Kaj na um vedu. Tu je tista baraka u Udmata, ke sa ja zatu pustaul, de u slabem'uremen lohka hitr use vagoni notr pud sreha spraaja.«

»Stimač je prtrdu gespud žepan. »Viš, le ud tam vn lohka tramvaj spelema. Zdej pa pumisl: Iblančani ga na pesteja skus mest spelat. Pu luft ga tud ne morma, pud zemla pa tud ne, ke je pouhn kanalu in bulhve kaj še use. No, Gustl, zdej pa ti puje, kuku čma pridel iz te šlamastike. Mi sma s naprej uzel, de ga una spelal skus Selenburgova ulca. A tni pršla prec deputacija — cela ramunda jh je blu — nadme. Glih pr kusil sm sedou. Skus Selenburgova ulca ga na marama in na marama, sa se prtužil. Spelite ga ker čte, skus Selenburgova ga na ute, sa rekl. »A nam čte še tisteh par kuntšta, kolkj jh mama, povožet in ukul prnesi?« Tku sa režal name, de je blu groza. Edn med nim se je pa deru: »Dokler m ta mal mazine mig, skus Selenburgova ulca na u vozu, pa na bo.« Jest sm jh tulžu, kokr sm vedu in znou, pa pr Iblančaneh tulžu na na zaleže. Nazadne sm jm pa ublubu, de jm um skusu ustrel. Tu je tulk pumagal, de sm se jh znebu. Mal sa še guðrnal, pa sa šli. Kaj prauš, Gustl, če b ga pletegnil skus Juduska ulca. Iz te ulce še ni blu nubene deputacie zavle tramvaja pr men, iz drugeh ulc sa bli pa že iz ush.«

»Gespud žepan, a nau Juduska ulca mal preozka za tramvaj? Jest se bujim, de nau šou skus, posebn ke iz usake hiše ta naravn pu eneh deset tabl vn vesi. Na eneh ppurpočaja pristiga Dalmatinca, na drugeh vouna, rukavice in druge take reči. Pu krajnske klubase, kiske kumarice, ženske pinče in buhve kaj še use. Zadne sm s na en tak tabl skor nus ubdou tku je vn šterlela. Jest mislem, da trame na u mogu tam skus.«

»Eh, murde u pa le šlu,« s je delu gespud žepan kurajža. »Gustl, a b blu li tku prijazn, če b skoču ke, pa ud ulce mera uzeu, pol u va pa še tramvaj zmeria.«

»Kokr zašafaju, gespud žepan. K sreč mam špaga iz saba, de um lohka zmeriu.«

Tku sva pučas prmašira du muzeuma. Ud tam sva pa že zagledala eneh dvejst du trideset autumobilu pred žepanuhih in use pouhn gespudu iz celindrem.

»Viš, Gustl, kua me use čaka za kusiu. Sam Buh dej, de b na bla med tem gespudem tud kašna deputacija iz Juduske ulce. Ce prideja pa še te, pol je pa šou moj zadn trošt po Iblane. Veš, Gustl, ti pejd na usaku viža prec zdele na Juduska ulca, pa natancen mera uzem. Ce uja sam tiste table na pot, jh um pustu prec jutu udraufat. Ker u tou glij kiske kumarice jest, al pa de Dalmatinca puželu, ga u že tud brez table najdu. Zdej morm pa kar hitr stopt, de gespudi nauja najevoln. Murde tud še nisa kusil, kokr jest ne. Lačn člouk je pa še desetkrat bl situ, kokr če je sl. Astn, Gustl, kar hitr pejd zmeri. Ke uš zmeriu, pa prec h men prid, de uva ukrenila, kar se u dal ukrent. Ce b me glij duma več na dubu, prid pa u moja kancelija. Se uva pa tam puguvorla. Ja, viš, Gustl, kuku lušn je iblansk žepane. Res, use mu je iz rožčam puštan. Torej, Gustl: na svidenje!«

kupi, te pa ga zlo fal plača, da ga pre za visoke peneze nemre napre ligrati.

Jas san sn ali ne proti šmarnci, pač pa sn proti tistemu metlinemu alkoholu. Tisti strokovjaki so pre tudi dokazali pa vün stuhitali, ki je v lesi največ tistega metlinega alkohola. Gdaj sn jas ove dneve to v cajtingah šteja, te sn kumr gor priša, zakaj so štili pr metlah leseni. Mene je moja baba že večkrat s totim alkoholom mazala, pa sn vseli resen tak pijan bija, gda sn s tiste rajtšole priša, pa sn si veda razlagati, od koga šenta je to bilo; zaj pa deno ven, pa sn hvaležen tistin gospodom v Graci, ki so mi pojasnoli, kaka moč je skrita v lesi metlinega štili. Pač pa sn zaj na drugi furklj gor priša. Zaj, ki mošta nemrem odati, sn si misla, mi je tak vseeno, e je več metlinega alkohola notri ali meje, pa sn vse metline štile v püče spritisna, ki bi se tisti alkohol rastopa, da man jas rajši taki alkohol, ki teče, kak pa tega trdega.

Tistin vekin gospodon v Marprogi pa poven, ki mo jas že san šmarncu spija, če je uni nečejo kupiti. Pač pa jin poven, ki so uni že več šmarnce spili, kak pa jas, samo, ki ne vejo.

Enok je en toki mestni puljerjud bija primeni v vrhi, pa sn jemi do tudi tote šmarnce piti, te pa mi je začela hvalti: Pje paj, to ti je vinček. Tisto večer se je šmaranca fest natreska, pa je nič ne prepozna, ki je metlin alkohol notri. Tak ba je že nizadjo švoh, ki je najnč iti ne moga, ne ki še bi koga buja. Drugo jutro se je čisto zdrav zbûda, samo malo mačaka je meja. Potli pa sn jemi poveden, ki se je prešo včer šmarncu napija, te pa je temi Jüreži hujdo gratalo, tak se je tote besede sprestrša.

Zaj pa še neke zavolo mojega konkurza. Dohtari še so ne vsega v red spravli. Moja ta starca še je v Marprogi, pa mi je glij gnes pisala, ki de nama štacūn z žajfnco najbrže csta, samo cimermanske farbe nema smela več odavati pa »Zavarovalce« ne meti. Zaj de una sama kseft prevzela, jas pa mo osta tū na frajbajti pr svojen tekočen metlinen alkoholi, ženka pa naj le bo v Marprogi, ki mi nede not tega trdega alkohola prenašati.

Pač pa Kurenckovi. Neški prporočan »štacūn z žajfnco«. Tista žajfnca de ji gvišno fleke od kujnskih fig vün spravla, če pa še tak nede šlo, te pa še naj jeni ded s tūn trdin metlinin alkoholom poskuši pret kak de šla na sejo. Tisto pa da gvišno fleke vün zdignolo.

Več drúgokrat. Lüšne pozdrave vsem. Nacek s Prlekije grünpečicar v Prlekiji pa štacūnar v konkurzi.

Domače ognjišče

Zdravniška posvetovalnica

(v zadehah splošne in socialne medicine ter higiene).

J. J. v C. Beli tok imate po splavu pred 3 leti, in navzitec rednemu izpiranju z običajnimi sredstvi ni boljše. Ugotoviti bi treba verjetno, če ne rešnični vzrok parkratemu splavljenju in sedanje stanje. Morda je napadna lega kriva vsem neprilikam? Morda je tok kužnega izvora? Vse potrebno za spoznanje bolezni in dejansko pomoč, ki je v takem primeru navadno zelo različna (spravljenje organa v pravo lego, čiščenje z orodjem ali kemičnimi sredstvi in dr.). Vam lahko opravi več zdravnik, kakršnih imate na razpolago. Kot dodatno zdravljenje Vam priporočam Dobro, ki slove že od nekdaj kot ženska zdravilna kopel. Tako pride do zaželenega cilja, ki ga niste izrecno imenovali, namreč — otroka, in Vaše bolezni bo konec.

Ista. Lasje izpadajo kar v kosmih? Vedite, da izpada pri zdravemu človeku v pravilih razmerah na dan po 50–100 las! To se seve izpreminja po letnem času in splošnem stanju posameznika ter primerni ali neprimerni negi lisiča. Izpadanje las v tem obsegu, dokler doraščajo novi in krepki, je brez pomena. Isto tako naj Vas ne muči vprašanje, ali naj se ostržejo ali naj pustite lese rasti. Ko so žene nosile še krite, ni bilo na ženskih glavah več in večjih pleš ko na moških, ki so si glave strigli bolj na kratko. Ker je tudi od druge strani prišlo vprašanje, kakoomejiti izpadanje las, priobčimo v doglednem času daljši seslavec o tem.

Z. v S. v. Krčne žile so pri Vas pogostna nedogoda? Bržkone menite s tem izrazom razširjene žile privodnice (ali vene) na bebrin, večinoma na goleni ali krašni, manj pogosto na nogah ali stegnih, izjemoma na drugih mestih. Vzrok krčnim žilam je nezdostno odtekanje krvi, ki se zavoljo zastajanja žirijo in celo radi daljšanja zvijajo. Kri ne odteka iz dovoda in zadostni meri radi ovisi v gorenjem toku (podvezni na bedrib, pretiskanje pasu ali notranji pritisk, kakor nosčnost, nove tvorbe v trebuhi, zapriči, srčne bolezni, zamašenje gorenjih žil, privodnic in sl.) ali pa radi trajnega in aprora v bedrib. Hoja manj škodi ko dolgotrajna staja, ker pri gibanju beder spravljajo mišice z masiranjem kri naprej. (Moja žena ima desno bedro zarezko in krčne žile na goleni, posledice vnetja privodnic po porodu. Ko se je nekdo odločila za gorski izlet, ji je po dvadnevnih dovolj napornih in neviših hojih po gorah bedro znatno splahnilo in krčne žile so se ji zmanjšale, tudi trudnosti ni čutila v bolnem udu več kakor v zdravem.) Krčne žile povzročajo bolečine radi nepravilne presnove in prehrane v udu, zlasti v mišicah (krči) in radi vnetij, ki se prav često pojavljajo v njih, nadalje vnetja v podkožnem vezivu in v koži ter čire ali uljesa, ki so časih zelo razsečna. Vse te bolestne spremembe so tudi nadležne že zavoljo dolgotrajnosti. Zdravljenje je v začetnih primerih uspešno, ako moremo in hočemo odstraniti vzroke krčnim žilam (glej gorenje navedbe!) in smotorno urejamo gibanje in počivanje beder. Nošenje prilegajočih se prožnih in mehkih povojov je priporočljivo; golencice in gumije so kmalu razgnejno in dražijo kožo; dobivajo se že prav vporabni zelo prožni in mehki povoji (ideale) brez gumija, ki se udu dobro prilegajo in ne tišejo ter se dajo 2–3 krat oprati. V hujših primerih (vnetja, čiri in sl.) je potrebna zdravniška oskrba, kjer se ponavljajo večja motenja, se uveljavlja zdravljenje z operacijo ali injekcijami in krčne žile, da se zasuje.

A. K. v K. Znatne gube v obrazu imate, dasi niste dosegli niti četrtega krija? Gube v obrazu pomenajo izgubo kožne prožnosti in neko ustalitev trajnega hotnega ali nehotnega obraznega izraza, so torej nekakšno zgodovino duševnega razpoloženja. Bistrovini ljudje bero v zgubančenem obrazu zgodbe nosilca ali nosilke tistega spremenitač. Gube dobe hitreje omi ljudje, ki so si obraz skvarili z lepotili (masażami, praški in sl.) in pr. poklicni igralci in modne lutke, in pa ljudje, ki jim živiljenjske dogodivščine gredo zdo živega. Pametna nega kože in masaža že nekaj zaledeta proti nastalim gumbam, pač pa pomaga trajna živiljenjska vedrost, ki jasni obraz — torej odpravlja gube. Kje se toči to dragoceno zdravilo, uganiš sam!

Ista. Preohlapne trepalnice Vam povzročajo velike slabki? Težko si predstavljate Vaše stanje, trepalnice so Vam ali vele in zgubančene ali zatrekle, najbrž pa se Vam samo zde take, ko se primerjate z izrazom pred 1000 tedni. Človek ali človečica s 1000 tedni je pravšen, z 2000 tedni je vse pretesno ali preohlapno, še bolj s 3000 tedni ali kasneje. Težko dobiti operatera, ki bi hotel preohlapne trepalnice ali veke ožati, pač pa Vam jih vsak izvedenec rad popravi, ako so veke (ali trepalnice) z avhane na ven ali noter.

Ista. Nohti Vam pokajo? Ko bi bil še mlad zdravnik, bi se morda posvetil kozmetiki, ker čedalje bolj vidim, da si ljudje mnogo več prizadevajo in trošijo za lepoto, ko pa za zdravje. Sicer je lepota pristen izraz zdravja, seve za lepoto je videz odločiljen. Nohti Vam pokajo morda radi dela z razjednimi snovmi (lug, soda in dr.), morda radi pretirane nege (krtanje, mazanje, poliranje, barvanje itd.); bolj redko pokajo nohti iz notranjih, bolezniških razlogov. Kdo more vse te stvari presoditi na daljo? Pojdite torej k svojemu zdravniku!

F. E. v V. Vaš 15 letni sin je božasten že 6 let, odkar se je prestrasil. V sorodstvu ni take bolezni, oče (to ste bržkone Vi) je pisanec. Zdravnik je dal pametne nasvete, ki se jih fant ne drži, kupujete mu še druga zdravila v lekarni, ki ne pomagajo, dasi Vas že mnogo stanje. Radi težkega dela je fant obolen že na pljučih in je sploh slaboten. Za okrepitev mu hočete dajati želenjano vino in med, in vprašujete še to in ono. V odgovor za zdaj to-le: Po Vašem opisu ima Vaš sin pravo božast ali epilepsijo, ki pa ne more biti huda, ako ga napada komaj na vsak drug mesec. Skrbite najprej, da se okrepi in trajno premaga pljučno bolezen. Ne tiščite ga v rokodelstvo, ki je sicer manj naporno, a božastne in one, ki imajo pljuča bolehne, manj primerne. Ako ne more ali ne mora ostati na

Vet. inspekt. Hugo Turk:

Potek stekline pri domačih živalih

Kužna bolezen stekline (lyssa) je nevarna vsem živalim in nastane pri vseh po poškodbah, v pretečni večini po ugrizu kake stekle živali, posebno po pasjih stekličih. Znaki stekline so v bistvu enaki pri vseh slučajih in obstoje v motenju zavesti in velikem živčnem vznešenju, nakar sledi razna otrpenja in ohromelosti, slednjič smrt. Kljub temu se pa pojavlja steklina pri raznih živalih precej različno in zato hočemo popisati na kratko znacilne znake pri posameznih vrstah domačih živalih.

Mačja steklina kaže podobna znamenja kot smo jih popisali v zadnjem nedeljski številki tega lista pri pasji steklini. Mačke se skrijejo takoj v začetku bolezni v kak skriven kol, katerega navadno ne zapuste več. So pa lahko tudi zelo nemirne, nepregrano mijavkojo, napadajo živali in se spuste celo proti človeku v napad ter mu skočijo kaj rade v obraz, skušajo pobegniti od doma in če pobegnejo, se zaletavajo v živali in ljudi, napadajo tudi pri vzadju ter jih dostikrat težko poškodujejo z ugrizi v noge ali s kreplji opraskajo. Vode se boje in v zodo polite dobe hude krče. Po nekaj postane glas hripav in eduno kričeč. Po 2 do 4 dneh od začetka bolezni se prikaže ohromelost zadnjega delu telesa, sprva vlačijo noge še za seboj, končno obleže mrtvoude in poginejo.

Podobno nastopa steklina pri lisieah in volkovih, med katerimi se ta kužna bolezen stalno vzdržuje in širi na druge, posebno domače živali (pse, mačke) in so te divje živali najbrž vir vsej steklini.

Konjska steklina. Prva znamenja stekline kažejo konji s tem, da si globajo ali drgnejo ono mesto telesa, kjer so bili ugriznjeni po stekliču, t. j. navadno na ustnicah, nozdrih (nosu) ali na prednjih nogah. Konji so kmalu zelo nemirni in plasljivi in to pri najmanjšem zunanjem vzroku, se ozirajo navzd, izpreminjajo vsak trenutek svoje stališče, imajo srep in nemir pogilde, kopajo z nogami, obgrizejo jasli in druge predmete, pokazujo zobe in iz gobca se jim cedi penasta slina. Pri nekaterih živalih se stopnjuje nemir silno ter postane napadljive proti drugim konjem in tudi proti človeku, še bolj proti psom, na katere bijejo s kopiti ali jih ugriznjejo. Besnot se lahko skrajno stopnjuje, stekli konji se skušajo odtrgati od jasli, ritajo in udarajo, grizejo opremo in opravo, vjeđajo celo v svoje lastno telo in to s tako silo, da si odtrgajo celo kose mesa s kostjo vred ter si pri tem odložijo celo zobe in čeljustne kosti. Vendari so pojavi besnoti bolj redki, bolj pogosti so krči na gobcu in dihalih ter živalski napadi, razdražen je spolni nagon in živali se pripravljajo pogostokrat k scenju, použivajo tudi svojo lastno scalnicu in razne neprebarne stvari. Glas postane razprt in hripav, dihanje je pospešeno, prikažejo se otrpenja, jedi ne morejo vzprejemati in požirati, morebiti vzprejeta pišča priteče skozi nosnice nazaj, navadno pa vodo le poduhajo in je ne pijo, ampak dvignejo glavo, privzdigajo ustnice kakor bi se jim hotelo zdehati. V nadaljnjem poteku bolezni postanejo popadi besnoti redkejši, toda kmalu se razvije ohromelost v zadnjem delu telesa, noge opletajo pri hoji, končno se zgrudijo in poginejo premočeni in lastnega pota.

Steklina govedi se pojavi v začetku z veliko nemirnostjo in razdraženostjo, živali postanejo napadljive. Na prostem ali paši obstoje na kakem mestu, dvignejo glavo visoko, vlečajo ustnice navzgor, rijejo z rogmi ali kopajo z nogami zemljo in gledajo potem s repom ali divjim pogledom in visoko dvignejo glavo, bulijo v daljavo ali zro

okoli sebe. Napadajo druge govedi in tudi človeka, posebno pa vsakega psa, ki jim pride v bližino. Privezane v hlevu so živali preplašene, stopajo semintja, se skušajo odtrgati od verige, izleže skočijo nenadno kvišku, otresajo glavo, kopajo z nogami in z njimi udarajo, se vzpenjajo, grizejo jasli, se zaletavajo v stene in gare ter si pri tem dostikrat polomijo robove. Napadi besnoti se pojnavajo v začetku vsakih 20 do 30 minut, potem bolj poredkoma, vmes so živali skoraj neizpremenjene (normalne). V ostalem je goveje steklina zelo podobna konjski in se konča koncem prvega tedna s poginom.

Steklina ovac in kož poteka tako, kakor pri goveji živili, vendar manjka v začetku bolezni dostikrat nemir in razdraženost ali pa traja le kratko dobo in v tem slučaju beketažo živali pogostokrat, skrplijo z zobimi, bijejo s sprednimi nogami, trkajo z rogovimi, nemirno letajo semintja, poskušajo v zrak, se vzpenjajo po stenah in zagrajajo, so celo popadljive proti drugim ovacim ali kožam in psom, kar je zelo čudno videti pri teh drugač zelo pohlevnih živalih. Obenem si oblijujejo ono telesno mesto, kjer jih je ugriznil steklič, in iz gobčka se jim cedi obilna slina ter iztezo glavo in vrat. — Kože so navadno bolj razdražljive, so zelo nemirne in bojevitne, se zagajajojo v stene, predmete in v človeka, grizejo opremo, mekelajo pogoslo, koze-matre se zaletavajo v svoje lastne mladiče in jih tudi ugriznijo, pri ovnih je posekno razdražen spolni nagon. — Pri ovacih traja bolezni 3 do 5 dñi, pri kožah celo 8 dñi in končno poginejo živali z znanimi ohromelostmi.

Steklina prasičev se pričenja skoraj vedno z veliko razburjenostjo in razdraženostjo. Živali begajo semintja, krulijo hripavo, razvivajo nastiljo in zemljo, obgladajo ali drgnejo med tem uno telesno mesto, kjer so bile ugriznjene od stekle živali, potem se zarijejo pod ali v nastilju in ostanejo nekaj časa nemirne, ali le leže krulijo, pri najmanjšem rotopu ali prijemu hitro skočijo kvišku, drvijo brez cilja naokoli in pri tem napadajo druge živali, celo lastne pujske in človeka. Medtem ko rijejo po zemlji in teh, použivajo razne stvari, približajo se tudi vodi, katero pa morejo pititi le z veliko težavo, iz rilca (gobca) se hudo slišijo. Sploh so stekli prasiči zelo divji, pogled jih je preteč in so silno popadljivi ter nemirni živalim in ljudem. Drugi znaki so enaki kot smo jih popisali pri psih. Živali poginejo že 2 ali 4 dñi, tu in tam celo že prvi dan bolezni, če nastopi takoj huda hromota.

Steklina perutnina. Te vrste živali so začetkom bolezni tudi silno plasne in nemirne, letajo razšpirjene in s preplašenim pogledom naokoli, kokodajo hripavo in pri tem napadajo drugo perutnino in živali ter tudi človeka z odprikljunkom in rezlegnjenimi parkljki. Po dva do tri dnevnemu poteku bolezni poginejo z vidnimi znaki splošnega otrpenja.

Potek stekline pri domačih živalih je skoraj vedno smrtn, vendar so pa izjeme mogoče, dasi zelo redke in živali prebole ali ozdravijo, če se po preteku dveh tednov ni pojavil noben znak stekline. To je važno vedeti posebno pri poškodbah in ugriznih ljudih in živalih po različnih stekličih, posebno pseh, mačkah i. dr. Vsak ugriz brez povoda je več ali manj sumljiv in zato se mora dotična žival, ki je povzročila poškodbo, varno prepreti in zavarovati ter potem najmanj dva tedna opazovati po živilozdravniku. Če po preteku tega časa ostane opazovana žival popolnoma zdrava, je sum stekline po vsem odstranjen.

3. Jabolčna grmada:
Priprava:
½ kg jabolk . . . . . 2.—
60 l .15 8—47552— . . .
5 starjih žemelj . . . . . 2.50 Din
½—½ litra mleka . . . . . 75 „
1 jajce . . . . . 1.50 „
3 dkg rozin . . . . . 48 „
2½ dkg mandeljnov . . . . . 1.15 „
4 dkg surovega masla . . . . . 1.60 „
3 dkg sladkorja . . . . . 52 „
masti za kozlico . . . . . 1.20 „
11.70 Din
Za 5 oseb . . . . . 31.88 Din
Za 1 osebo . . . . . 6.37 Din

Torek, 4. novembra.
1. Ponarejena mesna juha z jeternimi vložki.
2. Telečja rižota z grahom (konserva) in solata s krompirjem.

Sreda, 5. novembra.
1. Ješprenček s prekajeno domačo šunko.
2. Ajdovi žganci s kislim zeljem.
3. Sirovi mošnjički.

Cetrtek, 6. novembra.
1. Ponarejena želvina juha (Mock-turtle-soup).
2. Nadevana paprika v paradižnikovi polivki in pražen krompir.
3. Sadje.

Petak, 7. novembra.
1. Grahova juha s krompirjem.
2. Zeljiščni omeleti in mrzla fižolova omaka.
3. Rižev pečenjak z jabolki.

Sobota, 8. novembra.
1. Pretlačena karfijolna juha z pšeničnim zdrobom.

A. B. v Lj.; S. v Lj.; P. R. v S. in drugi brezimski — nič! Ne iz občestnosti ali nagaživosti, marveč radi stvarnosti. Spol, starost, pockle, stan in drugi osebni podatki so za odgovore potrebeni in odločilni. Naša posvetovalnica ni in nemar biti spovednica, pa tudi ne skrivalnica ali sklepničnica, pač pa javna govorilnica. Z naše strani je urednica tajnost in polni meri zajamčena.

Druge vprašalnice, ki ne najdejo danes odgovora, prosimo nekoliko potropljenja, vse pride na vrsto, kolikor dopušča pičlo odmerjeni prostor.

2. Vampi s krompirjem in testen grah.
3. Pečen kostanj in lipov &j;aj z limono.

Ponarejena želvina juha.

Priprava:
Pol teleče glave,
3 dkg korenja,
1½ dkg zelene,
2 dkg čebule,
1½ litra slane vode,
½ kg kosti.

3 dkg korenja,
3 dkg peteršilja,
2½ dkg zelene
1½ dkg čebule,
5 dkg moke,
5 zrn popra,
1 zrno dišave,
1 ščep muškata in timijana,
5 dkg šunke.

1 mal listič lorberja,
juha iz teleče glave,
5 žlic vina,
sol,

3 dkg boljše vrste gob (šampijon),
3 dkg surovega masla

Izpeljava: Telečjo glavo' kuhamo z zelenjavom, s čebulo in pcprovimi zrnji, da postane mehla. Potem odločimo meso in zrežemo na kocke. — Teleče in goveje kosti razsekamo in spražimo v masti z zelenjavom in čebulom, ko postane rumena pridencemo še moko, ko ta zaremeni dišave, juho od teleče glave in lim, sok, ko nekaj časa vre, vso vsebino pretlačimo, nazadnje pridencemo še vino, v maslu pražene gobe in pripravljeno teleče meso in drobno zrezano šunko. Ko prevre, je gotovo.

¹ Opomba: Da ostane teleče glava bele, mora biti pri kuhanju vedno pod vodo. Kuhan glavo de-nemo za par trenutkov v mrzlo vodo, potem odločimo meso.

V zibelki se začenja vzgoja

Izkulnja starih je marsikaj čisto pravilno zadela, v marsičem pa se je motila. Med zmote spada tudi mnogokaj, kar je veljalo kot pravo pri vzgoji in

Veličanstvo smrti

Mesec smrti, ko odmira narava, otresa velo listje z dreves in kaže goličave, nas spominja lastnega umiranja. Hodimo med grobovi naših dragih a sami v sebi nosimo kal smrti. Kar so bili oni, to smo mi. Kar so oni, to bomo mi. Ljudje smo in vsi bomo morali nekoč skozi vrata smrti v drug, neznan svet. Natančno je, da se pred tem trenutkom plašimo, ker ljubimo življenje. Bojimo se smrti. Tudi neverni, ki najbolj glasno zatrjujejo brezbržnost napram večnosti, v globini duše često bojujejo najstnejše boje.

Kdo bi mogel prav povedati, kaj je s smrto? Borba med telesom in dušo, ki hoče svojega druga zapustiti. Ločitev od vsega, kar nam je bilo ljubo in drago, od prijateljev in sorodnikov, od hiše in domačega ognjišča, od dela in poklica —, ločitev od velikega sveta in njegovih dobrov, zakladov in radošči. Za umirajočega je prišel konec časov, zanj nastopi večnost, ko mora preko praga sodbe, ki odloči za vse večne čase njegovo usodo. To je, kar dela smrt tako mrzko in skrivnostno, v tem je vsa njena veličina in groza. Podobna je skoku v neznansko globino. Sami, čisto sami moramo iti to pot in nihče nas ne bo spremjal. Sami, čisto sami bomo stali pred strogi sodnikom.

Zato nam je smrt polna skrivnosti in zagonetki in mi trepetemo ob misli nanjo. S svetim molkom stojimo ob postelji umirajočega, na kateri se končava velika drama življenja. Bojevan je poslednji boj, prestano zadnje zemeljsko trpljenje, zadnja solza spremila poslednji vdih. Ko bi pravkar umrli mogel sedaj še enkrat z nami govoriti, ko bi z njegovih bledih ustov mogli čuti odgovor, kako mu je, kako se mu je zgodilo, ko je prestopil ozka vrata časnosti in vstopil v veliko molčeto večnosti! Smrtno tiko je okrog njega. Grob ga sprejme in ga zakrije našim očem. Grob je nem in zaprt, kakor je tih in molčet mrljat sam.

Na naše vprašanje ni odgovora. Po zadnjem vdihu je zavladal večen mrok. Ena luč je ugasnila. Še je nekaj časa plapolala nemirno sem in tja. Potem pa je utonila in nastopila je tema. Temen zastor je padel prav do tal in se razprostrel preko vsega obzorja. Nihče ga ne more več dvigniti. Zato govorimo o veličastvu smrti. Kaj dela smrt tako veličastno? Baš ta jeklena, grobna tišina, ta zavest, da so se pred nami odprla vrata drugačega sveta, ki je poln skrivnosti in za katerega imamo sredi naših hrupnih dnevnih opravkov tako malo zmisla in razumevanja. Kakor sleporjenemu nam bo stopiti v nov, čisto drugačen svet, katerega smo v zemskem življenju poznali samo iz sv. vere. In potem drgetajoče pričakovanje usmiljenja božjega in upanje, da bo Vsemogočni stegnil roko in sprejel duha, ki ga je ustvaril in da bo vera, velika in močna, ki je ponavljala v življenju: vem, komu sem veroval, postala gledanje in bo prerađostna duša objela in doumela Boga tako, kakor se daje njim, ki ga ljubijo.

Vse to nam dela smrt skrivnostno in večastno.

Vinko Bitenc:

Na grobovih tihih

Na grobovih tihih
vzklila je pomlad
kakor sredi daljnih
pravljičnih lival.

Ni to cvetje majsko
v soncu zlatih sanj —
cvetje je jesensko
na Vseh mrtvih dan

Duša se spominja
davnih prošlih dni,
na predrage ravnke
se spomin bud.

In moltev vročo
šepeta srce
za ljubečo mamo,
brate in sestre.

Domek, kjer zdaj spijo,
je molčeč in nem
in na njem otočnost
belih krisantem —

Na grobovih tihih
vzklila je pomlad —
in nam poje pesem
mrtvih sanj in nad...

Anton Medved:

Vernih duš večer

Na gomile zapušcene
prišla je nočjo pomlad,
pred slovesom jih poljubit
zadnjikrat.

Kar je cvetop še žarelo
z vrtov in prisotnih lin,
s sabo je prinesla mrtvom
za spomin.

In zazvonil zvon je v stolpu
in zaplakal je oblak,
in zaječal silen veter
v gluhi mrak,

in zapeli so duhovi
žalno pesem daonih let:
Z Bogom, zlate sanje, z Bogom
lepi svet!

Na dan ko mrtvi govorijo

Vseh mrtvih dan. Kakor svareč prst, s krvijo jutranje zarje oblit, je vstal izza temnih silhuet gor. Njegova senca: kakor ogromna perot mrtvaške ptice, povezljena čez vso dolino. V tej uri groze in spoznanja so izpreglede življenja pijane oči in srce, ki je že pravkar pilo iz čaše opojnosti najslajše iluzije življenja ter se potapljal v godbi mavričnih sanj, je kakor bolniki presunljivo kriknilo iz delirija in se zvilo v smrtni bolečini: nikoli ne dahne slutnja minljivosti človeku tako od blizu v obraz kakor na Vseh mrtvih dan.

Tristo petinštideset dni v letu je namejenih živim in samo en dan, en kratek dan je posvečen mrtvimi. A je ta dan daljši od stoljetij, je krik, ki plane naravnost iz pramolka večnosti, krik, katerega odmev mora skozi tisočero strašnih zapahov, da udari ensamkrat ob votel bron naših duš.

Lahko je govoriti živim. Kadar jim pride beseda, govorijo z bobnenjem topov, brnenjem strojev, piskom lokomotiv, brlizgom siren, ihtenjem strun, lužo signalov in ječanjem do krvi zbičanih teles.

Mrtvi zmorejo samo dve besedi, dve mrki, neizprosnii besedi — in še ti dve besedi izgovorijo zgolj z okostenjem molkom svojih ust: Memento mori! A je ta mrok glasnejši in strašnejši od bobnenja gladnih topov, brnenja nenasitnih strojev, piskov drvečih lokomotiv, ihtenje raznečenih strun, ognjenega sikanja signalov in ječanja do krvi zbičanih teles. Memento mori...

Ob svetlem popoldnevu sem se napotil. Kakor bežna senca sem zatonil med brezupno opustošenimi travniki in njivami. Vrijugača stepa, po kateri sem usmeril korake, se je polagoma uravnovesila in se zaupno zatekla tja, kamor se stekajo vse poti življenja: na božjo njivo.

Prestopil sem njen prag sanjsko ves razvoden in izgubljen. In so se rdeče krizante me od vseh strani ozrle name s trudnimi, žalostnimi očmi. Vrbe žalujke so se narahlo zgenile za žalnimi pajčolani in me pozdravile s turobnim črnim molkom. Plamenčki sveč so se predramili iz tajnotih sanj in zaplapolali plaho in nemirno, kakor da se hočejo spustiti v divji beg. Leden plašč jeseni je bil zaviral preko njih...

Med svečanim špalirjem vrtnic in steklenih krogelj — troje izkravavelih src, troje neizčrpnih zakladnic ljubezni, troje nesmrtnih duhov — in nad njihovimi gomilami troje mrzlih marmornih spomenikov.

Cankar, Kette, Murn.

»Ivan!«

»Kdo kliče? — Nejevoljen, skoro osoren glas iz groba.

Ta nepriznati odziv me je vsega zmedel. Tonil sem vase majhen in nebogljén, o, tako majhen in nebogljén, da sem se sam sebi zasmil... Plaho ječjanje se mi je izstrujilo iz grla:

»Jaz sem — ubog popotnik...«

»Če si popotnik — popotnike imam rad — govoril!«

»Tako in tako, Ivan... bi rad vedel, kako sodiš ti...«

»Aha, interviev... Hehe, ne boš me ukazil bratec, ne boš! Sem se v življenju dovolj pretegoval in mi je mili narod vso ljubezen in bridkost z brcam pričeval. Takrat, ko sem bil sam v svojem trpljenju kakor Job in je bila moja pridiga glas vpričega v puščavi — bi bil orisell! Rešujezdaj svoje maleknostne

spore in zdražbe sami. Jaz ne bom več sodil in pridigal in se zgražal.«

»Nisem mislil tako, Ivan. Nič posvetnega ni hotelo biti v mojih besedah. Samo eno bi te rad pobarał: kako si zadovoljen s tem skromnim domkom, ki smo ti ga postavili?«

»O, prav udoben in dostojen je zdaj moj dom. Tako udoben in dostojen, da bi takšnega v življenju nikoli imeli ne mogel. Na vsak način je mnogo udobnejši in dostojnejši, kakor so domovi onih, ki jim je domovina še po smerti mačeha. Do teh stopi, o popotnik — pri Svetem Krištofu ležijo med odpadki, blatom in plevelom razmetane njihove kosti — in jih intervjujav!«

Osramočen sem povesil oči in mi je bilo, da bi se brez besede obrnil in odšel.

»Sem že bil tam,« sem mu po mučnem obotavljanju klavrnno priznal, »sem že bil, pa so vse moje besede naletale na gluhi odpor. Niti eden se mi ni odzval!«

»Hehe, bratec,« je škodoželjno jeknilo iz groba, »prav se ti godi! Ce še ne veš, si za vselej vtisi v spomin: ponižani in razdaljeni ne tožijo bridkosti svojega srca s sentimentalnimi gestami in besedami kakor trubadurji — oni govorijo s poraznim molkom svojih senc. — Sence razbitih krijev in ruševnih pojdi intervjuvat! Mnogo koristnega ti bodo znale povedati o črni nehvaležnosti in majhni ljubezni majhnega naroda do njegovih glasnikov in vodnikov!«

»Se eno vprašanje, Ivan,« sem v mučni zadregi prešel njegove mrke besede kar tako — »in kako je tam — v onstranstu?«

V nebeški gloriji je zažarel njegov obraz in se izobilkoval v posebljeno umirjenost in ubranost.

»Bog pošlje umirajočim misel, ki ni dana nikomur. V smrtni uri vidi človek skozi zid in preko gor; sliši besede, govorjene onkrat morja in pozna prihodnost, ker mu je večnost blizu. — Ce je že umirajočemu dana tako svetla in ves svet obsegajoča misel, si lahko misliš, v kakšno višino in glorio se sprosti njegova duša šele po smrti... Moje noge so premerile pot do konca in so si začelele potčika. In mi je zdaj tako lepo in dobro, da je bilo že zaradi tega vredno preromati trnjev pot življenja... Zdaj pa, popotnik, kdorkoli si — srečno pot in Bog s teboj!«

In sem viden: oklenil se je z desnico Kettejevega, z levico Murnovega vratu — in so šli. Kakor pod zamahom solnčne oble srebrn slap meglice so se razpršili svetli obrisi njihovih teles. Nekam visoko visoko pod oblake so se vzpele njihove duše in izginile v glorijoli, ki se je razlila naravnost iz nebes — — —

Sel sem dalje, presunjen in verno zavzet.

Pred gomilom Janeza Kreka bi bil še rad obstal in izpregovoril v miru in domačnosti kakšno posebno lepo in toplo besedo z njim. In še za kakšen dobrohoten nauk in očetovski nasvet bi ga bil zaupno poprosil. Pa se je trlo tam okoli toliko ljudi. Samo s tihom, počitno mislio v srcu sem ga pozdravil in se poklonil njegovemu geniju.

Grob deklice, ves posut s krizantemami, begonijami in mačehami. Na nagrobniku njeni slike s sanjavo zamknjenimi očmi, in verzi:

»Cvetela sem, a naglo sem zvenela,
zvenela sem, da lepše bi cvetela...«

Na vzhodni strani božje njive petnajst grobov — kakor petnajst skrbno negovanih

gredic sredi rožnatega vrta. Dva marmorna kamna v ospredju in železen obok. In potem še en nagrobnik, okoli njega pa v verni prisnosti in vdanosti štirinajst krijev, štirinajst visokih krijev z rimskimi številkami od I. do XII. Na srednjem spomeniku napis:

»Te ki so bile pripravljene, so šle z Njim
na svatbo...«

Gomile soških sester.

In v ozadju tega vrtička — grob pri grobu, križ pri križu. In vsi imajo enake okvirne kamne. Ta preprostost, ta skromnost, ta prisnosti: visoka pesem odpovedi, samozatajavanja, požrtvovalnosti, ljubezni do bližnjega. — Gomile usmiljenih sester.

In spet tam — na oni strani. Visoki, posni, skorajda gizdalinski spomeniki majhnih nezaslužnih mož — in velikih denarnih motocov. Največji in najdragocenejši — a ne najlepši — nagrobniki so njihovi. Sredi tega razkošja in izobilja — kakor kupček siromašča majhen, neznanen nagrobnik, ves zamknjen v svojo tiho, samotno žalost. Na grobu lučka, ki je blaženo gorela. Vse svoje plaho, kratko življenje je spominu neznane ravnke posvetila. — Na nagrobniku kakor s krvjo zapisano:

»In srce vedno govori
le tožbo eno: mame ni...«

Ta spomenik, ta bedni spomenik je maha začel rasti pred mojimi očmi in je zrastel preko drugih spomenikov tako visoko, da se je v vrhom dotaknil zenita. In lučka, ki je še pravkar plaho in krotko brlela pred njim, ni bila več lučka, bila je mogočen, veličasten kres, ki je s svojo žarko svetobo objel ves svet... *

Pritajil sem korake in jih sanjsko ves obremenjen zasidral pred belo brezo sredi grobov pozabljenih, zapuščenih. Nobena lučka jim ne sveti, nobena roža ne dehti, nobena ljubeča misel jih ne boža, nobena živa duša se ne sklanja v tih bridkosti in molitvi nad njimi...

Opojna utrujenost me je vsega prevzela. Oprl sem se s telesom narahlo ob deblo in tudi glavo kakor v podzavestni nemoči napolnil nanj. Nad menoj se je sklonila mladost, polna sladkosti in obupanja, in spomini so z ljubečo roko potrivali na srce...

Bežni koraki so zadrželi po pesku. Koščena, globoko sključena postava se je prizbala izza polomljenih krijev in trepetajočih cipres ter obstala ob grobu tako pustem in praznem, da bi se kamen zjokal nad njim. Pet, morda že deset let je ležal tam, s plevelom in travo ves pokrit, in je bil od nikoder, ki bi se ljubeče sklonila k njemu in zasadila vanj vsaj drobno voščenko v tih spomin.

Zdaj je prišla. Tako nenadoma in nepričakovano in od bogvekod. Povsem udrič se že njena lica, povsem uglašle njene oči; blodno se ji usipajo sivi lasje izza črne rute in narahlo podprtavajo v jesenskem vetru.

Poklepnila je, pritrila s premrili prsti dvoje svečk v trdo zemljo in se sklonila nad gomilo v bolestno napetem pričakovanju.

In sem čisto natanko in razločno videl, kako se je globoko pod črno rušo krčevito zganilo njegovo truplo in se izza polpriptih vel blodno zazrilo vanjo. In sem čisto natanko in razločno slišal, kako so izšepetale njegove ustne neskenčno trudno in otožno:

»Mati, ali si ti?«

In je bila ona in se je žalost v njegovih očeh odela v tih sijaj — — —

Pridušeno je jeknilo iz temnega kota tam daleč nekje v ozadju. Kakor zdramljeni iz globokega sna so dvignili redki, samotni gošti sklonjene glave in se začudili: čisto neopazeno in neslišno se je bil spustil na grobove večer. Božja njiva je zažarala v tisočih lučih in se kakor s čarovno silo spremnila v turobno lep pravljici vrt.

Nocoj, nocoj imajo mrtvi besedo. Govorijo z osteklenim molkom svojih ust — in nič ne tožijo, nič ne plakajo. Tožijo in plakajo samo živi, ki ne vedo, ne slutijo, kako pokojno se dotripi, kako sladko dosanja sredi belih lučk in črnih krijev — daleč, daleč vzdolj od življenja — v neskončni samoti in tišini božje njive — — — Mirko Kunčič.

Griša:

„Na njih lesketa se večnosti poljub“

Ljubljana, 31. oktobra.

Bori se — nikdar ne obupuje! S temi besedami Najvišjega Adama zaključuje madjarski pesnik Emerik Madač svoj ep »Tragedija človeka«. Bori se, čeprav veš, da twojo borbo zaključi smrt in te prenese tja, kjer mine borba in izprenemba, tja, kjer je samo ena, večno nespremenljiva stalnost, edini možni zaključek naše zemeljske, vrveče in prevratajoče se nestalnosti. Borba, delo, napori in skrb dajejo življenju vsebinu, večnosti je ne morejo dati. Zato je tukajšnje življenje res drama in človeštvo je vajeno, da se ta drama vsaj za oko vedno zaključi s smrto. Se strašnejša bi bila ta drama, da nam ne bi bila dana tolažba in vera, da posmena smrt le novo rojstvo in prerojenje v večnost. Smemo pa mi, ki nam še ni dano, da bi zaključili vsak zase svojo lastno žaloigro, objektovati se v onih, ki so doživelji ajen zemeljski zaključek. Smemo z žalostjo misiliti na vrste neštětnih bratov v sester, ki so tisto utonili v večnost. Bojili so se, ker so živeli, le redki med njimi so obupali, vsi drugi so umirali z upom v srčih, z vero v večnost. Vsek med njimi je na svoj način storil svojo dolžnost in življenje vsakogar je bilo bogato vsebine. Ne posamezniku in ne živeči skupnosti ni mogoče, da bi se spominjali prav vseh. Samo nekaterih naj se na današnjem dan spomnimo — onih naših ljudi, ne vseh seveda, ki niso živeli samo svojega življenja, temveč tudi stotora druga, ker so živeli za stotero drugih ljudi, onih, ki so delali in se žrtvali za druge ali pa so padli za skupnost. Kdor pa ne živi samo lastnega življenja, temveč za druge, ta ne umre tako kmalu. Ob tej priliki je prav, da se spominjamo še onih, ki so postali prav žrtve dela in ki jih je bila življenjska drama predčasno pretrgana. Naj bo to le površni pregled najvažnejših ljudi, umrilih v času od lanskega do letošnjega žalnega praznika.

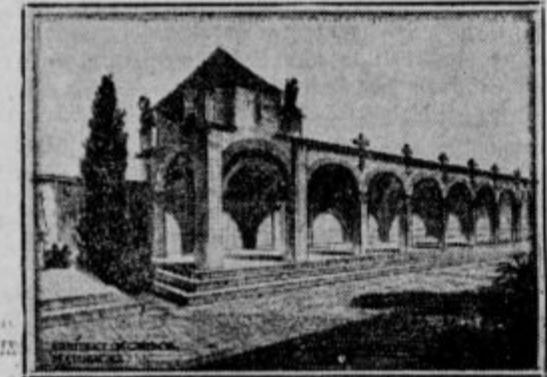
V slovenski zemlji

Ze takoj lani po Vseh svetih je grozna vest pretresla ljudi. V Rajhenburgu so se dne 3. t. m. pri železniški katastrofi smrtno ponesrečili vlakovodja Simplon-expressa 46letni Miroslav Wodlak iz Ljubljane, 38letni strojevoda Rudolf Arzenšek iz Maribora in 27letni kurjač Joško Jeromen z Ježice.

Dne 9. novembra je umrl v Ljubljani ravnatelj drž. vzgajališča Adolf Sadar. Bil je izvrsten pedagog in vnet sotrudnik Slovenske družbe.

Ganljiv je bil pogreb dne 15. nov. v Ljubljani umrle kapetana 29letnega Joska Babica, junaka iz koroških bojev. Poleg prijateljev sta mu trosili cvetje v grob dve hčerkici-dvojčici, 2 in pol letni devojčiči.

24. novembra je na Bledu umri požrtovalni okrožni zdravnik, sanitetski major dr. Janko Benedik, ki je v svoji nesobičnosti zdravil ljudi, ko je bil že sam hudo bolan.

Ze zgrajene arkade na novem frančiškanskem pokopališču v Mariboru. (Po načrtu arh. Czeikeja).

V Mariboru se je pripetila dne 16. novembra velika letalska nesreča. Ponesrečila sta se letalec Hans Müller in tajnik mariborskega aerokluba dr. Ivo Šestan, ki sta dne 27. oziroma 28. novembra za poškodbami umrli.

V Rušah je umrl v starosti 71 let nadučitelj v p. Josip Lasbacher, zasljen narodni borec in dolgoletni župan v Rušah. Za narodno stvar je mnogo trpel in je bil med vojno interniran.

V Sv. Juriju ob Taboru je izdihnil biseromašnik Franc Zdolšek, star 85 let. Bil je zasljen narodni organizator in večleten načelnik okraja, zastopa v vranskem okraju.

Na sveti večer l. 1920. je smrt iztrgalia iz naše srede 80letnega Karla Strahla, graščaka v Stari Loki in nadsvetnika dež. sodišča v p. Čeprav Nemeč, je spisal več slovenskih ljudskih iger. Bil je sloveč zbiratelj starih umetnin.

Na praznik Sv. treh kraljev je umrl v Hötiku 53letni župnik Franc Ks. Pavšič, ljudski pesnik in pisatelj.

Bela krajina se je dne 22. januarja sklonila v bolesti. V večnosti se je preselil njen oče, belokrajinski dekan in suhorski župnik Jakob Pavlovič, star 65 let. Ljudstvo opaklje v njem vnetega duhovnega očeta.

Težek udarec je zadel dne 23. januarja slovensko leposlovje. V ljubljanski bolnišnici je umrl pisatelj Anton Leskovec. Njegova dela so drame »Jurij Plevnac«, »Kraljčina Harise«, ki je prav leto doživel premjero, nedovršena drama »Močeradik, ljudska drama »Vera in nevera«, drama »Dva bregovca«. Doma je bil Leskovec v Skofiji Loki in je nazadnje služboval kot finančni tajnik v Radovljici. Umrl je 39 let star. Slovensko leposlovje je pritakovalo od njega še mnogo umetnin, to pa, kar je že ustvaril, je trajne vrednosti.

Dne 7. februarja je umrl medicinalni svetnik in bivši okrajni župnik v Radovljici dr. Ignacij Jelovšek, star 74 let. Med ljudstvom je deloval 45 let kot zdravnik in si je ustvaril na Gorenjskem ogromno pošlovanje.

V Ljubljani je dne 21. februarja umrl odvetnik dr. Josip Jerič, občinski svetnik, tajnik bivšega Narodnega sveta ob prevratu. Bil je 49 let star. Umrl je kot pravčič, za dobro in pošteno stvar zasljen mož.

Istega dne je odšel v večnost tudi eden najpotnejših Slovencev, tovarnar Peter Kozina, star 54 let. Za slovensko industrijo si je pridobil mnogo zaslug.

Obstreljava je umrl v starosti 58 let dvorni in ministerijalni svetnik dr. Ivo Subelj. Na Dunaju je mnogo podpiral slovenske dijake. Ob prevratu je bil predsednik Narodnega sveta v Kamniku, zradi svoje izobrazbe in znanja jezikov je bil podpredsednik jugoslovanske plebiscitne komisije na Koroškem.

Izvrstni gospodar in zasljen za povzaligo-nega ljudstva je bil posestnik Anton Crenkel, ki je umrl 28. februarja v Ljubljani pri Podnartu. Bil je vnet dopisnik »Slovenca« in vseh katoliških listov.

Zelo priljubljen in spoštovan med ljudstvom je bil Adolf Kapus, posestnik in restavratev v Kamni goric. Umrl je dne 17. marca, star 76 let.

Dne 1. aprila je umrl na Dunaju veleposrednič in industrialec Arthur Pergler. Ime tega moža zasluži lep spomin, ker se je v oporoki spomnili vseh svojih delavcev v Mislinju in jim zapustil lep

denar. S tem je dal lep in do sedaj še neposneman vzgled.

Dne 3. aprila je umrl v Ljubljani 72letni Janez Klobars, vojni superior in vrl duhovnik.

Slovenec je z drugimi prijatelji dne 9. aprila opaklje smrt prof. Ivana Grudna, izvrstnega storudnika našega lista, znanega pod imenom Peter Klemen in pristnega vzgojitelja mladine. Umrl je v starosti 43 let.

Dne 11. aprila je v Ljubljani umrl v starosti 50 let major Martin Colarić, oče slovenskih vojakov imenovan.

Dne 16. aprila je umrl v bolnišnici v Krškem 85letni nadučitelj v p. Jure Adlešič, vzoren pedagog.

Nova izguba je zadeva slovensko industrijo dne 18. aprila, ko je umrl industrialec Avgust Zabkar. Od skromnega rokodelskega pomočnika se je pokojnik preboril do položaja uglednega industriala in soosnovatelja Strojnih tovarn in livarn. Umrl je v starosti 75 let.

Naši rewevi so dne 25. aprila izgubili svojega nenadomestljivega dobrotnika, predsednika Vincencijeve družbe Franca Lavtičarja, ki je umrl v starosti 56 let. Za vse nešteha dobra dela, ki jih je pokojnik v svojem življenju napravil, žanje sedaj v večnosti plačilo.

Žrtev velikega prometa v Londonu je postal dne 28. aprila slikar Franec Sterle, star 41 let. Bil je zelo marljiv in več umetnik.

Temu je sledil dne 3. maja v večnost akademski slikar Simon Ogrin, star 79 let. Svoj sloves si je pridobil zlasti s freskami.

Zalost vseh Slovencev se je strnila dne 10. maja okoli krste dr. Franca Vodopivec, zadnjega slovenskega velikega župana. Bil je veliki župan v Ljubljani in v Mariboru. Upravni uradnik odličnih zmožnosti in do skrajnosti objektiven in pravilen si je pridobil spoštovanje vseh. Umrl je 51 let star.

Tri dni za njim je umrl njegov sorodnik, član glavne kontrole, Hilarij Vodopivec v Mariboru. Bil je strokovnjak v finančni stroki.

Dne 15. maja je odšel k Bogu Marko Tomasic, dekan kozjanski, velik altruist in duša gospodarskega gibanja v svojem okraju.

Vnetega svojega prijatelja in zagovornika svojih pravic je izgubilo slovensko ljudstvo dne 14. junija v prof. Ivanu Mazorecu, bivšem oblastnem poslancu. Zelo se je trudil zlasti za domači kamniški okraj in je bil vnet kulturni delavec. Umrl je šele 42 let star.

Eden najzaslužnejših mož za razvoj narodne zavesti, kulturnega podviga in gospodarskega napredka med Slovenci na blivšem Stajerskem je bil stolni prošt mariborski dr. Martin Matek, ki je umrl 70 let star, dne 23. junija.

Njemu so v kratkem razdobju sledili še trije zaslužni duhovniki lavantinske škofije: profesor bogoslovju Josip Zidanšek, star 72 let in odličen prevajalec Sv. pisma. Umrl je 28. junija. Dne 2. julija je umrl stolni župan mariborski Franc Moravec, ljubeznički, vrl duhovnik, star 66 let. Dan za prof. Zidanškom pa je umrl v starosti 70 let župnik v Slovenskogradcu Franc Pešnik, odličen zadružni organizator.

9. avgusta je v škofijskih zavodih v Št. Vidu umrl prof. Gašper Porenc, ljubljeneč dijak in globoko pobčen duhovnik. Star je bil 60 let.

Trigliasko pogorje je zahtevalo dvoje smrtnih žrtev dveh idealnih, za lepoto gora navdušenih mlađenčev — 19letnega Heiniza Müllerja iz Nemčije, ki se je ponesrečil 12. junija in Wolfa Luckmanna, ki se je ponesrečil dne 28. junija.

Mejeca julija pa se je pri tekma v Luksemburgu snirino ponesrečil mednarodni televadec Anton Matej, borec se za čast svoje domovine.

Dne 17. julija je v Ljubljani umrl bivši minister in zasljeni zadružni organizator Anton Krištan, star 49 let.

† 6. septembra 1930. Bazovica: Ferdo Bidovec, Frane Marušič, Zvonimir Miloš in Alojz Valenčič.

Dne 18. septembra je umrla v Ljubljani gošpa Viktorija Lampe, junaska mati. Eden njenih sinov je bil pokojni dr. Evgen Lampe, deželni odbornik.

Od časnikiarjev se je letos poslovil in odšel v večnost dne 12. septembra bivši urednik in ravnatelj »Edinostic« v Trstu Maks Cotic. Umrl je v Mariboru, star 74 let.

In koliko je še nešteo drugih naših ljudi, ki so bili vsak zase in na svoj način zasljeni ter so lani se bili, letos pa jih ni več? Pri delu na poljih, v pisarnah, v delavnicih, v revirjih, v oddišnih službah in v zatiranih položajih, smrt, nepristranska in zastopa v vranskem okraju.

Na sveti večer l. 1920. je smrt iztrgalia iz naše srede 80letnega Karla Strahla, graščaka v Stari Loki in nadsvetnika dež. sodišča v p. Čeprav Nemeč, je spisal več slovenskih ljudskih iger. Bil je sloveč zbiratelj starih umetnin.

Na praznik Sv. treh kraljev je umrl v Hötiku 53letni župnik Franc Ks. Pavšič, ljudski pesnik in pisatelj.

Bela krajina se je dne 22. januarja sklonila v bolesti. V večnosti se je preselil njen oče, belokrajinski dekan in suhorski župnik Jakob Pavlovič, star 65 let. Ljudstvo opaklje v njem vnetega duhovnega očeta.

Težek udarec je zadel dne 23. januarja slovensko leposlovje. V ljubljanski bolnišnici je umrl pisatelj Anton Leskovec. Njegova dela so drame »Jurij Plevnac«, »Kraljčina Harise«, ki je prav leto doživel premjero, nedovršena drama »Močeradik, ljudska drama »Vera in nevera«, drama »Dva bregovca«. Doma je bil Leskovec v Skofiji Loki in je nazadnje služboval kot finančni tajnik v Radovljici. Umrl je 39 let star. Slovensko leposlovje je pritakovalo od njega še mnogo umetnin, to pa, kar je že ustvaril, je trajne vrednosti.

Dne 7. februarja je umrl medicinalni svetnik in bivši okrajni župnik v Radovljici dr. Ignacij Jelovšek, star 74 let. Med ljudstvom je deloval 45 let kot zdravnik in si je ustvaril na Gorenjskem ogromno pošlovanje.

Ob stikališču arkad s studentcem. (Novo frančiškansko pokopališče v Mariboru.)

nepodkupljiva, kosi povsod. V srbskih in vestfalskih rudnikih so umirali, v francoskih pristaniščih, pri ameriških produkcijskih trakih, na argentinskih pampah in v brazilske močvarah, kdo naj prešteje vse te, v tem letu umrle? Svojim pokojnim bratom, katerih senca nas v podzavetni opominjajo kot vigilije, prizigimo v duhu in na grobeh vsej male svečko: Blag vam bodi spomin — pokojni delaveci, mučeniki dela, misli v vesti, naj vam večnost nadomesti, česar vam življenje ni dalo. Nam pa: »Bori se in ne obupuj!«

Med Hrvati in Srbi

Sandor Aleksander.

Dne 17. decembra 1929. je umrl v Zagrebu industrialec Sandor Aleksander. Bil je velik človekoljub in iniciator vse dobrodelenje akcije na Hrvatskem.

General Ante Plivelič.

Prvi poveljnik vojske Narodnega sveta v Zagrebu je bil general Ante Plivelič. Umrl je 69 let star dne 18. decembra v Zagrebu. Kot avstrijski častnik ni odobraval poboja in divjanja med civilnim prebivalstvom v Srbiji in v Rusiji in zato ni tako hitro napredoval. V Jugoslavijo je bil imenovan za častnega adjutanta Nj. Vel kralja.

Dr. Radomir Soponjič.

Za prijateljsko zbljanje med Jugoslavijo in Bolgarijo se je mnogo trudil odlični jugoslovanski diplomat dr. Radomir Soponjič, predsednik jugoslovansko-bolgarske komisije za likvidacijo mejne dvolastništva.

Dne 24. januarja je umrl v Požarevcu pravoslavni škof Mitrofan. Bil je globok kristjan, zelo spoštovan od Srbov.

Dr. Matko Laginja.

Mož, katerega so istrski kmetje in ribiči imenovali »očeta Istre«, je umrl 18. marca v Zagrebu. Bil je zadnji ban Hrvatske in Slavonije. Dokler bo v Istri živel en sam Slovenec ali Hrvat, bo živel spomin na njegovo ljubezen in delo do Istre. Bil je vzoren katoličan.

Patrijarh Dimitrije.

Pravoslavna cerkev v naši državi je dne 6. aprila t. l. doživel hud udarec, ko je umrl njen vrhovni poglavlar patrijarh Dimitrije, star 74 let. Temu možu dolguje pravoslavna cerkev veliko zahvalo za njegov trud izboljšati duhovno življenje v ujet.

Dr. Josip Marušič.

Senjski škof dr. Josip Marušič je umrl dne 17. aprila 1930., star 61 let. Njiva božja, ki jo je oral, je zahtevala trnjevega dela. Naj mu bo zanj Bog plačnik!

V širnem svetu

Dr. Adolf Köster.

V Belgradu je dne 18. novembra umrl nemški poslanik dr. Adolf Köster star

Z A NAŠE MALE

Mirko Kunčič:

Ubog ciganček prosi

Dajte, mati, usmilite se bednega cigančka!
Vaši deci je lepo:
v gorki sobi spančka —
Jaz pa nimam postelje,
nimam toplo suknje;
škornjice imam, a v njih
so že same luknje...

Dajte, mati, usmilite
moje se mladosti!
Vaša deca ne pozna
bede in brdkosti —
Jaz pa nimam mamice,
nimam, nimam doma;
sam sem kot deseti brat,
ki brez cilja rom...

Dajte, dajte, usmilite
se sirote črnel!
Ljuba Mamka božja vam
stokrat vse povrne.

Marija Hötzl:

Prigode dveh Kitajčkov

19.

Vsa zavzeta sta dečka strmela vanj. Nista razumela, kaj je misil s temi besedami. Starec je opazil njuj osuplost in nadaljeval:

»Poslušajta, sinova. Vidim, da niti ne veda, kje sta, zato vama bom vse natančno razložil.«

Pri teh besedah je vstal in in visoko zravnal nadaljeval:

»Sedita! Ne bom vaju izprševal, odkod sta prišla sem. Dovolj mi je, da sta tu. Ta pagoda je posvečena velikemu učencu velikega Bude, dobrotnivemu Lo-Hanu. Služil sem mu skoro sto let — nad petdeset let polpolnoma sam. Čuval sem njegove zaklade, ki se nahajajo v podzemskih kleteh. Čuval sem krste prejšnjih bogoslužcev in molil, da mi dobri Lo-Han kmalu pošije namestnika. Čutil sem, kako mi vsak dan pešajo moči. Kmalu nato nisem več zmagal lestvice, ki pelje v podzemlje; obležal sem. Že sem misil, da sem zadnji izmed svojih bratov, tudi zadnji hlapec Lo-Hana, ko mi je bog uslušal mojo zadnjo prošnjo in postal vaju. Pod mojim ležiščem je vhod v grobnico.«

Truden se je menih zopet sesedel in šepeta pristavljal:

»Služita verno! Zahvaljen dobri Lo-Han.«

Zleknil se je na svoje ležišče. Globok vzdih se mu je izvil iz prsi, glava je klonila nazaj — zadnji svečenik Lo-Hana je izdihnil.

20.

Tiho sta stala dečka ob mrtvecu. Nihče ju ni učil moliti, toda vseeno sta globoko občutila svečanost trenutka. Radovednost pa je kmalu premagala njuj spoštovanje in začela sta se pogovarjati o stvarach, ki jima jih je razodeli starci menih.

Slednjič sta se le ojunačila. Preložila sta mrtveca in jela iskati vhoda v klet. Pač sta opazila pokrov, toda vse prizadevanje, da bi ga odprla, je bilo zaman. Plamenček užgal-

nika je dogoreval. Svetila sta vse na okrog in iskala pripravo, s katero bi odkrila vhod.

»Glej, tu! je čez nekaj časa pritajeno vzliknil Vu-Paj, »poskusil!« Bila je mala vdolbina na katero je kazal. Vu-Pin je vtaknil kazalec v jamicu in krepko pritisnil. In tedaj so se prav nahalko zazibala vrata in se pogreznila navzdol.

Crna tema jima je zazijala naproti. Ko sta posvetila v rov, sta opazila, da visi lestvica iz pletene vrvi v podzemlje. Po kratkem preudarku sta sklenila, da se spustita v globino.

21.

Vu-Pin je prijel Vu-Paja za roko in še preden sta stopila na lestvico, je dejal:

»Mislil, da tu doli ni zveri in tudi ne zločincev. Tu so kvečjem krste mrtvih menihov in mogoče tudi zakladi, kot je trdil starec. Ti nam ne bodo koristili, kajti jetnika sva na tem otoku.« Pri teh besedah so obile Vu-Paja solze.

»Ne jokaj,« ga je tolažil Vu-Pin, »ne zapustim te nikdar in prisegam pri tem bogu Lo-Hanu, da ti bom vedno zaščitnik.« Obriral je z dlanjo jokajočemu lica in ga pozval, naj mu sledi.

Dečka sta trepetala od groze in strahu, ko sta nezaja v temo. Slednjič sta začutila pod seboj trdnla tla in se dotaknila vlažne stene. Posvetila sta si ob njej navzgor in zapazila visoko pod stropom leščerbo. Toda nista jo mogla dosegči. Spomnila sta se znanje »roparske lestvice«. Brž sta poizkusila in imela sta srečo. Vu-Paj je na ramah Vu-Pina dosegel stenj in ga užgal. Bil je skrajni čas, kajti kmalu nato je plamenček užgalnik ugasnil. (Dajte prihodnjic.)

M. K.:

Andrejčkovo žalostno romanje na grob

Sredi polja, sredi prostranega ljubljanskega polja leži velik, lep vrt. Z visokim zidom je obdan in do njega vodijo tri poti. Vse naokoli tega vrta, tega velikega, lepega vrta, je jesen, v vrtu samem pa je pomlad. Kakor da je ta zid, ta visoki zid zabranil kraljici jeseni dostop, je sredi tega vrta še vse, kakor je bilo: rožice cveto, stezice so bele in lepo počedene, brez listja ovencelega, ciprese so odete v zelene halje in narahlo, počitno trepetajo v božajočem vetru. Samo enega ni sredi tega vrta: mladostno brezkrbnega vriska in smeha ni, mladostne radosti ni in srebrnega sonca ni... Neskončno otožna in tiba je pomlad sredi tega vrta, tega velikega, lepega vrta.

Na ta vrt so poromale trudne noge Andrejčka. Eno leto je tega, kar mu je umrla

mama, eno leto je tega, odkar nima nikogar na svetu, ki bi z gorko ljubezijo skrbel zanj. Lesena zapuščena baraka tam nekje ob umazani Ljubljaniči je zdaj njegov dom. V tem domu je življenje tako bedno in žalostno, na ga ni na svetu, ki bi znal to bedo in žalost z besedami popisati... Tuja, neprijazna žena mu nadomestuje zdaj mamico, očka pa po več dni romu bogekod. Kadar se vrne domov, kriči in razsaja in preklinja, da je Andrejčka groza. Nobene gorke, prijazne besede nima več za ubogega Andrejčka. Njegov prej tako dobrodušni obraz so prepredle ostre, odurme gube — ljudje pravijo, da je pisanec in izgubljen človek — in njegove oči so postale mračne in osorne, da mora Andrejček kar kaj v nerazumljivi bojazni povesiti obraz, kadar se ozre vanje...

Plaho in neodločno je Andrejček obstal sredi bele, z peskom posute steze. V gostih truhmah so hodili mino njega ljudje. Velike, lepe šopke so nosili v rokah in njihovi obrazzi so bili nenavadno resni in molčeči.

Nič ni bil pomisil Andrejček, ko se je brez vednosti in brez dovoljenja mačhe našel od doma, nič ni bil pomisil, kako bo sredi brezštevilnih križev in grobov našel njen grob. Samo na eno je misil: da mora do nje in ji potožiti brdkosti in težave svojega srca...

Prikrevsal je mimo starček z dobrodušnimi očmi in dolgo sivo brado.

Zaupno je stopil Andrejček pred njega in ga pobral: »Mož, ali vi veste, kod je grob moje mame?«

Starček z dobrodušnimi očmi in dolgo sivo brado se je na moč začudil: I, lež ga pobiča, kako naj bi jaz to vedel? Saj se ne vem, kako ti je ime in odkod si!

»Adrejček mi je ime in sem v baraki doma,« se je ojunčil Andrejček in je bil prepričan, da mu bo zdaj mož kar kaj povedati znal, kod leži mamin grob.

»Hm, hm,« se je dobrodušno nasmehnil starček, »to še ne zadostuje. Boš pa že moral pobarati koga drugega; jaz ti pri najboljši volji ne morem dati nobenega pojasnila.« Prijazno je pokimal z glavo v pozdrav in odkrevsal počasnih korakov dalje.

Poparjen in razočaran je strmel Andrejček nekaj časa za njim, potem pa je odločno stopil pred visokega, lepo oblečenega gospoda in mu začastil isto vprašanje, kajti je bil povsem uverjen, da more ta vse vedeti in znati, ko je videti tako gosposki in učen!

Gospod pa ga je neprijazno premeril od nog do glave in cesno dejal: »Se tukaj nima človek miru pred nadležnimi paglavci in bercači! In je trdo odkorakal dalje.

Te ostre, brezrčne besede so Andrejčeku čisto zmedle. Do vrha se mu je napolnilo srečo z brdkostjo. Dve veliki, svetli solzi sta mu zdrseli po licih; obriral si ju je v rokav in nato ves beden in izgubljen krenil z bele stezice med grobove.

Vse polno belih svečk je brlelo tam, vse polno rož je krasilo črno zemljo, vse polno ljubečih srce se je sklanjalo nad njimi in njih ustna so se pregibala v tihu, pobčni molitvi.

Vse križemkražem med visokimi, imenitnimi nagrobniki je tavol Andrejček in je bil žalosten, da bi zaplakal na glas. »Glej,« je pomisil, »glej, vsi vedo za grobove svojih dragih — samo jaz ne vem, kje trohni kosti moje mame...« Z rosnimi očmi je gledal zlate napise na spomeniku materino sliko. Mati ga gleda in raztaknila ruke, zlepila mu obraz in se sklanjala v grob. Andrejček je bil zbolel, da bo moral v grob, ki je bil v grob.

Med pozabljene, zapuščene grobove, tam nekje v ozadju pokopališča, so ga zanesle trudne stopinje. Napol strohneli križi so stali tam, nobena lučka ni brlela pod njimi in nobena roža krasila puščobno, s plevelom in travo porastlo rušo. Sredi te žalosti in puščobe je ležal grob, ki se križa ni imel, samo trepetajoči listi vrbe žalujke so se narahlo sklanjali nad njim in šepetal. Ena suma drobna plaba lučka je gorela na tem grobu. Ob njem je klečal mož, z obrazom v dlaneh in tihu, prikušeno ječanje se je trgal iz njegovega grla.

»Revež,« je začuvtival z njim Andrejček in se mu bližal s pritajenimi, počasnimi koraki, »revež, bogve koga ma pokopanega v tem nelepm, beraškem grobu?«

Tedaj je mož, ki je bil s hrotom obrnjen proti Andrejčku, dvignil glavo in se ozrl.

Pridružen krik se je iztrgal Andrejčku iz grla in njegove oči so se odprle na stežaj. »Oče!« je zajecjal ves prestrašen in se okrenil, da bi zbežal, zakaj še se n'zacelila rana na njegovem hrbltu, ki mu jo je razjarjeni oče nedavno zadal, ne da bi bil Andrejček kaj hudega storil...

Pa je očetov obraz začarel v žarki milini. Razprostirl je roke in s tihim, ljubečim glasom zaklical: »Andrejček! Pridi! Nič se me ne boj.« Svetlo zavzet je Andrejček planil k njemu in se mu vprašajoče zazrli v oči. In ga je očka ljubeča pobral po solznom licu in mu dejal: »Daj, pomoli še li za ranjko mamico! Kar ni sem dosegel jaz s kesom in brdkostjo svojega srca, boš dosegel morda ti s svojo molitvijo. Poslej, Andrejček, poslej mora biti pri na vse drugač! Prikazala se mi je ranjka mamica v sanjah in njene besede so bile takoj

polne očitkov in žalosti, da sem se zavedel vse svoje krivde, Mol, Andrejček, mol in se zahvali mamici za vso ljubezen, ki ti jo izkazuje še na onem svetu!«

In je Andrejček poklepnil, pobožno sklenil roke in vse želje in misli njegovega srca so poromale do nje, katere truplo je ležalo pod to hladno, črno rušo, njeni duša pa je plavala nekje visoko nad njima in ju blagoslavljala...

Tako lepo in srečno se je končalo žalostno Andrejčkovo romanje k gomili ranjke mamice na vseh mrtvih dan.

J. V.:

Ivanček moli za mamico

»Ivanček, danes boš šel z menoj na pokopališče. Pa moraš lepo moliti za rajno mamico. Boš?«

»Očka, saj je mamica vendar v nebesih! Potem ni treba zanjo moliti, ali ne?«

»O ti glavica brihtna! Seveda je v nebesih, pa vendar moraš zanjo moliti. Ona je potem vesela in prosi Ježuščka zate.«

»Ali mamica mar ve, če jaz molim zanjo?«

»Seveda ve. In potem pove Ježuščku, kako si molil.«

»Bom molil, očka, bom! In mamica bo potem prosila Ježuščka in on mi bo gotovo kažepega poslal. Oh, ko bi res...«

Na pokopališču je veliko ljudi. Vsi so črno oblečeni in mnogi jokajo. Zvonovi nikoli tako žalostno ne pojo.

Ivanček kleči z očetom ob materinem grobu. Tudi on je zelo žalosten, saj je tako rad imel mamico, tako dobra je bila. Pa zdaj je v nebesih pri Ježuščku, to ga tolaži. In ona vedno vidi svojega Ivančka in prosi zanjo dobrega Ježuščka.

Roke drži lepo sklenjene na prsih, gleda zdaj trepetajoče lučke na grobu, zdaj na marmornatem spomeniku materino sliko. Mati ga gleda z ljubečimi, tako lepih očmi, nič ni videti žalostna; v nebesih so vsi veseli. Ivančku se zdi, da mu hoče nekaj povedati.

Z očetom, z vsemi moli Očenaš za dobro mamico in ji pravi naj mu izprosi od Ježuščka kaj lepega... Konjička z vozičkom...

Zazdi se mu, da se mu je mamica na sliki sladko nasmehnila in nalahanu prikimala, nemirno zre vanjo. Zopet molijo Očenaš in Ivanček misli na konjička... Da, mamica ga sliši, saj se mu je nasmehnila; prosila bo Ježuščka in on jo bo uslušil...

Zvezcer se je Ivanček dolgo razgovarjal z očetom preden je zaspal. Govorila sta samo o mamici in o Ježuščku. Ivanček je pravil, da je lepo molil, prav lepo in da ga je mamica prav gotovo slišala. In prosil jo je, naj mu Ježušček prinese pisane konjička, takega z vozičkom. Da, gotovo ga bo prinesel... konjička... z voz...

Ugasnil je in mirno spal. Potem pa je imel lepe, lepe sanje:

Sam je bil doma v sobi in se igral. Kar naenkrat pa se vrata sama odpre in — joj... Nebeška svetloba se razlije po sobi in — ali je res? — Ježušček... Da, Ježušček je prišel. Majhen kakor on in lep... joj... in v načrtu ima konjička, pisane konjička, lepega... Za njim pa angelki s srebrnimi peruti neso voziček in prav zadaj — mamica.

»Ježušček. — Mamica. — Konjiček! —

Vzpne se na posteljici, glasno zakliče in težko sope.

»Kaj ti je, Ivanček?« ga vpraša očka.

Tedaj se je zbudil.

»Očka, očka! Ježušček mi je konjička prisnel in mamica je prišla...«

Potem omahne in zaspí.

Razne

Dve novi Kalinovi skulpturi pri Sv. Križu

Med našimi najmlajšimi kiparji kaže Boris Kalin posebno nadarjenost in, dasi njegove plastične niso dosegle še samostojnega in osebno izrazitega značaja, vsebujejo že dovolj jasne poteze njegovega dozorevanja in hodočega razvoja. Rojen je bil Kalin l. 1903 v Solkanu na Goriškem, prizbegel je v vojnem času v Lipnico, gimnazijalne študije je dokončal v Ljubljani. Sledič svojemu nagnjenju do plastične umetnosti, je odšel v Zagreb na akademijo, katero je z odličnim uspehom po petletnem obiskovanju dovršil. Učitelja sta mu bila v početku znamenita hrvatska kiparja Valdec in Kerdic, mojstrski razred pa je dovršil pod vodstvom Ivana Meštrovića.

V Kunovarjevi kamnoseški delavnici je začel služiti svoj skromni kruh, kdaj pa kdaj se pa lahko poskuši s svojo lastno umetnostjo.

Lani poleti je razstavil nekaj nagrobnikov na ljubljanskem velesejmu in, skoraj b' dejali, da se njegova plastična žilica zaenkrat uveljavlja izključno v izdelovanju nagrobnih spomenikov.

Pozornost vzbujata najnovčji njegovi plastični na pokopališču pri sv. Križu. Pred nekaj dnevi je bil postavljen relief na grobu Vladke Batageljeve, žene jesenjskega obmejnega komisarja in književnika Antona Batagelja. Na

njegovem jeseniškem domu visi Pilonova oljnata slika, predstavljajoča v živih barvah sveži in živahni obraz mlade gospe Vladke, danes pa je upodobljeno. »Vstajenje dušec« na njenem ranem grobu. Kalinov relief predstavlja na ozkem in visokem kamenitem ozadju vzpenjačjo se žensko postavo, blaženo obličeje zaprtih oči, lahno nagnjeno vznak. Roki se hrepeneče dvigata po oljčni vejici mišru. Po vsem telesu je različna nežnost in nadzemsko ubranost. Kalin je umel položiti v svoje delo toliko globine in vzdelenosti simbola, toliko notranje zrelosti, kot bi je pri njegovi mladosti le stežka pričakovati mogli. Njegov smisel za preprostost izraza se odlikuje po čistosti linije, po izredni omejitvi, ki razven bistvenega vsako drugo stvar opušča. Tehnična izvedba je sicer še nekoliko šolska; nijansiranost pa je že samostojnejša in opaziti je marsikatero prese netljivo fineso v klesanju.

Za vse svete bo postavljen že dovršeni spomenik na grob Karoline Dobidove, matere znanejne umetnostnega kritika in publicista dr. Karla Dobida. Skulptura predstavlja skupino klečečega moža in žene, nad katerima se dviga lik božje Matere z Detetom. Ženska postava zaslombe išče z rokami, k molitvi sklepajočimi se, in s posečim pogledom uprimit v materinsko Pokroviteljico. Moško lice se trpko ozira stran, izražajoč samostojnost in samoto delavca ter skrbitnika. Se bolj poudarjajo možnost trde in močne roke, tudi v počku napete in pripravljeni. Posebno milo in dobrotno, vso lepoto materinstva izražajoče je obličeje Madone, Ijbukha in prikupna pa je glavica Deteta.

Kompozicija skupine, ki nosi naslov: »Včen pravičnih je spomin«, je spodaj širše zastavljena in se proti vrhu kakor trikotnik zložuje ter priča o nenavadnem Kalinovem talentu za sestavo. Tudi tu je preprostost bistveni znak; tudi tu opazimo vse odlike in šibkosti, o katerih smo že zgoraj govorili.

Oblikovanje tvarine ume Kalin prežeti z neko nežnostjo, kateri so podvrženi celo elementi karakterizacije. Njegovo delo zbuja vtič lahko, zamaknjeno povzdignjenosti in neke težnje k simboliki, ki kaže postati za mladega kiparja bistvena svojskost.

Kakor izvemo, namerava prirediti Kalin v doglednem času razstavo svojih kiparskih del, pri kateri pričakujemo bo mogoče podrobnejše oceniti njegovo delo. Jasno je pa že danes, da imamo opravka s temeljitim in vestnim človekom, ki prodira v studij kiparstva z vso vncemo, vglabljajoč se v mojstrovne starogradske in renesančne umetnosti, radi česar svojim skritim nagnjenjem ne more še dati sproščenega izraza, a nam gotovo počasi dozoreva v pomembnega oblikovalatelja. s. š.

Stare slave dedovina...

Marinetti — Deledda — Borgese

Nas eden, ki se ukvarjam s mnogo s čitanjem knjig, ne pride zlepja v temešni stik s sodobnim italijanskim slovstvom. Od časa do časa si naberemo nekaj tistih belih broširanih zvezkov, se zamislimo malo ob njih, pa moramo že dalje — saj nas neizprosno kličejo vedno nove skladovnice novih knjig nemškega, francoskega izvora in še tega in onega; tja, kjer je največ hrupa, moramo brž vtakniti nosove.

Evo, italijansko slovstvo ne povzroča veliko hrupa. To je vsaj v naši orientaciji nepobitna resnica. Zato je prebiranje italijanske knjige nekak odmor; nekaka stranpol za nas, ki se ukvarjam s mnogo s čitanjem knjig.

Zdi se mi, da ne morem drugače, nego da vse te stvari povem v tonu človeka, ki se mu nikam ne mudri, ki uživa svoj oddih — vsaj tak je občutek, ki ga imam vselej pri čitanju italijanske knjige. Ali pa me simultanost Marinettijeve poezije že tako drži v oblasti, da se mi še lastne misli vežejo v simulantsko podobo, ki mi sapo jemlje s svojo presenetljivostjo. Kar bodi rečeno, da se mi vidi italijansko sodobno slovstvo, ki ga gledam s priptim očesom — in drugače ne utegnem, kar bodi moji sodbi, če je kriva, v opravičilo — na odmoru, na oddihu, prežekujem slastno mrvo s solnčnega pašnika v toplem traku pokojnega hleva.

Govorim kar povprek o italijanski knjigi, o italijanskem slovstvu, kakor da tam ni razlik med posameznimi pisatelji, kakor da ni nisan ne kontrastov, kakor da je slovstvo hleb kruha, ki si ga ne upa načeti. — Resno preudarjam otočje nagnjenje, ki me neštetokrat obide, da bi tako gledal na Spanjolce, na Francoze, na Angleže, Nemce in na Italijane s priptimi očmi, da so razlike zabrisane in da mi ostane le ostra obrubna črta. Pa bi videl Nemca, ki se trudoma brusi in brusi, da bi postal gladek, gladički Francoza, ki išče ali mikroskopične grzbotine na svojem telusu, da bi jo še odkril in izglađil, ali pa tega že naveličan, z veliko žlico zajema v grobost, ki jo Nemci odrivajo... In tedaj bi videl Italijana, ki svoj neporušni optimizem odeva v sladkobo jezikovne akrobatične, ki meji zgoraj na hripcavost, spodaj na najtanjsi sopran, v sredi pa je... stare slave dedovina... s. š.

A to so bogne otročarije. Rajši vzemimo Marinettija pod nož.

Pokrenitelj futurizma, je odkril Marinetti skrivnost simultanosti. Naj govorim sam: »Velike brzine rušijo razdalje in torej pretrgoajoče ločitve duš in teles. — Domotožje bo izginilo iz življenja in niz umetnosti. — Zemlja je zmanjšana in oceanske razdalje ne zevajo več. Slast curi iz kletke časa-prostora; povsod navzoča in simultana zahteva književnega in plastičnega simultanega oblikovanja. — Ugovor, da je sileherna simultanost izkorjenjena, ker se reducira vselej na več ali manj hiter vredni red dejanj, ne drži več...«

Marieneti je prepričan, da je treba izrabiti čas, ki nam je na razpolago, do skrajnosti, z istočasnim izvrševanjem čim večjega števila dejanj. To pa zato, ker mimo tega časa drugega ni. — Materializacija vsega življenja mu je najvišji smoter in materializacija čuvstev kroma vsega priznanja. A? — Kako srečno je njegovo simultano življenje, je najbolj jasno razvidno iz njegove poslednje knjige, zbirke novel »Novelle colle labbra tiatric« (A. Mondadori, Milano). Izčimi se namreč ves njegov visokoletični moderni življenjski nazor v gnušno in ogabno spolnost, ki

niti izbranimi pesniškimi besedami ni dovolj prikrita. In ta spolnost nima s prirodnostjo nobenega opravka; je izraz skrašno pokvarjene in cincire duše, ki svojo umazanost oznamuje za najvišjo čednost. Blesteči slog služi potvrdi lepoti, vtič lahko, zamaknjeno povzdignjenosti in neke težnje k simboliki, ki kaže postati za mladega kiparja bistvena svojskost.

Nazadnje naj omenim potopisno knjigo G. A. Borgese — »Giro lungo per la primavera« (V. Bompiani & Co., Milano).

Borgese, čigar roman — Rubec je visoko cenjen v novejšem italijanskem slovstvu in čigar drama »L'arciduca« (Maelrinška tragedija) je imela priložnost uspeh,

je napisal že dve potopisni knjigi pred to, ki jih

moremo v sodobnem italijanskem potopisnem slovstvu postavili na prvo mesto: »La nuova Germania« in »Autunno di Constantinopolis«. Njegova najnovčja knjiga je evropska. Kratka in zanimiva so njegova opazovanja, ki se dotikajo Maloje Segantinijeve, Silvaplane Nietzscheeve, Münchenove — ottocentističnega mesta, Mozartovega in Reinhardovega Salzburga, jesenskih Aten, Atike; in nazadnje nas popelje Borgese že na literarno potovanje po Franciji in najzanimivejšimi srečanjem.

Inteligenčno in delikalno je Borgesevo povedovanje. Njegove opombe duhovite in bistroglede, vendar nam niti Borgese nicesar novega ne odkriva, marveč le že obravnavano gradivo marljivo po svoje obraču in ljubezljivo kramlja. s. š.

A. D. Sertillanges:
Der heilige Thomas von Aquin

V razkošni izdaji hellerauske založbe Jakoba Hugnerja je izšel nedavno nemški prevod znamenitega dela francoskega misleca, južita A. D. Sertillangesa, o sv. Tomažu Akvinskem. Knjiga obsega skoraj tisoč močno tiskanih strani in klub mnogim izvrstnim že obstoječim spisom o življenju in filozofskih delih sv. Tomaža Akvinskega, ni dvoma, da zavzemata v tozadnem slovstvu Sertillangesovo delo najoddilčnejše mesto.

Iz predgovora je razvidno, kaj je napotilo pisatelja, da se je polotil tega ogromnega dela. Citamo: »Zal je Tomaž, kakor Aristoteles, dasi v manjši meri nego poslednji, najprej sodobnemu človeku tui. Nenavadna abstraktost njegovega premišljanja, skopost njegovih oblikovanj in posebni značaj njegovega besednega zaklada vznevljivo izčitalja. Povrh je še njegova metoda šolska in

stroga; vprašanj se loti najrajiši z njih »najformalnejši strani (formalissime loquitur divus Thomas) in ta način kaj hitro spravi iz ravnotežje duhov, ki so vajeni razvijati svoje misli počasi in od poteze do poteze. Ker razdeli navadno Tomaž svoj nauk na posamezna poglavja, katerih vsaka predstavlja le manjši droben resnic, in pa ker ni moč z lahkoto najti zvezne med posameznimi poglavji, ima »slučajnic čitatelj vti, da so problemi poenostavljeni, stavki privlečeni za lase, ali pa da obsegata rešitev le manjši del težko, ki jih nudi problem. Seveda upošteva sleherno poglavje le eno stran: ostalo najde drugod, kjer je morda bolj na mestu, dasi nazadnje prav tako osamljeno stoji, tako da imas spočetka zares občutek nekake modrosti brez širine. Otdot popolna nemožnost, »konsultirati priljivo sv. Tomaža. Postati moraš zares učenec njegov, poznati njegova dela kakor logar svojo hosto, vedeti, kako se vedno drugače uporabljeni vratajo načela, ki so sicer maloštevilna, zato pa presenetljivo plodovita; naprej se moraš udomačiti pri njih, nato pa še sprijateljiti se z redom, ki določa njih uporabo. To je seveda delo, do katerega imajo le redki ljudje veselje. Takim želimo pomagati, ki jim je na tem, da se temeljito seznanijo z delom »angelskega učitelja, ki je v zadnjem bistvu malo znano.«

Radi tega bomo pri vsakem vprašanju izluščili najprej duha nauka in ne toliko na široko obravnavali posamezne rešitve. Odrekli se bomo poizkusu vpostavite »unanjega ravnovesja med posameznimi poglavji; to bi se moglo zgorditi le na račun poglavljivih teorij. Nekatere traktate bomo mogli obdelati s par besedami, bodisi da jim ni treba važnega tolmača, bodisi, da ne vemo ljudje od danes, ki nas drugačne skrbi stiskajo — veliko početi z njimi, bodisi nazadnje, da Tomaž kaže resitični vprašanj ni doprinesel baš znamenitega gradiva.

Iz tega je razvidno, kako smo si delo zmisili...«

Predgovor nam torej tudi povsem točno pove, po katerih načelih je Sertillanges obdelal nepregledno tvarino.

V uvodu je kratko in jedrnatno opisano Tomažovo življenje, kateremu sledi seznam del in pa oris duhovnih virov sv. Tomaža. Delo je razdeljeno na šest knjig: Bitje. — Izvor bitja. — Našstanek bitja. — Priroda. — Življenje in misel. — Hotenie in udejstvovanje. — Sledijo v obliki résumé poglavja o bodočnosti Fomizma, opombe in register.

Knjiga je izšla kot publikacija nemške Katoličke Akademiske zveze. Prevod je oskrbel Robert Grosche, ki je napisal sam zanimiv predgovor.

P. Ph. Scharch O. M. J.: Spoved malih grehov. (Pogostna spoved.) Priredil dr. Frančišek Jerě. Drugi, nespremenjeni natis. Založila Prodalna K. T. D. prej H. Ničman. Cena trdo broširanemu izdalu 25 Din. — Letos bo minilo 25 let, odkar je sveti oče Pij X. izdal odlok o pogostnem in »vsakdanjem sv. obhajilu.« Dobro bolje umeval, kolikoga pomena je ta odlok za naš čas, ker vernikom omogočuje, da morejo večkrat prihajati h Gospodovi mizi nabirati si moti za vzorno krščansko življenje. V zvezi s pogostnim sv. obhajilom je pa tudi pogostna spoved. O navodilih za pogostno sv. obhajilo slišimo in veremo večkrat, manjka pa nam navodil za dobro pogostno spoved in spoved malih grehov. In vendar je ta na predek v duhovnem življenju zelo važno, da se znamo prav spovedovati tudi malih grehov. Drugač načina takša spoved more postati preveč vsakdanja ali pa se nam morejo vzbujati dvomi o njeni veljavnosti. P. Scharch je o tem napisal mojstisko in praktično delo pod naslovom: Die Devotionsbeichte. Profesor dr. Jerě je l. 1926. priredil slovenski prevod tega dela v knjižnici: Spoved malih grehov. Prevod je naša katolička javnost sprejela z veseljem in ga z zanimanjem brala, tako da je knjiga že pred enim letom pošla. Zdaj je izšla v drugem natisu. Knjiga se odlikuje po bogati in temeljito sestavljeni vsebini ter daje več, kakor pove njen naslov. Jasno nas poučuje o bistvu malega greha, o odpuščanju malega greha izven spovedi, dalje o izprševanju vesti, kesanju, trdnom sklepu in otočebi pri spovedi malih grehov, o sadovih take spovedi ter o zvezi med pogostnim sv. obhajilom in pogostno spovedjo. Že ti naslovi posameznih poglavij nam kažejo bogato vsebino knjige. Brez pretiravanja moremo reči, da je knjiga izvrstno navodilo za vse, ki žele svojo vest vedno bolj otiščevati tudi malih grehov. Kdor jo pazljivo prebere, bo prisjetju zanj obvezen. Tudi duhovniki se morejo iz nje prav veliko naučiti za spovedniško službo. Kako prav in koristno bi bilo, da bi se o njeni vsebini govorilo pri shodih tretjega reda in Marijanovih družb! Slovenski prevod ima tudi lep jezik, razločen tisk in lično zunanj obliko. Zato ga toplo priporočamo. J. P.

HANKA, spisal A. Marby, Ljudske knjižnice 24. zvezek. — V »Hankic imamo Siovenci edini roman, ki nas vpelje v življenje malega lužišč-srbskega plemena, ki ves obdan od mogočnega nemškega naroda, ohranja svoj jezik in svoje sege. Broš. 22. vez 30 Din.

Dobi se v »Jugoslovanski knjižarni« v Ljubljani.

Naravni plin — najmlajša milijardna industrija v Ameriki

Ze v preteklem stoletju so v Ameriki odkrili velikanska naravna ležišča takozvanega naravnega plina. Ta plin je uhajal iz zemlje skozi spranje in ostal tako neizrabljeno. Z napredkom tehnike v zadnjih polovicih preteklega stoletja so se začeli zanimati tudi za naravni plin, ki je po svoji kvaliteti celo prekašal doslej vedno rabljeni svetilni in kurični plin. S prvimi poskusi praktične izrabe bogatih virov naravnega plina, so začeli z letom 1906. Zadnje desetletje se namreč do dna edkrilo vrednostnaravnega plina in ga začelo sistematično izrabljati. Sele sedaj so mogli premostiti silne ovire, ki so nastale s polaganjem več to milijard dolgov vodov na zapuščenih in nodeljnih najdišču do konzumerjev. Moderna inženierska spretnost in velekapital sta si z zdrženimi močnimi priborila uspeh, tako, da je danes položen vod za 100 milijonov dolgov v zadnjem desetletju. Iz gospodarske panoge, ki ob začetku 20. stoletja še ni igrala nobena vlogo v narodnem gospodarstvu, se je razvila industrija, v katero je danes investirani skoraj 4 milijarde dolarjev. V letu 1929. so porabili naravnega plina v tovarnah in privatnem gospodarstvu v vrednosti 450 milijonov dolarjev; približno 10krat toliko kot leta 1906. Zadnje desetletje se namreč do dna edkrilo vrednostnaravnega plina in ga začelo sistematično izrabljati. Sele sedaj so mogli premostiti silne ovire, ki so nastale s polaganjem več to milijard dolgov vodov na zapuščenih in nodeljnih najdišču do konzumerjev. Moderna inženierska spretnost in velekapital sta si z zdrženimi močnimi priborila uspeh, tako, da je danes položen vod za 100 milijonov dolgov v zadnjem desetletju. Iz gospodarske panoge, ki ob začetku 20. stoletja še ni igrala nobena vlogo v narodnem gospodarstvu, se je razvila industrija, v katero je danes investirani skoraj 4 milijarde dolarjev. V letu 1929. so porabili naravnega plina v tovarnah in privatnem gospodarstvu v vrednosti 450 milijonov dolarjev; približno 10krat toliko kot leta 1906. Zad

SPLIT A. D. ZA CEMENT PORTLAND, SPLIT

Saloni

ZA POKRIVANJE
STREH
ZA OBLAGANJE
STEN
ZA ELEKTRIČNE
IZOLACIJE
ČEVI ZA
KANALIZACIJE

Generalno zastopstvo: ALPEKO TRG. INDUSTR. DRUSTVO, Ljubljana, Masarykova 23

Priporoča se prvi slovenski zavod
Vzajemna zavarovalnica
Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti
PODRUŽNICE:
Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevičev
trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica
XI. puka 22, Beograd, Poincareova 2

Pozor peki in trgovci

Najboljša gornjebačka moka prvorazredne
marke
DESIDER FORGACS
Honigov paromlin na valjke
Bačka Topola
zmleta iz same čiste gornjebačke pšenice.
Zahtevajte ponudbe od
»Gospodarske zveze« r. z. z. o. z.
Ljubljana

Ohranite
Vaš ljubeznivi
smehljaj!

Vaš smehljaj bo vedno
mikaven, ako pokažete si
sajno bele, zdrave in
čiste zobe.

Rabite vedno samo
Erasmic Savon Dentifrice.
Dobrodišeči vonj osvežuje
Vaša usta in odvrne škodo
od Vaših zob.

**ERASMIC SAVON
DENTIFRICE**

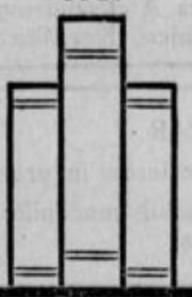

Cunje, ovčjo volno

staro železo, kovine, papir, kosti, krojačke in
druge odpadke vseh vrst kupi in plača najboljše

Arbeiter, Maribor, Dravska ulica.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGOĐNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ

K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL. NADSTROPJE

AKO RABITE TISKOVINE

ILUSTRACIJE, KATALOGE ALI
PROSPEKTE I. T. D., TODA SE
NE MORETE ODLOČITI, V KAK-
ŠNI TEHNIKI NAJ SE IZDELajo.

BLAGO VOLITE SE OBRTI

VEDNO NA NAŠE PODJETJE. - V
VSEH TEH VPRASANJIH VAM JE
DRAGE VOLJE NA RAZPOLAGO

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

ZROJAVKE: JUGOTISKARNA LJUBLJANS
UMETNIŠKI GRAFIČNI ZAVOD,
V KATEREM SO ZASTOPENE VSE
MODERNE GRAFIČNE PANOG
VSA GRAFIČNA DELA SE IZVRŠU-
JEJO LEPO, SOLIDNO IN TOČNO
PO ZMERNIH CENAH. — PRORA-
CUNI IN PONUDBE NA ZAHTEVO

OFFSET-TISK • KAMENOVIŠK
KNJIGOTISK • UMETNIŠKI TISK
ČRKOLIVNICA • K. J. GOVEZNICA

trojev v 1

naravnalnik, skobelnik, vrtalni stroj
krožna žaga, rezkalni stroj, brusilni
aparat, aparat za brušenje lesa.
Z vgrajenim motorjem ali brez njega.

Najboljši in najcenejši stroji za
mizarje.

Brez konkurence. Najbolje reference.
Tisoči komadov v rabi.

eichert & Sohn, Liegnitz 35

Praga II.: Geza Zoltan, Vodickova 20 / Liberec, Česka: Uhr & Grafe, Kl. Färbergasse 4 / Beograd: Robert Fleischer, Zrinjskoga
ul. 58 / Bodenbach a. d. Elbe: Anton Kowarsch / Ljubljana: Ludvik Heršl, Stari trg 26

Ustanovljen
1845

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopiju)

JUGOSLOV. ELEKTRIČNA D. D.
BROWN BOVERI
PODRUŽNICA LJUBLJANA

izvršuje električne naprave ter
vsa v to stroko spadajoča
popravila

Inserirajte v „Slovencu!“

Pohištvo

za opremo stanovanj in pisarn

Ivan Dogan

Ljubljana, Dunajska cesta štev. 17

Ustanovljeno, 1872.

Telefon 32-61

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsake
vrste vrednostnih papirjev, deviz in valut
borzne narotila, oredumi in krediti vsake
vrste, ekskomot in inkaso menic ter nakažila
v tu- in inozemstvo, safe-deposit itd. itd.

Brzolavke: Kredit Ljubljana
Tel. 2040. 2547, 2548; Interurban 2706, 2806

Priporočamo sledeče tvrdke v Mariboru:

ANDERLE ZDRAVKO

specijalna trgovina kave, čaja in specerijskega blaga
Gospodska ulica 20

VEZIJA M.

pletarna in krojaštvo
Vetrinjska ulica 17

TRPIN IVAN

trgovina manufakture, platna, svi-
le, pletenine, kožuhovine itd.
Vetrinjska ulica 15

TRAVISAN FRANC

trgovina mešanega blaga
Frankopanova ulica 31
vogal Ulice tržaških mučenikov

PINTER & LENARD

veletrgovina železnine, kuhinjske
posode, poljskega orodja itd.
Aleksandrova cesta 32-34

JOSIP SINIGOJ

trgovina z delikatesami
Aleksandrova cesta št. 18

JUST GUSTINCIČ

mehanična delavnica in trgovina
dvokoles. gramofonov, šivalnih
strojev in tozadevnih delov
Tattenbachova ulica 14

VIKTOR KOSI

trgovina usnja in čevljarskih po-
trebščin
Kralja Petra trg št. 9

FRANJO GNILŠEK

trgovina z vinom, lesom in drvami
Razlagova ulica 25

GODINA IVAN

Koncesioniran posredovalec nakupa
in prodaje hiš, vil, posestev itd.
Tattenbachova ulica št. 19/I.

FRANC WEILER

Specijalna trgovina barv, lakov,
firnežev in parfumerije
Gospodska ulica št. 29

M. E. ŠEPEC

Najugodnejši nakup manufakture
Grajski trg št. 2

INDUSTRIJA »KARO« ČEVLJEV

Za strapaco - - - Za promenado
Koroška cesta št. 19

L. ORNIK, Koroška cesta št. 9

Trenchoati, usnjeni jopiči, zimske plašči,
Hubertus plašči, snežni čevlji in škrnjni,
galoshe, 300 vrst krzna, manufakturno
blago tudi na obroke

BOGOMIR DIVJAK

Mehanična delavnica, zavod za emajli-
ranje in ponikovanje. Trgovina dvo-
kole, otroških vozičkov, gramofonov
Ključavnica ulica 1 - Glavni trg 17

JAKOB LAH

Obleke za moške in otroke, zimske
suknje, klobuki itd. najceneje v
veliki izberi
Glavni trg št. 2

FELIKS MICHELITSCH

Mode, manufakture in kratke robe.
Solidna postrežba, zelo nizke cene
Gospodska ul. 14, trg. »Pri nevesti«

F. HARTINGERJEV nasl. J. WEIS

trgovina mešanega blaga
Aleksandrova cesta 29

SRECKO PIHLAR

Manufakturna trgovina. Ugoden
nakup zimskega blaga
Gospodska ulica 5

FOTOMEYER

6 automatskih fotografij za 15 Din,
fotografije za legitimacije in raz-
glednice, brzoslike zelo ceno
Gospodska ulica št. 39

DOLČEK & MARINI

Modna in manufakturna trgovina
Gospodska ulica št. 27

S. AMON

Gotove moške obleke, plašče, stu-
cerje, usnjene sukne i.t.d. kupite
najceneje
Glavni trg 5

A. OSET

Hotel »Mariborski dvor«
Masarykova cesta 2

FELIKS SKRABL

Modna in manufakturna trgovina,
solidne cene
Gospodska ulica 11

FRANJO GOVEDIČ, čevljarna. izde-
luje solidno, najcenejše luksuzne
kakor strapac čevlje nepromoč-
ljive gojzerce iz juhta, damske in
moške čevlje po meri
Frankopanova ulica 10

A. PLATZER, knjigoveznica, trgovina
papirja, posebno krep in svile-
nega. Velika izbira mod. zvezkov
(revij) jesenske in zimske mode;
tudi za razprodajalce na debelo
Gospodska ulica 3

FELIKS SKRABL

modna in manufakturna trgovina
Gospodska ulica 11

FRANC CVERLIN

krojaštvo in konfekcija
Gospodska ulica 32

GUSTAV BERNHARD

trgovina stekla, vsake velikosti
šip, porcelana
Aleksandrova cesta 17

JAKOB PERHAVEC

tovarna za izdelovanje likerjev,
dezertnih vin in sirupov
Gospodska ulica 9

JOSIP POVODNIK, gostilna

vedno sveže morske ribe in pri-
stno dalmatinsko vino
Rotovški trg 8

TISKARNA SV. CIRILA

trgovina knjig, papirja
Koroška cesta 5
podružnica Aleksandrova cesta 6
knjigoveznica, Koroška cesta 1

SLAVKO TIČAR

trgovina z lesom in premogom
Ulica tržaških mučenikov
(Jezdarska)

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Mariboru

Sprejema vloge na branilne
knjižice in tekoči račun ter jih
obrestuje po najvišji obrestni
meri.

Daje posojila na hipoteke, poroštvo, za-
stave itd. - Izvršuje vse v denarno stroko
spadajoče posle.

POZOR!

Naši pridelki in žetve niso dovolj dobre. ZADRUŽNA POSLOVALNICA v Mariboru priporoča kmetovalcem v dosegu dobrih, visokih in kakovostnih pridelkov uporabo umetnih gnojil:

Apnenega dušika in Nitrofeskala — Ruše.

Sedaj pred jesensko setvijo naj ne zamudi nobeden kmetovalec svoje
njive izoran z setev pšenice, gnojiti z Nitrofeskalom — Ruše, travnike
dobro pobrani in gnojiti z apnenim dušikom, ki vsebuje razen dušika tudi
apno, ki ga skoraj vsaka zemlja potrebuje.

Vinogradniki!

Izvršite sedaj v jeseni jesensko kop in gnojite vinograde s specjalnim
Nitrofeskalom — Ruše za vinograde, ki vsebuje dušik, fosforo, kislino in
kali v razmerju 6:8:8. — Navodila o načinu uporabe, o potrebnih količinah,
o rentabilnosti, dobaviteljih, uspehih in cenah daje

Zadružna poslovalnica v Mariboru.

Kmetovalci, izvršite naročilo čim prej, ker je setev ozimnih žit na pragu!

Eksporni hisa

„LUNA“
MARIBOR

Aleksandrova 19

Last. A. Pirsternik
Aleksandrova 19

Veliká izbirna zaloga: nogavle, otroških,
teniskih in moških sraje, spodnjih hlač.
Zelenin: majc, puloverov, telovnikov -
astni izdelki. Čevlje za dom in tele-
zadbo, snežne čevlje, dežnike, igrače.

Na drobno in na debele!

Vezenine: čipke, svilene trake. Lastne
vezenje, predtiskanje in pletenje. Vse
vrste sukanca, prejce, igel, gumbov in
raznega pribora za šivlje in krojače.

Na drobno in na debele!

»SLOVENEC«
podružnica MARIBOR
Uredništvo: Koroška c. 5
Uprava: Koroška cesta 1
Telefon: 2290
Uprava: 2950

Agilne
kolporterje

za razpečavanje »Slovenca«
sprejme uprava v
Ljubljani in vse njene
podružnice po Sloveniji.

Kurivo

drva, različni premog, vse
v suhem stanju, nabavite
po solidnih cenah pri
tvrdki Anton Breclj, Ma-
ribor, Koroška cesta 49.

POSTELJNE
ODEJE

ročno delo, na debele, le
za trgovce, priporoča —
M. GAJŠEK, MARIBOR,
Glavni trg 1.
Zahtevajte cenik!

V Mariboru

je na jugodnejši nakup ga-
lanterije, drobnarje, par-
fumerije, papirja, šolskih
potrebščin itd. — na debele
in na drobno — pri

DRAGO ROSINA,

Vetrinjska ulica štev. 26.

Najbolje nabavite ogledala, brušena stekla in vse druge v to stroko spadajoče proizvode pri čiste
domači tvrdki

KRISTAL D. D. TOVARNE OGLEDAL IN BRUŠ. STEKLA

Podružnica:
Ljubljana

Medvedova 38. — Telef. št. 3075

Centrala:
MARIBOR

Koroška 32. — Telef. št. 2132

Podružnica:
Split

Zrinjska 6. — Telefon št. 368

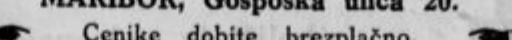
POSTELJNINA

pohištvo, preproge, linoleum, zavesi, odeje,
modroče, vložke, tkanine za pohištvo, gradl
za modroče in celotne garniture (opreme) za
postelje itd. — Najboljše in najcenejše pri

KAROLU PREIS

MARIBOR, Gospodska ulica 20.

Cenike dobite brezplačno.

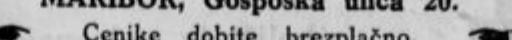

Za jesen in zimo

kupite vse oblačilne
predmete najceneje
pri tvrdki

I. N. ŠOŠTARIČ

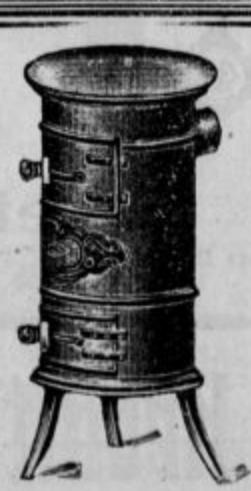
Maribor, Aleksandrova cesta 13

Kupite
najceneje
v trgovini

železnine

IVAN-a
KORAŽIJA
MARIBOR, Aleksandrova c. 42

Tudi vi morate telovaditi...!

Gimnastika za vsakogar — kako začeti?

Saj ni potrebno, da nam prinese starost poleg sivih las tudi telesno slabost in okornost. Poglejte angleške sportnike, ki vam tekajo po stadionu akoravno so prekoračili že 60. ali 65. leto. Pri nas pa ni stadionov, tudi ni v navadi, da bi starejši gospode in starejše dame gojile sport... tako boste rekli. Res, ni še v navadi, vendar to nas ne opravičuje, da pustimo propadati svoje največje bogastvo: zdravje. Vedeni moramo, da je človeško telo živ organizem, ki hoče živeti, gibati se. Kdor poseda in poležuje, kdor telesno lenari (četudi se v avtu vozi) kdor se premalo giblje, ta propada. Mišice propadajo, delazmožnost srca in pljuč propada, ves organizem propada. Ne izgovarjajte se na družbeni red, ki zahteva ločitev dela v duševno in telesno..., ne izgovarjajte se na stroj, ki bogato nadomestuje vaše delo, vse to je res, ali če pri vsem tem organizem propada, tedaj je treba nekaj ukreniti. Najbolje bi bilo, da hodimo na gore, da se smučamo ali drsamo, da plavamo ali se igramo z žogami. Marsikomu je pa to težko ali nemogoče in bomo govorili v naslednjem o gimnastiki, ki je vsakomur mogoča.

Kaj je gimnastika

To so proste vaje, ki pa so bistveno drugačne od onih, ki smo jih vadili v soli. Stare proste vaje so bile trde in oglate. Gibanja so vsebovala prav malo, večinoma smo premikali ude iz ene drže v drugo. Pa saj te vaje niso bile za telo, temveč za oko, v masi izvedeno so nudile lepo stiko. Gimnastika pa ima drug namen. Kreplji hoče mišice in sicer prav vse: na nogah in na rokah, na ramah in na hrbtni, na prshih in na trebuhi. Drug namen gimnastike pa je: povečati globljivost skelepa. Saj se marsikdo ne more globoko pripogniti — kriz je postal trd, skelei so zganaveli, mišice so se nekoliko skrile. So poklici, ki slabo vplivajo na držanje telesa. Kdor mora n. pr. po ves dan sedeti — to so n. pr. dijaki, pisarji, šivilje itd. — temu se hrbet nekoliko zakrivi, prsi koš se povesi, ramena silijo naprej, vse to ima lahko trajne težke posledice, da se pa odpraviti z gimnastičnimi vajami, ki pretegnejo mišice na prshih in ki kreplijo mišice na hrbtni.

Primer: Stoje ponokni, pete skupaj. Roki vistita dol in sicer pred trupom tako, da sta mezinca skupaj. Iz tega položaja suvajte z iztegnjenima rokama skozi odročenje v visoko odročenje nazaj. (Gl. sliko v Ilustriranem Slovenecu!) Čutili boste, da se pri tej vaji prsti koš izbocijo, da se prsne mišice raztegnejo. Če boste to vajo ponovili 6 do 12 krat in sicer redno vsak dan, tedaj boste brez dvomno opazili uspeh.

Takih in podobnih vaj je kolikor hočete. Vendar bi bila gimnastika dolgočasna, ko bi hotela le napake in držanju telesa popravljati. To le nimogrede. Prvi ni pravi smoter gimnastike je šola celega telesa. Vse mišice je treba krepliti, vse skelepe raztegniti. Delati je treba živahnno, pol za pol, saj se smeli in ura telovadba ni le koristna, temveč tudi zabavna. Ce kreplimo vse dele telesa harmonično, tedaj se bo to poznalo tudi na obliki in na držanju telesa. Telo samo bo postalo izraz moči, obvladanja in harmonije.

Katere vaje naj delamo

Za noge: Tecite na mestu! Dvigujte kolena (do vodoravnje lego in še više)! Nihajte z nogo naprej in nazaj! Poskušajte na mestu! Napravite 20 potepov... itd.

Za trup: Lezite na hrbot, nato se dvignite ne sedenje (z rokami vzročite) in zopei počasi lezite nazaj! Vstanite! Vadite odklonje na desno in na levo! Pripravite se in se zopei vzravnajte! Vadite kroženje s trupom!... itd.

Za ruke: Roki na prsa in suvajte naprej, vstran in gor čim hitrej! Delajte z rokami velike kroge naprej in nazaj, mimò čela ali mimo bokov! Lezite na trebuh in se oprite z rokami ob tla, nato iztegnite roki, da se opirate le na dlani in na prsti nog; krčite roki in jih iztegnite. Moški 8 krat, ženske trikrat! itd.

Mogoče pa kdo ne razume te kratke komande. Imate priliko, da se naučite gimnastiko v ljubljanskem radiju! Vsak petek zvečer je namreč gimnastična ura s spremljavo klavirja. — V sportni oblekci, ki vas nikakor ne sme ovirati pri gibanju se postavite pred zvočnik, poslušajte razlagi in povelja in v pol ure se boste razgibali, da vam bo vroče. Se drugo priliko imate: za 12

Illiaria : Železničar (Zagreb) Grafika : Graficar (Zagreb)

Jutri 2. t. m. ob 15. oz. 13.45 na prostoru Illirije

V skupnem aranžmanu igraja SK ILIRIJA in SK Grafika jutri, v nedeljo proti dvema solidnima prvorazrednima nasprotnikoma iz Zagreba. Po neugodnih dojnihabsolviранega prvenstva prinašata obe tekmi dobrodošlo spremembo ter obetačata zopei enkrat dober, simpatičen nogomet.

Železničar spada med najbolj solidna moštva zagrebškega I. razreda. V prvenstvu je plasiran stalno med vodilnimi klubci, trenutno stoji neposredno za Haškom in Gradjanskim. Igral je jeseni z Gradjanskim po enakovredni igri 0 : 2. Viktorijo je porazil s 4 : 0. Spomladni je igral v Splitu s Hajdukom 2 : 1 in 1 : 2. V Ljubljani je igral zadnjiskrat na proslavi Hermetove desetletnice, na kateri je zmagal takoj nad Herrmesom kot nad Primorjem ter si prisobil razpisani pokal. Proti Illiriji postavi kompletno moštvo v sestavi: Pilko—Koprivnjak, Sorman—Miljan, Šeb, Kuzman—Urbanke, Jelinek, Koprivnjak II. Malec, Hus. Illirija v sedanji negotovi formi bo imela s tem nasprotom zelo težko delo. Tekmo bo vodil sav. s. Schneller.

Graficar je novinec v I. razredu Zagrebu in tudi novinec kot gost v Ljubljani. V doseganjem prvenstvenem tekmovanju se drži nad vsako priznakanje. Zmagal je nad Sparto z 2 : 0, z Željezničarjem je igral neodločeno 3 : 3 in predpreteklo tekmo je dosegel proti prvaku senzacionalen rezultat 2 : 2. Graficar je torej na vsak način zelo interesantan gost in napravil naši ambiciozni, borbeni Grafiki pravzaprav velik favorit. To tekmo bo vodil s. Pevalek.

Obe tekmi se odigrata tudi če bo neugodno vreme.

SK Grafika. Za današnjo pokalno tekmo z SK Jadrom in jutrišnjo prijateljsko tekmo z SK Graficarjem iz Zagreba pozivajo se igralci: Wohlmuth, Kobal, Turčič, Novak, Katačić, Mihalič, Pallek, Srebotnjak, Pelicon, Kmetić, Pukl, Trobevšek Stupica in Štrnšter. Gorji navedeni igralci se imajo zglašiti v garderobi SK Illirije oba dneva najkasneje ob 13. — Načelnik.

SK Illirija. Predsedstvo opozarja, da se vrši v torek, 4. t. m., redna plenarna seja glavnega

Dan si kupite v Jugoslov. knjigarni v Ljubljani malo knjige; Gimnastiko. V tej knjigici najdete več kot sto vaj z razlagi in slikami.

Kdo, kdaj in kako?

Gimnastika je prav za vse, za otroke in za stare ljudi. Razliko je le v načinu izvajanja. Misli bodo izvajali posamezne gibe hitro in živahnno, starejši nekoliko previdnejše. Posamezne vaje je treba pridno ponavljati; lahko se izvajajo po 20 in še več krat, težke včasih le po 4 krat. Delati je treba do prijetne utrujenosti, do potreba. Ves čas morale globoko dihati, okno naj bo odprt! Najboljši čas za gimnastiko je zjutraj pred zajtkom. Tudi predno gresti spat, se je dobro razgibati. To je zlasti važno za one, ki jim glava polna misli ne da počivati. Izdatno gibanje pritegne v mišice toliko krvi, da je glava razbremenjena, krvi pritisik na možgane se torej zmanjša. Glavno je, da ne telovadite s polnim želodcem. Tudi prebava je naporno delo za telo, ki potrebuje dovolj krvi. Zato ne smemo takoj po edi gimnasticirati, pač pa šele po dveh, treh urah.

Za vsakdanjo gimnastiko je treba računati dobre četrti ure. To zadostuje, da razgibljemo vse sklepe in da se držimo na gotovi stopnji elastičnosti. Za one pa, ki so nagnjeni k debelosti, ali za one, ki se že z osove mladosti niso več igrali ali se na drug način razgibali, je četrti ure dnevno premalo. Poleg gimnastike morajo veliko hoditi in sicer hitro hoditi. To je več vredno, karost post ali vse druge metode za shujšanje. K debelosti so nagnjeni zlasti flegmatični ljudje. Ti so počasni in hoji, počasni pri plavanju in povod. Taki »izprehrde« jima malo koristijo — kvečemu izboljšajo tek; treba je volje in svoj tempo gibanja pooskrbiti. Kdor hoče shujšati, zanj je telovadba brez potemja malo vredna. V gimnastiki naj izbira srednje težke vaje, ki jih pa naj čim dalje česa izvaja. Poleg gimnastike in vztrajne hoje naj skuša gojiti turšliko, smučanje, drsanje, veslanje in podobno. Tudi pleše lahko, če je zrak in ozračje čisto — namreč kemično in moralno.

Pogosto so ljudje menjajo, da je višek gimnastike v akrobatskem zvijanju. To je docela napačno. Nitri hrbljenice, nitri drugi skelepi ne smemo razgibati čez normalno mejo. To velja za sporuljke, pa tudi za vse druge. Tako zvijanje je morda zanimivo, je pa telesno-kvarno.

Ko se urimo v gimnastiki, si moramo prizadevati, da pritegnemo celo telo k delu. Lokalno, t. j. na gotovi dele telesa omejeno gibanje ni naravnega, tudi ne izdatnega. Če vadimo klone trupa, tedaj moramo to gibanje ojačati z primernimi krečnimi roki. Prav tako sodelujejo ruki, če stojimo n. pr. na levih nogih, z desno pa vadimo nihanje naprej in nazaj. Od začetka je vaseeno, tako da izgleda, sčasoma pa bo prišel lep stil gibanja sam ob sebi. Nikar ne držite vrok v bok, kadar vadite poskoke. Pri poskockih imata ruki nalog, da pomagata pri odrivu in da lovita ravnovesje. Naravni čut za gibanje, pa tudi naravna smotrenost zahteva tako. In ta naravni čut deluje popolnejše, kakor zamoremo s pomočjo umna in volje. — Kdo je učil srne skakati, kdo ptice letati in vendar je njih stil gibanja najlepši, njih smotrenost popolna. Skratka: pri gimnastiki se gibljimo naravno!

In dihalne vaje?

Starejši gimnastični sistemi so jih priporedili, ker kreplijo dihalne mišice, ker širijo globljivost koša. Sodobna veda o telčenih vajah ne obraja več dihalnih vaj brez izdatnega kretanja celega telesa. Zukaj dognano je, da rabi telo več zraka oz., da rabi kri več kisika le takrat, kadar gre hitreje deluje. Tako je n. pr. pri teknu ali pri plavanju: mišice morajo opravljati veliko delo, rabijo torej več krvi, srce deluje hitreje in tako moramo tudi hitreje dihati. Vse to pa se godi avtomatično, dihalni centrum regulira jakost in tempo dihanja po potrebi. Kam pa naj gre odvisen vdihan kisika, kadar delamo dihalne vaje stope pri odprttem oknu? Take vaje niso normalne — sicer kreplijo dihalne mišice, motijo pa kemičen proces v telesu, ki ne spada v področje naše volje.

S tega vidika ne bomo vadili dihalnih vaj direktno, pač pa pri teknu, med hitro hojo, pri plavanju, pa tudi med izvajanjem gimnastičnih vaj. Tako delo bo istočasno vaja mišic, srca in dihalnih organov.

D. U.

odbora. Dnevnih red: poročila načelnikov sportnih in upravnih sekcij. Gg. sekcijski načelniki se naprosto napolnjujejo na položje obračun načelnikov načelnikov.

Nogomet v tujini

Praga: Turin 3:0. Medmestno tekmo, ki se je vršila v Pragi, je posetilo nad 8000 gledalcev. Praska nogometna reprezentanca je bila sestavljena le iz igralcev Slavie in Sparie. Italijani, ki so bili očitno utrujeni zaradi dolge poti, so vendar pokazali na momente prav enakovredno igro in niso zasluzili toljega poraza. Od Cehov pa zaslužijo pojavljanje v nedosegljivem vratar Planicka. Zmagla praska nogometna reprezentanca pa je bila lep donesek k praznovanju češkoslovaškega narodnega praznika, kajti prav ta dan se je odigrala omenjena tekma.

Tudi na Koroskem so vročekrvne. Do nemirov je prisko pri prvenstveni tekmi med K. A. C.-om in celovško Austrijo, ki se je vršila pretekel nedeljo v Celovcu. Gotov del občinstva je neprestano dražil in nagašal poslušecem sodniku. Igra sama tudi ni vsled tega imela kakšne posebne vrednosti. Neprestano motenje igre, ki je pribajalo iz občinstva, je primoralo sodnika, da je v 38. minutu drugega polčasa predčasno zaključil tekmo. Stanje 3:1 za K. A. C. — Vidimo iz tega, da tudi v Celovcu ni še pravega sportnega razumevanja. Cudno je to, da manjši je kraj, tem bolj strupeno je ozračje med posameznimi klubli.

RAZNO

Paolino še vedno sposoben. V Parizu se je vršila boks borba med iz Amerike se vrnilim Špancem Paolinom ter Francozom Briselle. Slednji je obenem francoski prvak težke kategorije. Le 5 rund je bilo treba in sodnik je moral prekiniti neenak boj. Briselle je bil namreč nesposoben, da bi nadaljeval brez uspešno borbo.

Dobro sredstvo. Sodnik v neki nogometni tekmi škotskih juniorjev je večkrat opominjal posameznike obeh moštev zaradi surove igre. Nič ni pomagalo in le še bolj so se razvili mladi igralci.

Tedaj pa se je sodnik odločil k slednjemu koraku. Igralci obeh moštev je spolil v garderobo, kjer jih je pustil celih 20 minut, da so se pomirili. Po preteku teh minut pa je poklical obe moštevi na igrišče in tekma se je nadaljevala. Ne bi človek verjal, toda resnično so se potrudili igralci in ni bilo treba več sodniku kartati posameznikov zaradi surove igre. — Pri nas bi se morda to ne obneslo?

Chevroletovi vozovi

so nad vse ekonomični

0,087 litra bencina — komaj kozarec — porabi Chevroletov tovorni avto za prevoz 1000 kil tovora kilometr daleč.

Zaradi praktičnosti ravnanja se odločijo za Chevroletov osebni avto vsi poslovni ljudje, ki potrebujejo avto v svrhu povečanja svojega obrata. Ta poceni in ekonomični voz ima Fisherjevo karoserijo in Ducove barve, kar ga postavlja v isto vrsto z mnogo dražjimi motornimi vozili.

Chevrolet — Pontiac — Oldsmobile — Oakland — B. & W. — Vauxhall — La Salle — Cadillac — Chevrolet tovorni avtomobili — G. M. C. tovorni avtomobili — Karoserije od Fisherja.

PROIZVODI GENERAL MOTORS

Ekonomičnost pri porabi bencina pa je sam del Chevroletove ekonomske. Posebno varčno delata prevažanje s Chevroletom čvrstost njegove šasije in odlična kakovost njegovega šestcilindrskega motorja.

Stopite k našemu zastopniku in ga prosite, naj vam izračuna, koliko vas bi stalo prevažanje s Chevroletom.

CHEVROLET

avtomobili in vozovi v trgovske svrhe

Šah

Evansov gambit.

(Igrano na šahovskem mojstrskem turnirju v Ebensee-u v avgustu 1930.)

Beli: dr. R. Dührssen Črni: dr. Emil Kramer (Berlin).

1. e2 — e4 e7 — e5
2. Sg1 — f3 Sb8 — c6
3. Lf1 — c4 Lf8 — c5
4. b2 — b4 Lc5 — b4
5. c2 — c3 Lb4 — c5
6. d2 — d4 e5 — d4
7. 0 — 0 d4 — d3
8. Si3 — g5 Sg8 — h6
9. Sg5 — f7 Sh6 — f7
10. Le 4 × f7 + Ke8 — f7
11. Dd1 — h5 + g7 — g6
12. Dh5 × c5 d7 — d6
13. De5 — d5 + Lc8 — e6
14. Dd5 × d3 Th8 — e8
15. f2 — f4 Kf7 — g8
16. Lc1 — b2 d6 — d5
17. c3 — c4 d5 — d4
18. Sb1 — d2 Sc6 — b4
19. Dd3 — g3 Le6 — f7
20. e4 — e5 Kg8 — h8
21. c4 — c5 b7 — b6
22. c5 — c6 Sb4 — c6
23. Sd2 — f3 Dd8 — d5
24. Tt1 — d1 Ta8 — d8
25. Td1 — d2 Kh8 — g8
26. Ta1 — c1 d4 — d3
27. f4 — f5 Te8 — f8
28. e5 — e6 Lf7 — e6<br

Naše socialno zavarovanje

Iz statistike OUZD v Ljubljani — Pogledi na naše gospodarstvo

Statistička Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je nekakšna naš gospodarski barometer, saj je Okrožni urad predstavnik vsega našega delavstva, kajti od bojniškega in nezgodnega zavarovanja so izvzeti le poljedelški delavci, nadalje rudarji in železničarji ter duševni delavci. Zato ne bo odveč, če prinesemo ponovno par podatkov o našem socialnem zavarovanju in nega nositelju OUZD.

Povprečno število zavarovancev je v l. 1929 znašalo 94.929 v primeri z 88.927 v l. 1928. Največje valovanje povzročajo sezijski delavci, to so predvsem stavbeni delavci, gozdni in deloma sezijski delavci. Opožarja se, da prevladujejo med sezijskimi delavci moški. Pri moških delavcih znaša najvišji odklon v primeru s prejšnjim mesecem 6.6%, pri ženskih delavcih pa največ 1.2%. Sezijske delavke poznamo največ v teh strokah: sobarice in natašnice v letoviščih in delavke v oblačilni industriji.

Zanimivo je, da število ženskih članov vedno narašča. Se l. 1923 je znašalo število moških članov še 72.68% vsega članstva, število ženskih članov pa 27.32%, v letu 1929 pa se je izpremenilo razmerje v korist ženskam 67.49% moškim in 32.51% ženskih.

Siroki javnosti je dolesj ostalo neznan, da ima OUZD tudi samo člane, ki so zavarovani le zoper nezgode, nadalje so pri OUZD zavarovani državni dnevničarji tudi za slučaj onemogočnosti, starosti in smrti. To je zameteč bodočega pokojninskega zavarovanja delavstva. Poleg tega ima urad zavarovanih več delavcev tudi fakultativno.

Število vseh prijav in odjav kaže, kako narašča poslovanje urada, pri tem pa nam je omeniti, da se število uradništva od 1926 dalje ni povečalo, čeprav je istočasno število prijav in odjav naraščalo od 296.000 na 411.000 Din.

Statistička po sedanjih mezdnih razredih kaže, kako veliko dela bi si urad lahko prihranil v slučaju nove ureditve mezdnih razredov.

Dohodek od dela v Dravski banovini

Celokupna letna mezda vseh članov OUZD je naraščala v l. 1929 v primeri z l. 1928 od 649 na 726 mili. Din. Višina faktičnega zasluga zavarovancev pa je ceniti na 1 milijard Din, celotni dohodek od dela v dravski banovini pa je ceniti na najmanj 2 milijardi Din, celotni dohodki naše ba-

novine znašajo ca. 6 milijard Din, kar da na podlagi obrestne mere 8% kapital 50 milijard kot narodno premoženje. Stalno narašča, povpr dnevna mezda: dosegla je v l. 1929. 25.47 Din v primeri s 24.32 Din v letu 1928. To pa še ne pomeni stalnega zvišanja delavskih plač, pač pa vedno pravilne prijavljane mezd, kar je povzročil v veliki meri tudi revizijski odsek urada.

Starostna struktura članstva kaže, da bi se dalo pri nas pokojninsko zavarovanje vgodno izvesti, ker imamo dovolj velik odstotek mladih članov, ki dalj časa plačujejo prispevke in manj prejemajo starostno rento. Tudi nižje prejmebi bi krile pokojninska bremena. Poleg tega postajajo vedno večjega pomena za strukturo članstva posledice svetovne vojne, nadalje zaseka, ki jo povzroča vojaška obveznost članstva. Stanovska struktura izkazuje veliko stabilnost. Kar se tiče nezgodnega zavarovanja, bi bilo uместno reducirati nevarnostne odstotke ali pa uvesti enoten tarif.

Gledate razdelitve članstva po strokah smo že prinesli, tozadne podatke, katerih ne moremo ponavljati. Pač pa emčimo, da je pri posameznih ekspoziturah najbolj naraščalo v Zagorju za 14%, nadalje na Jesenicah za 11% in v Mariboru za 10%. Padlo je pa število članstva v Gornji Radgoni za 5%, za isto toliko v Murski Soboti, v Ptaju pa za 2%. V vseh ostalih ekspoziturah je članstvo več ali manj naraščalo.

Mali obrati prevladujejo

Posebno zanimiva je razdelitev članstva po obratih. Tu nam daje statistika dragocen material. Kaze nam, da pri nas prevladujejo mali obrati.

Po številu delavstva se obrati razdele tako:

delavcev v obratu	število obratov	absolut.	v %
1	13.650	56.51	
2	4.690	19.42	
3	1.971	8.16	
4	954	3.99	
5	538	2.31	
6-19	1.623	6.71	
20-49	4	1.83	
50-99	1	0.43	
100-199	..	0.2	
200-499	..	0.0	
500-999	..	0.0	
1000 in več	3	0.01	

Skupno je vseh obratov 24.153.

Sadni izbori

Za ptujski okraj

Anketa je otvoril g. okrajin načelnik Lipovsek, ki je v prav lepem nagovoru načlasi, da je sadjereja velikanskega gospodarskega in državnega pomena. Za njim je povzel besedo g. ing. Skubic. Pojasnil je pomen sadnih izborov. H koncu je povedal: »Zakonodavec je pokazal dobro voljo, banovina je pokazala dobro voljo in okraj je pokazal dobro voljo, toda vse to ostane brez uspeha, če tudi sadjarji ne pokazejo dobre volje na ta način, da se s pravim razumevanjem ločijo dela v smislu sadnih izborov.«

Nato se je začela zelo živa debata. Nekateri izkušeni sadjarji (gg. Šiftar, Titon, Gomboc itd.) so navedli vrste jabolk, ki so se izkazale na podlagi mnogoletnih izkušenj kot najprimernejše. Po vsestranskem pretersanju, ki je sledilo, je g. ing. Sadar, ravnatelj kmelijske šole v Rakitancu predlagal za jabolka s sledeči izbor:

1. Letna: Charlamovsky.

2. Jesenska: Pisani kardinal in letni mošančer (katerega so vsi navzoči prekrstili v Gorice in kakor raste na Goričkem).

3. Zimska (za višje lego): Nathana, Kanada, Zimski mošančerji v Krivcepelj; (za ravnino pa) Londonski peping, Bavmanovka, Karmelitarca in Batul.

Za hruške, črešnje, višnie, čeplje, slive ter orehe in kostanje so bile izbrane večinoma iste vrste kakor v mariborski okolici.

Pismena anketa o sadnem izboru se je vršila tudi že l. 1926. Na podlagi odgovorov se je takrat sestavil izbor, ki je sedanju zelo podoben z izjemo, da obsegata tisti še več vrst.

Gibanje trgovstva in obrtništva

Po podatkih Zbornice za trgovino, obrit in industrijo v Ljubljani so bili na njenem področju v 3. četrletju 1930 prijavljeni 303 trgovski in pomožni trgovinski obrati (v 2. četrletju 329), odjavljenih pa je bilo 230 obrator (v 2. četrletju 276).

Najznamenje je gibanje v sledečih strokah: prijave (v oklep, odjav) v trgovin v lesom 19 (28), z dež. pridelki 25 (11), z živili 18 (10), brez aratvo 23 (21), z mešanim blagom 84 (53), z galanterijskim blagom 10 (9), sejmarsvo 22 (13), agencije 13 (4) itd.

V zadnjih letih je bilo v posameznih četrletjih gibanje sledeče:

Prijave	Odjave	1929	1930	1929	1930
1. četrletje	393	305	792	367	
2. četrletje	379	329	360	376	
3. četrletje	355	303	181	230	
4. četrletje	373	—	299	—	

Skupno je bilo v prvih 9 mesecih 1930 prijavljenih 937 novih obratov (v istem času 1929 1127, 1928 1141), odjavljenih pa 973 (1929 1233, 1928 1018). Število odjav (zaradi 1. in 2. četrletja) prekaša število prijav za 34 (1929 celo za 106, 1928 pa je bilo prirastka 123 obrator).

Prijave obrtniških obratov je bilo v 3. četrletju 1930 579 (v 2. četrletju 757), odjav pa 374 (396).

V posameznih strokah je bilo gibanje sledeče: kovači prijav 8 (odjav 11), podkovni kovači 8 (8), mizarji 36 (15), kolarji 8 (11), žage (9 (4), strojno pletenje 15 (3), krojači 32 (21), šivilje 70 (45), čevljari 59 (59), mesarji 12 (12), mlinci 14 (11), peki 20 (19), izvoščki z avtomobilom 14 (10), prevozniški 21 (7), izposojevanje mlatilnic 21 (3), gostilne 43 (58).

Opoziti je zmenjanje števila gostiln. Vedno manj je čevljari, katere izpodriva tovarniška konkurenca. Zelo se razširijo pa naši deželi strojno pletenje.

Lani in letos je bilo gibanje obrtnih obratov sledeče:

	prijave	odjave	1929	1930	1929	1930
1. četrlet.	768	674	563	476		
2. "	706	757	461	396		
3. "	600	579	280	374		
4. "	669	—	375	—		

Skupno je bilo v prvih 9 mes. letos 2010 prijav (v istem času lani 2074, 1928 2024), odjav pa 1246 (1929 1304, 1928 996). Prirastka je torej bilo letos 764, lani 770, 1928 pa (vedno v 9 mesecih) 1028.

Borza

Dne 31. oktobra.

Ta teden je bil devizni promet prav znaten: znašal je 19.9 mil. Din v primeri s 23.0, 25.0, 19.6 in 27.5 mil. Din v prejšnjih tednih. Večji promet izkazuje deviza London, nadalje Praga, Curih in Dunaj. Tečaji so v splošnem le malo variirali.

V mesecu oktobru je dosegel devizni promet rekko dne višino, kajti znašal je 105.1 mil. Din. Da je bil ta mesec promet tako znaten, je pripisovati velikim zaključkom v devizi Newyork, katero so potrebovali kupci naših dolarskih papirjev. Samo še v novembetu lani je presegel devizni promet ljubljanske borze vsoto 100 mil. (točno je znašal 103.5 mil.). Skupno je dosegel devizni promet ljubljanske borze v prvih 10 mes. t. l. vsoto 802.8 mil. v primeri s 789.3 mil. Din v prvih 10 mes. lani in 752.3 mil. Din v prvih 10 mes.

Efektni trg je postal manj živahn. Tečaji državnih papirjev zopet slabe. Promet je postal preti koncu tedna manjši. Bančni papirji so pri običajnem prometu čvrsti. Živahnese je postal na tržišču industrijskih papirjev, ki izkazujejo nekaj več prometa. V teku tedna je Trboveljska naraščala od 370 na 386, v petek pa je nekoliko popustila.

DENAR

* današnem deviznem prometu so ostali tečaji v glavnem neizpremenjeni. Promet je bil manjši, saj so bili zaključki le v devizah Praga, Dunaj in Trst. V devizi Trst je bilo zaključeno privatno blago, Prago in Dunaj pa je dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih) zaključni tečaji) Amsterdam 2273.50 bl., Berlin 1345.50 bl., Bruselj 787.68 bl., Budimpešta 988.50 bl., Curih 1095.90 bl., Dunaj 794.40-797.40 (795.50), London 274.31 bl., Newyork 56.35 bl., Pariz 221.54 bl., Praga 167.06 do 167.85 (167.46), Trst 294.35-296.35 (295.35).

Zagreb, Amsterdam 2269.50-2275.50, Berlin 1344-1347, Bruselj 787.08 bl., Budimpešta 987 do 990, Curih 1094.40-1097.40, Dunaj 794.40-797.40, London 273.91-274.71, Newyork 56.25-56.45, Pariz 220.54-222.54, Praga 167.06-167.86, Trst 248.46-246.486. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 7.71 mil. Din.

Belgrad, Amsterdam 2270.50-2276.50, Berlin 1344-1347, Budimpešta 987-990, Curih 1094.40 do 1097.40, Dunaj 794.40-797.40, London 273.91 do 274.71, Pariz 220.54-222.54, Praga 167.06-167.86, Milan 294.17-296.17, Newyork 56.25-56.45.

Curih, Belgrad 9.12

Budilke,
stenske in
žepne ure
kupite
najbolje in
najceneje
pri
M. Suttner
Ljubljana 2
Prešernova ul. 4
Lastna protokolirana tovarna v Švici
Zahvaljujte
časnik zaston
in poštino
prosto

Budilke od Din 49 — naprej. — Budilke iz lesa od Din 84 — naprej. — Stenske ure idoče 14 dni z bitjem od Din 380 — naprej.

Obiskovalcem pokopališča

se vlijano priporoča za obilen posez

gostilna Krušič

Zelena jama :: Ljubljanska ulica 1

Točijo se pravvrstna dolenska in štajerska vina. Opozarjava na dobre kravne in jetrne klobase, kakor tudi vsa druga jedila. Sprejemajo se abonentni.

Anton in Marica Duša

Za praznike

se dobe domača koline, kakor krvavice in jetrnice. Priporočam dobro portugalko, dolensko črnilo, zavrnčan in dober rizling. Turški vrh in sladki mošt. Za dobro postrežbo jamči priznana gostilna.

»Pri Amerikancu«

Ljubljana, Sv. Florijana ulica 20

OROŽJE

municijo in lovsko potrebčino, na drobno in debelo, vedno v največji izbiri in po najnižjih cenah nudi:

Fr. Sevcik, Ljubljana

Zidovska ulica 8. — Telefon 33-78. — Za veliki ilustrirani cenzik 1930. poslati Din 6 — v poštnih znakih.

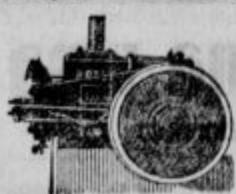
Oglejte si

RAZSTAVO

ki se vrši 1. in 2. novembra
v vseh prostorih tvojki

A Šinkovec nasl. K. Soss,
Mestni trg.

Najzanesljivejši pomočnik

vsakemu poljedelu
in obrtniku je naš
motor

ROBOT
stabilen ali prenosljiv od 3-14 HP

Prostojeske tovarne strojev

Wichterle & Kovářík d. d.
centralna zalogu v Vukovaru

Zahvaljujte prospekt za gospodarske stroje WIKOV

Prevzem gostilne!

Vljudno naznamjam, da sem prevzela gostilno pri »DACHSU« v Florijanski ulici v Ljubljani. Za topla in mrzla jedila ter pristna vina bo vedno dobro preskrbljeno; sprejemajo se abonentni na dobro domačo hrano po nizki ceni. V soboto in nedeljo sveže domače koline. Priporoča se

Novak Frančiška

*Volneno blago,
svilo,
popelin i. t. d.
za žalne obleke
priporoča*

A. & E. SKABERNÉ
Ljubljana

Gospodarska zvezda v Ljubljani

ima stalno na zalogi:

Deželne pridelke — Žito —
mieveske izdelke — speci-
rijsko in kolonialno blago
— sadje — mesne izdelke —
užno sadje — semena —
seno — slamo — Težakov

olje za živilo — kmetijske stroje in orodja —
umečna gnojila — cement
— premog itd. — Zastop-
stvo za prodajo kislove
kisline v Dravski banovini

V globoki žalosti naznamjam brdiko vest, da je naša ljubljena gospa

ALBINA BREZNÍK
soproga nadučitelja v pokoju

po kratki, težki in mučni bolezni, previdena s tolažili svelte vere — prerano — dne 30. oktobra 1930 v bolnišnici umrla.

Pogreb predrage pokojnice bo iz mrtvačnice splošne bolnišnice v nedeljo, dne 2. novembra 1930 ob pol 4 popoldne na pokopališče k Sv. Križu.

Pokojnici obranimo blag spomin!
V Ljubljani, dne 31. oktobra 1930.

Globoko žaljuči soprog Brezník Martin, nadučitelj
in vsi ostali sorodniki.

Stekleni okraski za božično drevesce

Za tevje moj nojnajviši, bogato ilustrirani
glavni katalog

Ih ga pošlim v preglašeno in ki vsebuje
moj neandikrivični prekrasne novosti:
igrake, angleške, italke, posledne žibini
kvaplova, laski, esp. e. silajni kovins-
ki okrasni, giralde in vse ostali
Iz prve roke, ene brez konkurenco.
Za vse dovoljeno, vvenuelno se po-
vrne denar. Pri vecjih na očilih prepredajalcem naj-
večji popust!

ADOLFEICHORN EUGEN SOHN Lauscha 122
(Deutschland)

ŽOLČNI KAMNI?

Spoštovalo glavno zasto stvo
»The Salvat«, Brčko.

Naznamjam vam, da je Vaš čaj
THE SALVAT, ki ga izdeluje te-
kar-a. Pri Odrešeniku v Pragi,
tako d. bro učinkovata, da so ve-
čudli. Moja telca je že do go hol-
nala na žolčni kamni, za njadva
mesečn. v pa trpelja ta o grozovito,
da te pala na postele in popol-
noma obnemog a. Noben zdravnik
je ni mogel pomagati; imela je
hude krke, ki so se vsak dan po-
navljali. Bral pa sem v časopisih
Vaš čaj s THE SALVAT in ga
ta olj naročil. Odkar pije ta čaj, je
izginula vsa a bolchedina in vsi na-
valli krke ev so izostali; tekem eno-
mesečne porabe tega čaja si je žele-
li o obo nog a, da zopet lahko
risi svoj posez. Priporočili smo Vaš
čaj že mnogim bolnikom, pa g-
bomo priporočali v edaj. V im-
svoje te se Vam prav srčno za-
navljajem.

Adam Lohrman, Bečka.

Zahvalete zanimivo brošuro o
žolčnih kamni h, bo zaznali na jetnih
in žolču, ki Vam jo zastonji pošlje
gavni za opis in eni razpoš-
ljevec na Jugoslavijo.

»The Salvat«, Ph. Mr. I. Semper
Brčko.

SALVAT-THE!

Trgovina Marija Rogelj

Ljubljana :: Sv. Petra cesta 26 :: Ljubljana
priporoča svojo bogato zalogo zimskega blaga za
plašče, obleke in perilo, izgotovljene plašče, oble-
ke, otroške obleke in toplo perilo, žemperje,
trikotažo, odcje, rukave, nogavice.

Dobro blago. Zadaja novosti. Najnižje cene.

KRASNE KODRE

nomejeno trajne pri vlažnem
vratku ali potenju dosežajo dame
in gospodje brez škarji kod-
dralk s HELE esenco za kodre.
Tudi najlepši bublikop se po-
tepiš s Hele ker je ne potrebnva
vsaka ondulacija. Velik prih-
nek na času in denarju, pospe-
šuje rast las. Vaša podoba Vas
bo iznenadila. Tako pa vporabi
obilno onduliranih kodrov, krasne frizure. Mnogo zah-
valnic. Posebno gledališke umetni ce so polne hvale.
Cena 12 Din, 3 steklenice 25 Din, 6 steklenic 40 Din.
Dr. Nikol. Kemeny - Kočice H - postni predel 12/25. CSR

Vreče. Kdo rabi vreče kupi jih nat-
cenje pri tvrdki:

Mirko Mlaker

Ljubljana - Slomškova ulica št. 11

Pozor gozdarji in trgovci!

Nabavite si pravvrsten izdelek sekir in
plankač, katere posiljam po pošti. — Cene
nizke. — Za vsak komad prevzemam gar-
ancijo. Trgovcem dajem popust. MATEVŽ
KRMELJ, Log, pošta Škofja Loka

Dr. SCHAEFERJEV EPILEPSAN

proti
epilepsiji, krčem, padavici

že 15 let najbolje preizkušen. — Dnevno dohaja
mnogo priznanci. Pobližja pojasnila in razpošilja:

Lekarna sv. Stefanija, Mr. M. Fister, OSIJEK III.

STROJE.

za tolčenje
smetane in
snega

dobavlja najceneje

Mlekarja Kristof

Ljubljana

Sv. Petra cesta 30.

Radi preureditve obrata se proda:

parni stroj

ca. 50 HP, s kotlom, predgrevacem i. t. d., nadalje
polnojarmenik, hitrotokoč, 55 cm premera. Naslov
v upravi »Slovenec« pod št. 11.475.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

zbrano delo

Cena Din 40 —, eleg. vezana Din 55 —

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Mali oglasi

Perje do Din 35 — naprej
Pernice iz puha, volne in bombaža
 Kemično čiščenje perja Din 15 — kg
FEIN, ZAGREB, Zrinjski trg 17

Službe iščejo

Službo delovodje
 poslovodje ali strojnega konstrukterja v večjem industr. podjetju išče absolvent strojne delovodske šole z 9 letno vodilno prakso v večjih podjetjih. Ponudbe na upravo pod »Praktik«.

Upokojena učiteljica
 bi šla kot vzgojiteljica k enemu ali dvema otrokom, najraje na deželo. — Ponudbe na upravo pod »Stroga krščanska vzgoja« št. 12.422.

Prodajalka
 želi mesta v trgovini, pekarni, mlekarji ali slaćarni. — Naslov v upravi pod št. 12.415.

Službo grobarja
 išče pošten in priden delacev. — Stanovanje želi prosto. — Naslov: Dušič Florjan, Lisce 39, p. Celje.

Uradnik
 upokojen, vesetransko izvežban pri notariatu in trgovini, strojepisec, prosi postranskega zasluga — eventualno proti stanovanju in hrani. Blaghotne dopise na upravo »Slovenca« pod »Žmožen« pod št. 12.446.

Trgovski pomočnik
 pošten, dober prodajalec, vojažčine prost, išče službo. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na oglašni oddelek »Slovenca« pod »Zanesljiv in veden« št. 12.317.

Akademik-filozof
 več tudi knjigovodstva, išče začasnega zaposlenja, tudi za hrano in stanovanje. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« v Ljubljani pod »Hvalezen devalec« št. 12.424.

Upokojenec
 več slovenskega, hrvatskega, nemškega in italijan. jezika, išče službo čuvanja, vratarja, služe ali kaj sličnega. Gre tudi na deželo. Dopise na upravo pod »Upokojenec«.

Gospodinja
 srednje starosti, išče mestna. Ponudbe pod »Mirem značaj« na upravo.

Prodajalka

dobro izurjena v vseh trgovskih poslih, kakor tudi aranžiraju izložb — išče službo za takoj ali pozneje. — Cenj. ponudbe pod »11 letna moč« na upravo.

Službe išče
 bodisi kot vzgojiteljica v pošteni družini ali pa kot začetna moč v trgovini pod ugodnimi pogoji poštano dekle. Nastop službe lahko takoj. Ponudbe pod številko 25 na upravo lista.

Pošten, trezen mož
 absolvent kmetijske šole, več vseh kmetijskih pagon, prosi nameščenje kot oskrbnik ali kaj podobnega. — Naslov v upravi št. 12.484.

Mužbodore

Vajenca
 za pekovsko obrt, z vso oskrbo, sprejme A. Praprotnik, Jesenice.

Dekle
 pošteno in pridno, čedne zunanjosti in lepega vedenja, ki ima veselje do otrok in vseh gospodinjskih del, sprejme takoj 4 članska obitelj v Ljubljani. Ponudbe na upravo pod »Dobra služba«.

Hlapec
 zanesljiv, trezen, pošten, vajen konj in gospodarskemu delu, se sprejme takoj v trgovini P. Starašina, Cirkovce pri Pragerskem.

Mizarskega vajenca
 sprejme strojno mizarstvo Ivan Šemrl, Poljanska 69, Ljubljana.

Prodajalka
 delikatesne stroke z garancijo 20.000 Din — se sprejme kot voditeljica prvovrstne trgovine proti dobrati placi. Ponudbe pod »Samostojna moč« na upravo »Slovenca« Celje.

Organist in cerkvenik
 dobri službo. Kje — pove uprava pod št. 12.339.

Učenko
 sprejmem kot prešivalko, z dobro šolsko izobrazbo. Stroja vajene imajo prednost. Hrana in stanovanje v hiši. — Jakob Virjent, čevljarstvo, Vrasko.

Dekle
 pridno in pošteno, še mlado, ki bi imelo svoje stanovanje, se sprejme takoj za pomoč v mlekarni. Predstaviti se: Dunajska cesta 27.

Hišnica
 ki bi pomagala tudi pri gospodinjstvu, se sprejme takoj. Pismeno ponudbe na upravo pod »Poštena«.

Dobro izurjeno
Šiviljo
 sprejmem na dom. Naslov v upravi pod št. 12.340.

Milan Tuma, trgovina z mešan. blagom v Krškem, sprejme pridno in pošteno pogoj. — št. 12.471.

Dekle
 pošteno, pridno, za hišno delo in kuhinjo, se takoj sprejme. Kolodvorska restavracija, Posti, Bistrica pri Limbušu.

Knjigovodjo

ali knjigovodkinjo išče hotelsko podjetje za stalno nameščitev. Ponudbe pod »Točnost« št. 12.383 na upravo lista.

Natakarico

zanesljivo in pošteno, z dobrimi spriceljami, takoj sprejme Posti, kolodvorska restavracija, Bistrica pri Mariboru.

Pletilje

dobe prednje dele v poljubni množini v krasnih vzorcih po najnižji ceni le pri Hribar, Ljubljana, Dolenjska cesta 22.

Vajenca

za krojaško obrt sprejme I. Goltez, Stožice — Ježica pri Ljubljani. Hrana in stanovanje pri mojstru, drugo po dogovoru.

Vajenca

za pilarsko obrt iščem s hrano in stanovanjem. — Pilarna Ivan Figar, Ljubljana, Vošnjakova 6.

Služkinjo

ki zna kuhati in opravljati vsa hišna dela, takoj sprejmem. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Poštena in snažna«.

Vajenca

se sprejme. Fran Mrhar, strojno mizarstvo, Stanežice, št. Vid nad Ljublj.

Čevljarski pomočnik

dobro izvežban, se sprejme. Stalno mesto, hrana in stanovanje v hiši. — Travnik, Trebenje.

Pošteno dekle

se takoj sprejme k družini z dvema oktromoma ter kuhinjskemu delu. — Ponudbe na: Frančiška Prusnik, Kamnik.

Gospodična

ki boste znala dobro voditi mlekarno, se sprejme. — Stanovanje in hrana prosto. Ponudbe je poslati na oglašni oddelek pod »Kavčija potreba« št. Vid n. Ljublj.

Kam pa, kam?

Danes vsi v Moste v goštinstvo »Zakotnik«, tam se dobe krvave klobase in dobra kaplica.

Danes in jutri

le »Majarončku« na svež domače in kranjske klobase, katere bomo zalili s pristno štajersko kapljico.

Pouk

prva oblast. konc., Čašmernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugauto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Mesarskega vajenca

in enega pomočnika sprejme takoj Ivan Zanoškar, umetni kolarstvo, izdelovanje auto-karoserij in vozov, Gospovetska cesta št. 16, vhod v delavnico Bleiweisova cesta, Ljubljana.

Učenko

s predpisano šolsko izobrazbo, 16 let staro, takoj sprejmem v mešano trgovino na deželi s hrano in stanovanjem v hiši. Pomagati mora pri gospodinjstvu. Ponudbe pod »Pridnost in poštenost pogoje« št. 12.471.

Dekle

pošteno, pridno, za hišno delo in kuhinjo, se takoj sprejme. Kolodvorska restavracija, Posti, Bistrica pri Limbušu.

Ali ste res tak?

Teden za tednom citate o reliefnih vezeninah, pa si jih se niste ogledali v moji izložbi. Pouk brezplačen. Lindič, Ljubljana, Komenskega 36.

Premožen obrtnik

poroči priprsto kmečko dekle. — Ponudbe: Franjo Gajšek — poštnoležeče Ljubljana.

Zeljko

pošteno, pridno, za hišno delo in kuhinjo, se takoj sprejme. Kolodvorska restavracija, Posti, Bistrica pri Limbušu.

Ali ste res tak?

Teden za tednom citate o reliefnih vezeninah, pa si jih se niste ogledali v moji izložbi. Pouk brezplačen. Lindič, Ljubljana, Komenskega 36.

Posestvo v najem

ki obstaja v predmestju Ljubljane, oddam na 10 do 15 let radi selitve. Prostori so primerni za obrtnike, posebno za mizarško stroko, eventualno za lesnega trgovca. Prostor je primeren za obširno delavnico in s stanovanjem z več pritiklinami. Vpeljati se da na električen pogon. Promet je brez konkurenčnosti. V okviru poslovnosti se nahaja nekaj najnaj in travnikov za dva par vprezne živine. Ponudbe na upravo pod »Uspeh« št. 12.435.

Kupoval, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13

poleg hotela Štrukelj — Pazite na naš naslov!

Knjižničarja

ali knjižničarja išče veliko hotelsko podjetje za stalno nameščitev. Obvladati mora toplovodne naprave, električna dvigala, električno inštalacijo. Ponudbe pod »Bodočnost« št. 12.383 na upravo lista.

Zaslužek

250 Din na dan zaslužite v Vašem okraju. Pisite tovarni Person, Ljubljana. Poštni predel 307. Znamko za odgovor.

Zastopnika

poštenega in vestnega, se veletrgovina z vinom v Ljubljani za takojšen nastop. Ponudbe z navedenim referencem pod »Poštene« št. 12.404 na upravo.

Nismo z Vami zadovoljni!

Preveč iščete okrog in uničujete Vaš čas z ničevnostjo. — Prevzemite vendar naše lukrativno celotno zastopstvo — z enim prijmom ste zadeli vse. Noben predmet se ne sledi lažje prodajati kot naši gospodinjski predmeti. Vsak agent bo opremljen s tipi, kolekcijo, poukom in strankinem materialom. I. Razpoljalnika »Omnia«, Mikošičeva cesta 14.

Daner

meblirana soba, solnčna, separirana, se odda za Bežigradom (Pleteršnikova ulica 24).

Parcele naprodaj

od 6—8 Din m². Več se izvije Brdo 18, Vič.

Hiša v Ljubljani,

</div

Nič Vas ne stane

če si ogledate veliko zalogu blaga za zimske suknje, kamgarn in športni ševijot za obleke finih kvalitet, iz prvih čeških in angleških tovarn ter različno drugo manufaktурno blago.

Ze samo pri ogledu se boste prepričali, da mnogo prišedite, če kupite pri tvrdki

A. Žlender

Ljubljana, Mestni trg 22

Rabljene instrumente

za tamburaški zbor kupimo. Ponudbe z navedbo cene na Prospektu društva »Vodnik« na Koprivniku, p. Bohinj, Bistrica.

Harmonij

dobro ohranjen, 5 oktavni Pajkarjev, se proda po nizki ceni. Naslov pove uprava pod štev. 12.434.

Krasen harmonij

zelo glasan, orglam podobni glasovi, primeren za cerkev ali dvorano, malo rabljen, naprodaj za 5000 Din. Naslov v upravi pod št. 12.459.

Kupim

dobro ohraneno prima koncert ali elegi citre. - Ponudbe na podružnico »Slov.« v Novem mestu pod »Citre«.

Razno

Abonente sprejemata na dobro domačo hrano gostilna Kos, Krojaška ulica 6.

I Vi potrebujete

nasveti pri osebnih, gospodarskih vprašanjih, pri iskanju posojila, nakupu, prodaji, najemu posestev, mlinov, gostiln, trgovin, »Marstan«, posvetovalnic, Maribor, Koroška 10. Vpisn. 10 Din, 3 znamke.

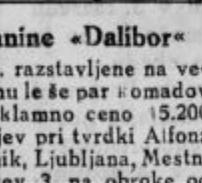
Samo 76 Din

stane Nikoprost, ki Vas odvadi kajenja. »Avinal«, ki stane 220 Din, Vas odvadi pijančevanja. Povejte tudi znancem! Lindič, Ljubljana, Komenskega 36

Ako želite kupiti

na obroke

obrnite se na Kreditno zadrugo detajnib trgovcev r. z. o. z. v. Ljubljani, Cigaletova ulica 1 (zraven sodnije).

Pianine »Dalibor«

(CSR), razstavljeni na velesejmu le še par komadov za reklamno ceno 15.200 dinarjev pri tvrdki Alfonz Breznik, Ljubljana, Mestni trg štev. 3, na obroke od 400 Din.

Čudežni Balzam

Jaz s. Alojzija bolniška Marijina sestra iz zavoda Vincentinum, se čutim primorana zahvaliti se Vam za Vaš izvrstni Radio Balzam, s katerim sem odpravila 41 let staru kurja očesa. Zahtevajte povsod samo Radio Balzam. Rešite se tudi Vi: kurjih očes, bradavic, trde kože itd. — Lonček 10 Din (predplačilo), ali 18 Din na povzetje, dva 28 Din — pošlje: R. Cotič, Ljubljana VII, Kamniška ulica 10a.

Moderno in higijenično, ilčno urejena mesnica

Andrej Marčan

Pogačarjev trg (Kresija) in Rimska cesta štev. 21

Vam nudi najfinješe mesne izdelke, kakor tudi vso pitano perutnino

Cenjenim čitateljem priporočamo sledeče Kranjske tvrdke

Janko Mišić

Kranj, Glavni trg
Izdeluje in prodaja lovsko orožje, — Popravila se sprejemajo.

A. KERN

d. o. z. KRAJN
izdeluje najboljše kekse, deserte, biskvice, neapolitanske in vafeline. Tovarna edik, s diplomami

Stanko Grašč

Kranj, Glavni trg 179
Stavbno in garniterijsko kleparstvo

Franc Perčič

splošno mizarstvo
Rupa, Kranj

Franjo Počnik

Kranj
Pralnica, ikalnica, krem. čistilnica, barvanje oblek

MAJNIK IN BITENC, KRAJN

Prodaja kolos, gramo ovce, ploske, kozel ter raznih posameznih delov. Prodaja na obroke. Izdelovanje raznih stavnih ključevnoljubinskih del: stenilke, ograje, okna in razne okovke. Montaža transmis. ter autogenična varjenja. Delo solidno po nizki ceni.

Franc Strniša

Kranj št. 130 Glavni trg

hiša Kreditne banke

prodaja „Jadran“ čevlje

Vsakovrstna popravila čevljev in galos.

Štene Reboli

Sivalni stroji, mrdno in galanterijsko blago. Velika izbra klobukov. Kranj

JURII POLLAK, KRAJN, FAROVSKA LOKA

Strojno mizarstvo za stavbe in pohištvo. Strojna izdelava za zunanje mizarje.

Franc Janša

konec. elektrotehnično podjetje
Kranj

Te dni je izšla

Družinska praktika

za leto 1931

Segajte po njej! Zahtevajte jo povsod!

Zaganje in drva

št. 40/8, v dobrem stanju, zamenjam za sivalni stroj. Jožef Knez, Vižmarje nad Ljubljano.

Prodamo

Samo do petega
dežne plašče, pelerine itd. po razprodajnih cenah. - Jancigaj, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 1.

Volna, bombaž,

nogavice in pletenine v veliki izberi pri Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ul. 4 in Stari trg 12.

Prodamo

1 dvojni polpotriko

kočijo, novo; 1 dvojni polpotriko kočijo, rabljeno; 1 dvojni polpotriko (landaver),

zelo dobro ohranjen; 1

dvojni polpotriko sajne, nove; 1 dvojni polpotriko sajne, rabljene; 2 enovprežnih sani, rabljene. Naslov v upravi pod št. 12.394.

Prodamo

kompl. opremo za večjo

specijsko trgovino, t. j. pulte, omare, police itd.

Prodajo se tudi posamezni

kosovi. — Naslov v upravi pod št. 12.306.

Dva pletilna stroja

6/80, se radi bolezni pro-

dasta. — Naslov v upravi

pod št. 12.482.

Premog, drva, koks

prodaja tudi na obroke

Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16. Tel. 33-13.

Med

četvrtični 1 kg . . . 17 Din

ajdov 1 kg . . . 15 Din
dobjavlja v vsaki množini

Mirko Valent, čebelar v

Notranjih Goricah, posta

Brezovica pri Ljubljani.

Grahom moka

se zdravniško priporoča

ljudem, ki trpijo na prebavi in vsem, ki uživajo

veliko mesa. Razpoložljivo

po 5 kg za 40 Din po

poštnem povzetju Pavel

Sedej, umetni mlin, Ja-

vornik, Gorenjsko.

Puhasto perje

čisto čohanjo po 48 Din

kg, druga vrsta po 38 Din

kg. čisto belo gošje po

130 Din kg in čisti puh

po 250 Din kg. Razpoložljivo

po poštnem povzetju L.

BROZOVIC — Zagreb,

ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Prodam več vagonov ve-

zanega, sladkega, napol-

sladkega in konjskega

sena

Nadalje prodam 1 vagon

privrste otave

— Vprašanje: I. Inocente,

Postumia Grotte — Italia.

Dalmatinova Biblia

naprada. Dobro ohranjen

izvod v prvotni obliki se

je do danes ohranil pod

kmečko streho in je na-

prodaja knjižnicam in znan-

stvenikom. Naslov pove

uprava »Slovenca« pod

št. 12.472.

TUDI ZA VAS

je izredna važnost, da stalno zasedljavate

gospodarska in druga poročila v dnevniku

»Slovenec« in pregledate tudi njegov

oglašeni del. Trgovcu in obrtniku, pa tudi

podeljencu je najboljši svetovalec »Slo-

venec«. Naroča se pri upravi v Ljubljani

ali pri njenih podružnicah in zastopnikih

Kino aparat

dobro ohranjen, s sklopnikom, primeren za društvene dvorane, na električno razsvetljavo in pogon, je pod ugodnimi pogojima na razpolago v Prosvetni zvezki, Miklošičeva cesta 5.

Jabolka

moščanke, v zaboljih od 25 kg naprej po 4.500 Din, fižol vsake vrste, krompir beli in rožnat vsako potrebitno množino wagonov po najnižji ceni. Dopis na upravo pod »Deželni pridelki« št. 12.394.

Prodamo

1 dvojni polpotriko kočijo, novo; 1 dvojni polpotriko kočijo, rabljeno; 1 dvojni polpotriko kočijo (landaver), zelo dobro ohranjen; 1 dvojni polpotriko sajne, nove; 1 dvojni polpotriko sajne, rabljene; 2 enovprežnih sani, rabljene. Naslov pri Domžalah.

Dobro ohranjen, s sklopni-

kom, panje s električno razsvetljavo in pogon, je pod ugodnimi pogojima na razpolago v Trsteniku, p. Golnik.

Še nekoliko

steklenih balonov, slušal, glosi z lokom, flauta, peč za žaganje in akumulator poc

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirana z acr. za z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje hranilnica sama. — Svoje prostore ima tik za fransko cerkvijo v lastni palači, zidan še pred vs. iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, karči pri Ljudski posojilnici kot zadruži z neomejenim imenom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinariev.

Sigurno zdravilo za lase!

Za resničnost spodaj navedenega imamo žive reklame in zahvale, poleg tega je dobil letos na razstavi v Parizu prvo in največjo nagrado Grand Prix z zlatimi medalji. To je pomada „MICHEL“ zdravilo za lase, ki ustavi izpadanje in svetlovanje las, odstrani prhljavje, srbenje, kraslice in lisaje. Povrne in požene nove naravne lase, ozdravi lasno tkivo in Žerm.

Pošilja po povzetju za vse banovine Depot za Jugoslavijo „MICHEL“ Kosmajska št. 1, Beograd. Prodaja Engleska drogerija, Knez Mihajlova 33. Tel. 27-95 in lekarna Delini Knez Mihajlova 1, Beograd.

Doze veljajo Din 115—, 150—, 185— in 290—. Doze so pripravljene, kolikor je večja, toliko je močnejša; kakor ima kdo obolelo lasno tkivo in Žerm. Kdor uporabi dozo za Din 290— a ga slučajno ne bi popolnoma zadovoljila, dobi v depotu isto količino zastonj. Poština na Vaše stroške. Navodila za uporabo so v vsakem paketu tiskana.

Prodaja za Slovenije: Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

Naznanilo

Cenjenemu občinstvu vladu naznajava, da bova staroznano modno in manufakturno trgovino Ihl & Kühar sedaj pod imenom

Kühar & Hrovat

dalje vodila. Priporočava Vam, da si za jesensko in zimsko sezijo ogledate in primerjate v kvaliteti in ceni našo bogato zalog, kakor: blago za dame in gospode, žamete, svile, pralno blago, belo blago za spodnjo posteljino in namizno perilo. Perilo za gospode in delavce, trikotaže, nogavice, kratke in dolge, kravate, predpasniki, flanel in posteljne oblege, telovniki za dame, gospode in otroke, perje in puhi, vse od priproste do najfinje kvalitete.

Zagotavljava Vam dobro blago, solidne cene, priporočava se za obilen obisk ter beleživa z velespoštovanjem.

Kühar & Hrovat

modna in manufakturna trgovina
Maribor - Aleksandrova 9 - Prešernova 2

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo

Premog domaći in inozemski za domače kurjave in industrijske verhe.

Kovaški premog vsemi vrsti

Koks živarniški, plavžarski in plinski

Brikete.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani. Miklošičeva 15/I.

ZAHVALA. Za številne izraze sočutja in sožalja ob briki izgubi preljubljenega brata, blagega svaka in nežnega strica

Ignacija Vrtačnika

posestnika na Viču

izrekamo vsem iskreno zahvalo. — Zlasti se zahvaljujemo gg. zdravnikom dr. Trtniku in primariju dr. Jugu, ki sta mu lajšala bolečine, prečastnim oo. frančiškanom, darovalcem krasnega cvetja, znancem in prijateljem, ki so ga spremili na zadnji poti, kakor tudi sosedom, ki so ga ponesli k večnemu počitku.

ZALUJOČI OSTALI

V globoki žalosti naznajamo, da je naša nadvse ljubljena mama, stara mama, teta, svakinja in tašča, gospa

Sever Uršula roj. Zorman

vدوا po mesarskem mojstru

dne 31. oktobra 1930 po dolgi in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, v 63. letu starosti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne 2. novembra ob 2. uri popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1930.

Francka por. profesor Sičeva, Leopold, Ivan, Josip, Mina, hčerki in sinovi, Marija Sever roj. Milavec, sinaha, prof. Franjo Sič, zet, in vse ostalo sorodstvo.

Tvrda

NIKLSBACHER & SMRKOLJ

trgovina z deželnimi pridelki in mlevskimi proizvodi na debelo se je preselila iz Pražakove ulice št. 11 v

Pražakovo ulico št. 4

(vogal Dunajske ceste in Pražakove ulice).

Pohištvo

oprsto in osajmoderneje. Vam nudi tvrdka po izredno nizki ceni

KREGAR IN SINOV

St. Vid nad Ljubljano — nasprot kolodvora

št. 335.

Razglas

V najem dajemo neodpovedno za tri leta goštino na žagi v Kočevju, sestoječe iz točilnice, dveh gostilniških sob, kuhinje, shrambe, verande, kleti in drugih pritisklin z inventarjem, sočasno stanovanje, obstoječe iz ene sobe in kuhinje, potem oferitale licitacije.

Najmanjši ponudnik za celoten najem znaša 2520 Din mesečno.

Pismene ponudbe je vložiti v zaprtih kuvertah do 15. novembra 1930 do 12. ure na spodnji naslov.

Premoženska uprava mesta Kočevje.

Ogledala

seb vrst, velikosti in oblik

Steklo

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

Spectrum d.d.

Ljubljana VII — Telefon 23-43

Zagreb Celovška 81 Osijek

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, lečaste, alabaster itd.

Od dobrega najboljše je le
Gritzner - Adler - Kayser
 Šivalni stroj in kolo
 elegantna izvedba — najboljši material
URANIA
 pistalni strol
 v 3 velikostih
 Novost
Šivalni stroj
 kot damska pi-
 salna miza
 Le pri
Jos. Petelinc, Ljubljana
 TELEFON INTERURB. 2913
 Zmerne cene, tudi na obroke

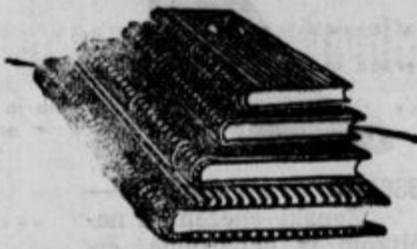
Jabolka

na debelo dobite pri
 Gospodarski
 zvezi v Ljubljani

L. Mikuš - Ljubljana
 pripravlja svojo zaloge dežnikov
 solnčnikov in sprehajalnih palic
 Popravila točno in solidno

Lovske puške
 floberte, browning pištote,
 pištote za strašenje p ov,
 lovski in ribiške potrebs-
 ščine ima vedno v zalogi
F. K. Kaiser, puškar
 Ljubljana, Kongresni trg 9

Usavočitne trgovske knjige,
 strace, mape, noteze, herbarije,
 odjemalne knjižice, bloke, zvezke
 itd.

zudim po skrajno ugodnih cenah!
Na debelo! -- Na drobno!

ANTON JANEŽIČ
 Ljubljana, Florianska ul. 14
 Knjigoveznica in čitalnica trgovskih knjig.

ČEŠKA INDUSTRIJALNA BANKA

PODRUZNICA V LJUBLJANI, Marijin trg 5

CENTRALA V PRAGI, ČSR

Slovenec		Ljubljana		Jugoslovija		Italija		Anglija		Nemčija		Francija	
12/10	Gorički	30	Sveti Jurij	NA POLJU	SLAVI	30	Sveti Jurij	NA POLJU	SLAVI	30	Sveti Jurij	NA POLJU	SLAVI
28	Dovje	vez	Conan Doyle	SVETI LUDVÍK	SVETI LUDVÍK	31	Conan Doyle	SVETI LUDVÍK	SVETI LUDVÍK	32	zvezek Reminski	zvezek Reminski	33
Roman 16	stikami	24	Din	vez	NA SINAJ	30	Din	vez	NA SINAJ	30	Din	vez	NA SINAJ
vez	42	Din	vez	32	Din	vez	42	Din	vez	32	Din	vez	33
—	Brackel	35	zvezek	Brackel	CIRKUSKI OTRUK	28	Din	vez	CIRKUSKI OTRUK	28	Din	vez	40

Hans Dominik:

Moč treh

Roman iz leta 1955.

Ure, ko sem smel poslušati vaš izvrstni glas, spadajo k najlepšim v mojem življenju. Še posebno se spominjam večerov, ko ste nastopili skupaj z Friderikom Boycem. Nikoli ni zvenel zame vaš glas lepše kot takrat.

Hipna rdečica je zaigrala na ladynem obrazu. Take besede iz ust tako novega znance, kakor je bil dr. Glosin, so mogle veljati le za veliko netaktnost, ali ...

Vohala je sovražnika v njem in izpremenila je svojo taktiko.

»Ste priatelj glasbe, gospod doktor? Morda tudi eden številnih darovalcev rož?«

Trudila se je, da bi dala svojemu glasu zaničljiv izraz.

»Ne morem zanikati, mylady, da sem stopal tudi med vaše častivce. Ko sem čital, da se poslavljate od gledališča ... bil sem takrat v San Francisku ... sem bil že na tem, da poletim na dan vašega poslednjega nastopa v New York. Če se ne motim je bilo v »Fideliju«, visoki pesmi zakonske ljubezni.«

»In zakaj niste prišli?«

Lady Diana je nevede izgovorila. Njeni čuti so delovali mrzlično. Čutila je, da je vse to prazno strejanje. Glavni napad mora priti od strani ... Toda odkod?

»Zakaj ne? ... Poseben prijetljaj me je zadržal za nekaj dni.«

Prekinil je.

>Prosim, gospod dr. Glosin, povejte, ako je zanimivo.«

>Zanimivo? ... Za splošnost koncem konca komaj. Pač pa za one, ki se jih tiče. Če se ne bi bal, da obudim neprijetne spomine ...«

>Čemu toliko ovinkov, gospod doktor, prosim ...«

Lady Diana je vedela, da bo zdaj sledil udarec. In klub negotovosti, i zkatere strani naj ga pričakuje, je bil njen glas miren in odločen.

Če želi vaše gospodstvo ... no potem ... Ko se je poročila slavna pevka Diana Racinska s pevcem Friderikom Boycem, so proročevali poznavalec razmer negel konec tez zvez, sklenjeni v umetniški omami. Vsi, ki so poznali igralsko in pivsko strast Friderika Boyca. Že čez pol leta je bil zakon tako razdrman, da so uvedli postopanje za ločitev, Diana Boyce je žakala le na sodno odločitev, da sklene nov zakon z Horacem Clintonom ...«

>Hotelji ste mi povedati zanimivo zgodbo ... pa mi pravite stare stvari, ki so mi zaboga dovolj znane.«

>Potreben je bil ta kratki uvod, mylady. Na večer vašega zadnjega nastopa sem prišel z obrežja v San Francisko in sem se zgubil med hišami pristaniške četrti. Ko sem prišel mimo neke pivnice, iz katere je donel krik in vik pijanih mornarjev, so se mahoma odprla vrata. Surove pesti so sunile nekega moža po stopnicah navzgor, da je treščil pred mojimi nogami na tlak.

Zastudil se mi je grdi nastop, hotel sem iti dalje. Tedaj sem opazil v svitu cestne svetiljke mlako krvi okrog pijanca. Kri je bruhalo iz težke rane v tilniku, zadane od noža.

Po kratkem skanju sem našel stražo, ki je prenesla ranjence na policijsko stražnico. Ker sem de-

loma bil sam priča nesreče, sem moral o tem izpovedati. Medtem je policijski zdravnik obvezal za silo ranjence in mu odstranil z obraza blato in kri. Mož je bil ...«

>Kdo?«

Lady Diana je začutila, kako ji zastaja kri v žilah. Nehote je sklonila glavo. Sedaj mora slediti udarec, ki ...

... bil je Friderik Boyce, vaš mož, o katerem ste mislili, da je mrtev.«

>Friderik ...«

Lady Diana se je opotekla in bi se bila zgrudila, če je ne bi bil prestregel dr. Glosin.

>Pogum, mylady! Za božjo voljo! Ves sem zbegan. Oprostite mi mojo nerodnost.«

Peljal je malone nezavesino na klop in sedel poleg nje.

>Friderik ... Friderik ...«

Sunkoma so se izvijale besede z bledih usnic.

>Friderik Boyce je mrtev, lady Diana.«

>Mrtev?« Ladyme oči so se nenaravnno široko odprle. >Rekli ... ste ... praykar ...«

>Friderik Boyce je umrl dve uri nato. Sunek je bil smrten.«

Globoko se je oddahnila. Diana se je vzravnala.

>Je resnica?«

Pogledala je dokторja, kakor da bi mu hotela čitati na dnu duše.

Doktor je vzel iz svoje listnice papir in ji ga podal.

Lady Diana je zmajala z glavo in izpustila list.

>Kaj je?«

>Potrdilo policijskega urada v Frisku, da je Friderik Boyce umrl 9. maja 1950.«

Od dobrega najboljše je le
TIVAR OBLEKE

za gospode od . . . Din **240**—**790**
 za dečke 11—16 let od Din **200**—**420**
 za otroke 3—10 let . . . Din **110**—**160**
 zimske kapuce od . . . Din **300**—**750**
 hlače . . . . . Din **89**—**150**

Oglej prost brez obveze nakupa!
 Samoprodaje v vseh večjih krajih
 V Ljubljani prodajalna
Ivan Kos, Sv. Petra cesta 23

Tovarniški lokal

Inozemska tvrdka za svilo
 išče v najem
 svetel, suh lokal s čim-
 prejšnjo uporabo v svrho
 ustanovitve

predilnice za svilo

Prij. ponudbe v nemčini z navedbo cene, tlorisa
 in opisom električne moči (višina napetosti) pod
OF 4611 Z na Orell Füssli-Annoncen,
 Zürich, Švica.

TELEFON 2718

Autotaksi M. Hočvar

Novo mesto-Kondita

Telefon 8.

18

GLAZBA
 osrečuje!

če jo slišite, prav posebno pa,
 če se sam z njo bavite — Ni
 treba, da VAS dom brez godbe!
 Če stopite z nami v slik in si iz-
 berete kak po ceni instrument.
 Zahtevajte neobvezno ponudbo in
 brezplačni veliki katalog!

Dobavimo Vam
 direktne iz tovarne
 v Nemčiji odnosno prodajne po-
 družnice v Mariboru. Pišite
 takoj na anslov :

MEINEL & HEROLD
 MARIBOR št. 102-B

V Isčana deln. glavnica in rez. fondi Kč 309.000.000—

60 podružnic in ekspozitor

Izvršuje bančne posle vseh vrst in sprejema vloge
 na knjižice in tekoče račune

Telegrami: Indusbanka Telefon interurban 2104

V Ljubljani prodajalna in rez. fondi Kč 309.000.000—

60 podružnic in ekspozitor

Izvršuje bančne posle vseh vrst in sprejema vloge
 na knjižice in tekoče račune

Telegrami: Indusbanka Telefon interurban 2104

V Ljubljani prodajalna in rez. fondi Kč 309.000.000—

60 podružnic in ekspozitor

Izvršuje bančne posle vseh vrst in sprejema vloge
 na knjižice in tekoče račune

Telegrami: Indusbanka Telefon interurban 2104

V Ljubljani prodajalna in rez. fondi Kč 309.000.000—

60 podružnic in ekspozitor

Izvršuje bančne posle vseh vrst in sprejema vloge
 na knjižice in tekoče račune

Telegrami: Indusbanka Telefon interurban 2104

V Ljubljani prodajalna in rez. fondi Kč 309.000.000—

60 podružnic in ekspozitor

Izvršuje bančne posle vseh vrst in sprejema vloge
 na knjižice in tekoče račune

Telegrami: Indusbanka Telefon interurban 2104

V Ljubljani prodajalna in rez. fondi Kč 309.000.000—

60 podružnic in ekspozitor

Izvršuje bančne posle vseh vrst in sprejema vloge
 na knjižice in tekoče račune

Telegrami: Indusbanka Telefon interurban 2104

V Ljubljani prodajalna in rez. fondi Kč 309.0

Galoše, snežne čevlje in škornje

rabi danes vsakdo proti brozgi, dežju, snegu in blatu.

Pri prodaji nekaj milijonov parov so si pridobile naše tovarne toliko izkušnje, da Vam moremo predložiti kolekcijo, ki je doslej nismo poznali v stroki gumijeve obutve.

Našo gumijevo obutev prodajamo po neverjetno nizki ceni v želji, da omogočimo vsakomur nakup več vrst gumijevih čevljev.

Obiščite naše prodajalne, tam boste našli največjo izbiro, najlepše blago, najnižje cene.

7005-70
Galoše brez podpetnikov s taško vred

2861-76
št. 24-26 Din 69—
št. 27-30 Din 89—
št. 31-34 Din 99—
Otroske celogumijeve obvarujejo obutev pred vlagom, otroka pred prehlajenjem

9891-70
št. 24-26 Din 99—
št. 27-30 Din 129—
št. 31-34 Din 149—
Cel gumijev škoren varuje noge in nogavicu pred dežjem, snegom in blatom

3657-70
Moška „topluska“ gornji del iz sukna, doljni iz gumija. Zelo topli

1367-70
Moški čevlji za sneg, gornji del iz gabardena, spodnji iz gumija

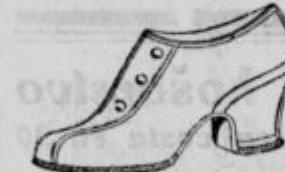
1887-70
Moški suežni, celi gumijevi s toplo podlogo

6805-70
Celogumijeve galoše za nizko in visoko peto

2862-75
št. 27-30 Din 89—
št. 31-34 Din 99—
Otroski za sneg iz gabardena za slabo vreme

1025-82
Zenske polvisoke galoše Vam obvarujejo čevlje

9875-78
Din 129—
Za deževno vreme iz vzorčastega gumija. Elegant, lahek

1885-78
Din 169—
Cel gumijev čevlji za sneg s podlogo iz trikota v črni barvi

7885-77
Posebno visoki čevlji za sneg, celi gumijevi, s patent zapono

3651-70
št. 24-26 Din 69—
št. 27-30 Din 89—
Otroske „topluske“ za mraz. Nožica ostane topla in suha ter varuje otroka pred prehlajenjem. Nabavite pravočasno!

1365-75
Ženski snežni čevlji iz črnega gabardena za polvisoko peto na našivkom iz baržuna

1875-78
Din 129—
Cel gumijev čevlji za sneg, drap barve s toplo podlogo

1885-78
Din 169—
Celi gumijevi visoki čevlji za sneg — s patent zapono

1895-81
Din 199—
Celi gumijevi ruski škornji z lepim našivom in patent zapono

2861-75
št. 24-26 Din 69—
Otroski snežni čevlji iz finega gabardena

3653-70
št. 31-34 Din 99—
Otroske „topluske“ proti teti zimi

9365-75
Din 129—
Ženski čevlji za sneg z našitkom iz bažuna. Za visoko peto

1865-76
Din 129—
Ženski celi gumijevi čevlji za sneg za polvisoko peto

1585-71
Din 169—
Praktični čevlji za sneg s patent zapono

7885-80
Din 199—
Celi gumijevi visoki čevlji za sneg, zgoraj z okusnim našivom

3365-70
Din 99—
Ženski čevlji za sneg z nizko peto iz črnega gabardena

1365-70
Din 90—
Ženski čevlji za sneg iz gabardena za visoko ali polvisoko peto črni ali rujavci

3365-75
Din 129—
Ženski snežni z našitkom iz gabardena, črna ali rujavega

9575-73
Din 129—
Elegantni čevlji za sneg iz vzorčastega gabardena drap ali rjave barve

1085-94
Din 169—
Čevlji za sneg v raznih barvah s patent zapono

9895-70
Din 199—
Damski škorenji s polvisoko peto v črni ali rjavi barvi

Rata